

Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi ve Bağlı Ortaklığı

**31 Aralık 2018 tarihi itibariyle
konsolide finansal tablolar ve bağımsız denetçi raporu**

Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi

İçindekiler

	<u>Sayfa</u>
Bağımsız denetçi raporu	1 – 5
Konsolide finansal durum tablosu	6 – 7
Konsolide kar veya zarar tablosu	8
Konsolide diğer kapsamlı gelir tablosu	9
Konsolide özkaynak değişim tablosu	10
Konsolide nakit akış tablosu	11
Konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar	12 – 73

BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU

Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi Genel Kurul'una:

A) Konsolide Finansal Tabloların Bağımsız Denetimi

1) Görüş

Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi ("Şirket") ve bağlı ortaklığı'nın (birlikte "Topluluk" olarak anılacaktır) 31 Aralık 2018 tarihli konsolide finansal durum tablosu ile aynı tarihte sona eren yıla ait; konsolide kar veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosu, konsolide özkaynak değişim tablosu ve konsolide nakit akış tablosu ile önemli muhasebe politikalarının özeti de dahil olmak üzere konsolide finansal tablo dipnotlarından oluşan konsolide finansal tablolarını denetlemiş bulunuyoruz.

Görüşümüze göre, ilişikteki konsolide finansal tablolar, Topluluğun 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla konsolide finansal durumunu ve aynı tarihte sona eren hesap dönemine ait konsolide finansal performansını ve konsolide nakit akışlarını Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına ("TFRS") uygun olarak tüm önemli yönleriyle gerçeğe uygun bir biçimde sunmaktadır.

2) Görüşün Dayanağı

Yaptığımız bağımsız denetim, Sermaye Piyasası Kurulu'na yayımlanan bağımsız denetim standartlarına ve Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu ("KGK") tarafından yayımlanan Türkiye Denetim Standartlarının bir parçası olan Bağımsız Denetim Standartları'na (BDS'lere) uygun olarak yürütülmüştür. Bu standartlar kapsamındaki sorumluluklarımız, raporumuzun *Bağımsız Denetçinin Konsolide Finansal Tabloların Bağımsız Denetimine İlişkin Sorumlulukları* bölümünde ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. KGK tarafından yayımlanan *Bağımsız Denetçiler için Etik Kurallar* (Etik Kurallar) ile konsolide finansal tabloların bağımsız denetimiyle ilgili mevzuatta yer alan etik hükümlere uygun olarak Topluluktan bağımsız olduğumuzu beyan ederiz. Etik Kurallar ve mevzuat kapsamındaki etiğe ilişkin diğer sorumluluklar da tarafımızca yerine getirilmiştir. Bağımsız denetim sırasında elde ettiğimiz bağımsız denetim kanıtlarının, görüşümüzün oluşturulması için yeterli ve uygun bir dayanak oluşturduğuna inanıyoruz.

3) Kilit Denetim Konuları

Kilit denetim konuları, mesleki muhakememize göre cari döneme ait konsolide finansal tabloların bağımsız denetiminde en çok önem arz eden konulardır. Kilit denetim konuları, bir bütün olarak konsolide finansal tabloların bağımsız denetimi çerçevesinde ve konsolide finansal tablolara ilişkin görüşümüzün oluşturulmasında ele alınmış olup, bu konular hakkında ayrı bir görüş bildirmiyoruz.

Kilit Denetim Konusu	Kilit denetim konusunun denetimde nasıl ele alındığı
<u>Serefiye değer düşüklüğü testi</u> 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla konsolide finansal durum tablosunda Topluluğun satın almalarından kaynaklanan , toplam aktifin yaklaşık %6 sını oluşturan şerefiye bakiyesi yer almaktadır. TFRS uyarınca, Topluluk, şerefiyenin değer düşüklüğüne uğrayıp uğramadığını değerlendirmek için değer düşüklüğü testi gerçekleştirmektedir. Gerçekleştirilen testlere ilişkin varsayımlar, duyarlılıklar ve sonuçlar finansal tabloların 12 no'lu notunda açıklanmaktadır. Bu testler, içerdiği detay hesaplamalar, yönetimin gerekli tahminleri ve gelecekteki piyasa koşullarına bağımlılık dolayısıyla kilit denetim konusu olarak değerlendirilmektedir.	Nakit yaratan birim için indirim oranlarının test edilmesinde ve gelecekteki nakit akışını hesaplayan modelin değerlendirilmesinde Topluluk tarafından kullanılmış olan varsayım ve yöntemlere ilişkin değerlendirmemizi desteklemek için denetimimize kuruluşumuzla aynı denetim ağına dahil bir başka kuruluşun değerlendirme uzmanlarını da dahil ettik. Buna ek olarak, beklenen büyüme oranları ve ilgili beklenen gelecekteki nakit akışlarını da test ettik. Ayrıca konu ile ilgili finansal tablolarda yer alan açıklamaların uygunluk ve hassasiyeti ile bu bilgilerin finansal tablo okuyucuları açısından önemi tarafımızca sorgulanmıştır.
<u>Ticari alacaklar</u> Ticari alacaklar konsolide bilançonun %21'ini temsil ettiği için Topluluk için önemlidir. Ticari alacakların tahsil edilebilirliği Topluluğun işletme sermayesi yönetimi için önemli unsurlardan bir tanesidir. Topluluk yönetimi müşteriler için kredi limitleri oluşturmakta ve alacaklarının bir kısmını sigortalamaktadır. Tutarların büyüklüğü ve ticari alacakların tahsil edilebilirlik değerlendirmelerinde gerekli olan muhakeme dolayısıyla, ticari alacakların mevcudiyeti ve tahsil edilebilirliği hususu kilit denetim konusu olarak değerlendirilmektedir.	Satış işlemlerinde kontrol testi ve sevkiyat belgelerine kadar geriye takip etme, ticari alacak mutabakatlarını yapılması ve müteakip banka ödemelerinin denetlenmesi de dahil olmak üzere, burada belirtilenler ile sınırlı olmaksızın, ticari alacakların mevcudiyetine dair denetim prosedürleri gerçekleştirdik. Ticari alacakların değerlemesinin değerlendirilmesi muhakeme gerektirmektedir. Alacakların yaşlandırılmasının detaylı analizleri, Topluluğun çalıştığı avukatlardan gelen ticari alacaklara ilişkin davaların risklerinin incelenmesi, müşterilerden alınan teminatların ilgili müşteri bakiyelerinin riskini kapatıp kapatmadığının incelenmesi, bireysel önemli vadesi geçmiş ticari alacakların değerlendirilmesi, uygun olduğu durumlarda yasal dokümantasyon ile karşılaştırılması ve ticari alacaklardaki değer düşüklüğü tutarını hesaplamakta kullanılan varsayımları sorgulanması işlemlerini gerçekleştirdik. Ayrıca, yönetimin dönersellik testi prosedürlerini test ettik ve sevkiyat dokümanlarının ve faturalarının doğrulaması ile gelir ve satın alma işlemlerinin kesimlerini test etmek için bağımsız olarak örneklemeler seçtik. Ticari alacaklar ile ilgili detaylar not 7'de verilmiştir.

Kilit Denetim Konusu	Kilit denetim konusunun denetimde nasıl ele alındığı
<u>Kıdem tazminatı karşılıkları</u> Topluluğun 31 Aralık 2018 itibarıyla konsolide finansal durum tablosunda taşınan kıdem tazminatı yükümlülüğü 45.914.636 TL'dir. Topluluk, çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin karşılıkların hesaplamasında iskonto oranı, enflasyon oranı, reel maaş artış oranı, kendi isteğiyle ayrılma olasılığı gibi çeşitli varsayımlarda bulunmaktadır ve çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin karşılıklar kapsamında kıdem tazminatı yükümlülüğünün 19 Nolu Türkiye Muhasebe Standartı uyarınca, hesaplanması bağımsız bir aktüer firma tarafından gerçekleştirilmektedir.	Denetim sürecinin bir parçası olarak, iskonto oranları, beklenen enflasyon oranları, gelecekteki maaş artış oranları ve işten ayrılma oranları gibi bağımsız aktüer firmanın varsayımlarını değerlendirmenin ve sorgulamanın yanı sıra, hesaplama sırasında kullanılan personel listeleri kontrol edilmiştir. Gerçekleştirilen prosedürlere dayanarak, Topluluk Yönetimi'nin ve aktüer firmanın varsayımlarının makul bir aralıkta kalıp kalmadığı test edilmiştir. Konsolide finansal tablolarda yer alan açıklamaların TFRS'lere uygunlukları da değerlendirilmiştir. Kıdem tazminatı karşılıklarına ilişkin açıklamalar not 15'te yapılmıştır.

4) Yönetimin ve Üst Yönetimden Sorumlu Olanların Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Sorumlulukları

Topluluk yönetimi; konsolide finansal tabloların TFRS'lere uygun olarak hazırlanmasından, gerçeğe uygun bir biçimde sunumundan ve hata veya hile kaynaklı önemli yanlışlık içermeyecek şekilde hazırlanması için gerekli gördüğü iç kontrolden sorumludur.

Konsolide finansal tabloları hazırlarken yönetim; Topluluğun sürekliliğini devam ettirme kabiliyetinin değerlendirilmesinden, gerektiğinde süreklilikle ilgili hususları açıklamaktan ve Topluluğu tasfiye etme ya da ticari faaliyeti sona erdirmeye niyeti ya da mecburiyeti bulunmadığı sürece işletmenin sürekliliği esasını kullanmaktan sorumludur.

Üst yönetimden sorumlu olanlar, Topluluğun finansal raporlama sürecinin gözetiminden sorumludur.

5) Bağımsız Denetçinin Konsolide Finansal Tabloların Bağımsız Denetimine İlişkin Sorumlulukları

Bir bağımsız denetimde, biz bağımsız denetçilerin sorumlulukları şunlardır:

Amacımız, bir bütün olarak konsolide finansal tabloların hata veya hile kaynaklı önemli bir yanlışlık içerip içermediğine ilişkin makul güvence elde etmek ve görüşümüzü içeren bir bağımsız denetçi raporu düzenlemektir. BDS'lere uygun olarak yürütülen bir bağımsız denetim sonucunda verilen makul güvence; yüksek bir güvence seviyesidir ancak, var olan önemli bir yanlışlığın her zaman tespit edileceğini garanti etmez. Yanlışlıklar hata veya hile kaynaklı olabilir. Yanlışlıkların, tek başına veya toplu olarak, finansal tablo kullanıcılarının bu konsolide tablolara istinaden alacakları ekonomik kararları etkilemesi makul ölçüde bekleniyorsa bu yanlışlıklar önemli olarak kabul edilir.

BDS'lere uygun olarak yürütülen bağımsız denetimin gereği olarak, bağımsız denetim boyunca meslekî muhakememizi kullanmakta ve meslekî şüpheciliğimizi sürdürmekteyiz. Tarafımızca ayrıca:

- Konsolide finansal tablolardaki hata veya hile kaynaklı “önemli yanlışlık” riskleri belirlenmekte ve değerlendirilmekte; bu risklere karşılık veren denetim prosedürleri tasarlanmakta ve uygulanmakta ve görüşümüze dayanak teşkil edecek yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmektedir. (Hile; muvazaa, sahtekârlık, kasıtlı ihmal, gerçeğe aykırı beyan veya iç kontrol ihlali fiillerini içerebildiğinden, hile kaynaklı önemli bir yanlışlığı tespit edememe riski, hata kaynaklı önemli bir yanlışlığı tespit edememe riskinden yüksektir.)
- Topluluğun iç kontrolünün etkinliğine ilişkin bir görüş bildirmek amacıyla değil ama duruma uygun denetim prosedürlerini tasarlamak amacıyla denetimle ilgili iç kontrol değerlendirilmektedir.
- Yönetim tarafından kullanılan muhasebe politikalarının uygunluğu ile yapılan muhasebe tahminlerinin ve ilgili açıklamaların makul olup olmadığı değerlendirilmektedir.
- Elde edilen denetim kanıtlarına dayanarak, Topluluğun sürekliliğini devam ettirme kabiliyetine ilişkin ciddi şüphe oluşturabilecek olay veya şartlarla ilgili önemli bir belirsizliğin mevcut olup olmadığı hakkında ve yönetimin işletmenin sürekliliği esasını kullanmasının uygunluğu hakkında sonuca varılmaktadır. Önemli bir belirsizliğin mevcut olduğu sonucuna varmamız hâlinde, raporumuzda, konsolide finansal tablolardaki ilgili açıklamalara dikkat çekmemiz ya da bu açıklamaların yetersiz olması durumunda olumlu görüş dışında bir görüş vermemiz gerekmektedir. Vardığımız sonuçlar, bağımsız denetçi raporu tarihine kadar elde edilen denetim kanıtlarına dayanmaktadır. Bununla birlikte, gelecekteki olay veya şartlar Topluluğun sürekliliğini sona erdirebilir.
- Konsolide finansal tabloların, açıklamalar dâhil olmak üzere, genel sunumu, yapısı ve içeriği ile bu tabloların, temelini oluşturan işlem ve olayları gerçeğe uygun sunumu sağlayacak şekilde yansıtıp yansıtmadığı değerlendirilmektedir.
- Konsolide finansal tablolar hakkında görüş vermek amacıyla, topluluk içerisindeki işletmelere veya faaliyet bölümlerine ilişkin finansal bilgiler hakkında yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmektedir. Topluluk denetiminin yönlendirilmesinden, gözetiminden ve yürütülmesinden sorumluyuz. Verdiğimiz denetim görüşünden de tek başımıza sorumluyuz.

Diğer hususların yanı sıra, denetim sırasında tespit ettiğimiz önemli iç kontrol eksiklikleri dâhil olmak üzere, bağımsız denetimin planlanan kapsamı ve zamanlaması ile önemli denetim bulgularını üst yönetimden sorumlu olanlara bildirmekteyiz.

Bağımsızlığa ilişkin ilgili etik hükümlere uygunluk sağladığımızı üst yönetimden sorumlu olanlara bildirmiş bulunmaktayız. Ayrıca bağımsızlık üzerinde etkisi olduğu düşünülebilecek tüm ilişkiler ve diğer hususlar ile varsa, ilgili önlemleri üst yönetimden sorumlu olanlara iletmış bulunmaktayız.

Üst yönetimden sorumlu olanlara bildirilen konular arasından, cari döneme ait konsolide finansal tabloların bağımsız denetiminde en çok önem arz eden konuları yani kilit denetim konularını belirlemekteyiz. Mevzuatın konunun kamuya açıklanmasına izin vermediği durumlarda veya konuyu kamuya açıklamanın doğuracağı olumsuz sonuçların, kamuya açıklamanın doğuracağı kamu yararını aşacağına makul şekilde beklendiği oldukça istisnai durumlarda, ilgili hususun bağımsız denetçi raporumuzda bildirilmemesine karar verebiliriz.

B) Mevzuattan Kaynaklanan Diğer Yükümlülükler

- 1) 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun ("TTK") 398'inci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca düzenlenen Riskin Erken Saptanması Sistemi ve Komitesi Hakkında Denetçi Raporu 21 Şubat 2019 tarihinde Şirket'in Yönetim Kurulu'na sunulmuştur.
- 2) TTK'nın 402'nci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca Şirket'in 1 Ocak – 31 Aralık 2018 hesap döneminde defter tutma düzeninin, finansal tabloların, kanun ile Şirket esas sözleşmesinin finansal raporlamaya ilişkin hükümlerine uygun olmadığına dair önemli bir hususa rastlanmamıştır.
- 3) TTK'nın 402'nci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca Yönetim Kurulu tarafımıza denetim kapsamında istenen açıklamaları yapmış ve talep edilen belgeleri vermiştir.

Bu bağımsız denetimi yürütüp sonuçlandıran sorumlu denetçi Cem Uçarlar'dır.

Güney Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik Anonim Şirketi
A member firm of Ernst & Young Global Limited

Cem Uçarlar, SMMM
Sorumlu Denetçi

21 Şubat 2019
İstanbul, Türkiye

Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi

31 Aralık 2018 tarihi itibariyle konsolide finansal durum tablosu (Para birimi - Türk Lirası (TL))

Varlıklar	Dipnot referansları	Cari dönem (Bağımsız denetimden geçmiş) 31 Aralık 2018	Geçmiş dönem (Bağımsız denetimden geçmiş) 31 Aralık 2017
Dönen varlıklar			
Nakit ve nakit benzerleri	4	275.421.213	52.746.580
Ticari alacaklar:	7	443.942.043	470.008.393
-İlişkili taraflardan ticari alacaklar	26,7	32.241.358	16.255.947
-İlişkili olmayan taraflardan ticari alacaklar	7	411.700.685	453.752.446
Diğer alacaklar:	8	11.030.948	28.067.951
-İlişkili taraflardan diğer alacaklar	26,8	240.479	98.902
-İlişkili olmayan taraflardan diğer alacaklar	8	10.790.469	27.969.049
Stoklar	9	244.939.954	150.954.315
Peşin ödenmiş giderler	16	20.603.356	11.213.221
Diğer dönen varlıklar		30.495	-
Toplam dönen varlıklar		995.968.009	712.990.460
Duran varlıklar			
Finansal yatırımlar	5	140.844.587	193.205.274
Diğer alacaklar:	8	2.959.286	2.464.863
-İlişkili olmayan taraflardan diğer alacaklar	8	2.959.286	2.464.863
Maddi duran varlıklar	10	842.551.526	830.479.327
Maddi olmayan duran varlıklar	11,12	175.391.221	172.499.873
-Şerefiye	12	130.080.869	130.080.869
-Diğer maddi olmayan varlıklar	11	45.310.352	42.419.004
Peşin ödenmiş giderler	16	1.786.802	3.566.234
Ertelenmiş vergi varlığı	24	1.025.662	989.811
Toplam duran varlıklar		1.164.559.084	1.203.205.382
Toplam varlıklar		2.160.527.093	1.916.195.842

İlişikte 12 ile 73'üncü sayfalar arasında sunulan muhasebe politikaları ve dipnotlar bu konsolide finansal tabloların tamamlayıcı parçalarıdır.

Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi

31 Aralık 2018 tarihi itibariyle konsolide finansal durum tablosu (Para birimi - Türk Lirası (TL))

Kaynaklar	Dipnot referansları	Cari dönem (Bağımsız denetimden geçmiş) 31 Aralık 2018	Geçmiş dönem (Bağımsız denetimden geçmiş) 31 Aralık 2017
Kısa vadeli yükümlülükler			
Kısa vadeli borçlanmalar	6, 26	461.546.990	385.419.133
Ticari borçlar	7	339.982.221	287.484.493
-İlişkili taraflara ticari borçlar	26, 7	76.789.875	28.543.206
-İlişkili olmayan taraflara ticari borçlar	7	263.192.346	258.941.287
Türev araçlar	13	19.766.287	-
Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlar	8, 26	7.371.698	8.025.826
Diğer borçlar	8	12.016.581	12.988.540
-İlişkili olmayan taraflara diğer borçlar	8	12.016.581	12.988.540
Ertelenmiş gelirler	8	5.142.166	3.487.917
Dönem karı vergi yükümlülüğü	24	4.293.754	8.813.502
Kısa vadeli karşılıklar	13	14.630.722	8.841.080
-Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin kısa vadeli karşılıklar	13	7.940.171	6.035.262
-Diğer kısa vadeli karşılıklar	13	6.690.551	2.805.818
Toplam kısa vadeli yükümlülükler		864.750.419	715.060.491
Uzun vadeli yükümlülükler			
Uzun vadeli borçlanmalar	6	103.614.022	-
Uzun vadeli karşılıklar	13, 15	48.694.472	44.834.267
-Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin uzun vadeli karşılıklar	15	45.914.636	40.548.225
-Diğer uzun vadeli karşılıklar	13	2.779.836	4.286.042
Ertelenmiş vergi yükümlülüğü	24	35.902.130	47.328.044
Toplam uzun vadeli yükümlülükler		188.210.624	92.162.311
Toplam yükümlülükler		1.052.961.043	807.222.802
Özkaynaklar			
Ana ortaklığa ait özkaynaklar		1.093.673.368	1.096.940.747
Ödenmiş sermaye	17	191.447.068	191.447.068
Sermaye düzeltme farkları		233.177.582	233.177.582
Kar veya zararda yeniden sınıflandırılmayacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler (giderler)		(18.523.585)	(15.953.261)
Yeniden değerlendirme ve ölçüm kazançları (kayıpları)		(18.523.585)	(15.953.261)
-Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları (kayıpları)		(18.523.585)	(15.953.261)
Kar veya zararda yeniden sınıflandırılacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler (giderler)		95.515.684	145.258.336
Yeniden değerlendirme ve sınıflandırma kazançları (kayıpları)		95.515.684	145.258.336
-Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklara ilişkin diğer kapsamlı gelir/gider		95.515.684	145.258.336
Kardan ayrılan kısıtlanmış yedekler		243.290.154	222.598.194
Geçmiş yıllar karları		170.869.425	171.719.153
Net dönem karı		177.897.040	148.693.675
Kontrol gücü olmayan paylar		13.892.682	12.032.293
Toplam özkaynaklar		1.107.566.050	1.108.973.040
Toplam kaynaklar		2.160.527.093	1.916.195.842

İlişikte 12 ile 73'üncü sayfalar arasında sunulan muhasebe politikaları ve dipnotlar bu konsolide finansal tabloların tamamlayıcı parçalarıdır.

Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi

31 Aralık 2018 tarihinde sona eren yıla ait konsolide diğer kapsamlı gelir tablosu (Para birimi - Türk Lirası (TL))

		Cari dönem (Bağımsız denetimden geçmiş) 1 Ocak – 31 Aralık 2018	Geçmiş dönem (Bağımsız denetimden geçmiş) 1 Ocak – 31 Aralık 2017
	Dipnot referansları		
Hasılat	18	1.715.570.101	1.519.000.715
Satışların maliyeti (-)	18	(1.350.035.351)	(1.213.196.413)
Ticari faaliyetlerden brüt kar		365.534.750	305.804.302
Brüt kar		365.534.750	305.804.302
Genel yönetim giderleri(-)	19,20	(73.808.950)	(60.712.698)
Pazarlama giderleri(-)	19,20	(21.626.468)	(19.596.434)
Esas faaliyetlerden diğer gelirler	21	44.172.203	13.589.096
Esas faaliyetlerden diğer giderler (-)	21	(48.040.546)	(23.879.918)
Esas faaliyet karı		266.230.989	215.204.348
Yatırım faaliyetlerinden gelirler (net)	22	35.674.611	26.060.701
Yatırım faaliyetlerinden giderler	22	(10.609)	-
Finansman gideri öncesi faaliyet karı		301.894.991	241.265.049
Finansman gelirleri	23	39.744.532	15.851.628
Finansman giderleri (-)	23	(119.889.486)	(77.405.296)
Sürdürülen faaliyetler vergi öncesi karı		221.750.037	179.711.381
Sürdürülen faaliyetler vergi gideri		(41.992.608)	(30.897.779)
- Dönem vergi geliri/(gideri)	24	(49.980.521)	(28.837.177)
- Ertelenmiş vergi geliri/(gideri)	24	7.987.913	(2.060.602)
Sürdürülen faaliyetler dönem karı		179.757.429	148.813.602
Dönem karı		179.757.429	148.813.602
Dönem karının dağılımı			
Kontrol gücü olmayan paylar		1.860.389	119.927
Ana ortaklık payları		177.897.040	148.693.675
Ana ortaklığa düşen pay başına kazanç/kayıp (Kuruş)	25	0,929	0,777
Sürdürülen faaliyetlerden pay başına kazanç/kayıp (Kuruş)	25	0,929	0,777
Ağırlıklı ortalama hisse senedi sayısı		19.144.706.825	19.144.706.825

İlişikte 12 ile 73'üncü sayfalar arasında sunulan muhasebe politikaları ve dipnotlar bu konsolide finansal tabloların tamamlayıcı parçalarıdır.

Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi

31 Aralık 2018 tarihinde sona eren yıla ait konsolide diğer kapsamlı gelir tablosu (Para birimi - Türk Lirası (TL))

	Cari dönem (Bağımsız denetimden geçmiş) 1 Ocak – 31 Aralık 2018	Geçmiş dönem (Bağımsız denetimden geçmiş) 1 Ocak – 31 Aralık 2017
	Dipnot referansları	
Dönem karı	179.757.429	148.813.602
Diğer kapsamlı gelir / (gider):		
Kar veya zararda yeniden sınıflandırılmayacaklar	(2.570.324)	(5.125.314)
-Tanımlanmış Fayda Planları Yeniden Ölçüm Kayıpları	(3.212.905)	(6.406.643)
Kar veya zararda yeniden sınıflandırılmayacak diğer kapsamlı gelire ilişkin vergiler		
-Ertelenmiş vergi geliri	24 642.581	1.281.329
Kar veya zarar olarak yeniden sınıflandırılacaklar	(80.889.381)	(24.430.948)
-Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklara ilişkin diğer kapsamlı gelir/(gider)	(85.146.717)	(25.716.787)
Kar veya zararda yeniden sınıflandırılacak diğer kapsamlı gelire ilişkin vergiler		
-Ertelenmiş vergi geliri/ (gideri)	24 4.257.336	1.285.839
Diğer kapsamlı gelir / (gider)	(83.459.705)	(29.556.262)
Toplam kapsamlı gelir	96.297.724	119.257.340
Toplam kapsamlı gelirin dağılımı:		
Kontrol gücü olmayan paylar	1.860.389	119.927
Ana ortaklık payları	94.437.335	119.137.413

İlişikte 12 ile 73'üncü sayfalar arasında sunulan muhasebe politikaları ve dipnotlar bu konsolide finansal tabloların tamamlayıcı parçalarıdır.

Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi

31 Aralık 2018 tarihinde sona eren yıla ait konsolide özkaynak değişim tablosu (Para birimi - Türk Lirası (TL))

	Sınıflandırılmayacak			Sınıflandırılacak		Birikmiş karlar				
	Ödenmiş sermaye	Sermaye düzeltme farkları	Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları/(kayıpları)	Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklardan kazançları/(kayıplar)	Kardan ayrılan kısıtlanmış yedek	Geçmiş yıllar karları	Net dönem karı	Ana ortaklığa ait özkaynaklar	Kontrol gücü olmayan paylar (Not 17)	Özkaynaklar
1 Ocak 2017 Bakiyesi	191.447.068	233.177.582	(10.827.947)	169.689.284	173.337.191	171.809.916	286.354.013	1.214.987.107	12.466.908	1.227.454.015
Transferler	-	-	-	-	49.261.003	237.093.010	(286.354.013)	-	-	-
Toplam kapsamlı gelir/(gider)	-	-	(5.125.314)	(24.430.948)	-	-	148.693.675	119.137.413	119.927	119.257.340
Net dönem karı	-	-	-	-	-	-	148.693.675	148.693.675	119.927	148.813.602
Diğer kapsamlı gelir (gider)	-	-	(5.125.314)	(24.430.948)	-	-	-	(29.556.262)	-	(29.556.262)
Kar payları (Not 25)	-	-	-	-	-	(237.183.773)	-	(237.183.773)	(554.542)	(237.738.315)
31 Aralık 2017 Bakiyesi	191.447.068	233.177.582	(15.953.261)	145.258.336	222.598.194	171.719.153	148.693.675	1.096.940.747	12.032.293	1.108.973.040
1 Ocak 2018 Bakiyesi	191.447.068	233.177.582	(15.953.261)	145.258.336	222.598.194	171.719.153	148.693.675	1.096.940.747	12.032.293	1.108.973.040
Muhasebe politikalarındaki değişikliklere ilişkin düzeltmeler (Not 5,7)	-	-	-	31.146.729	-	(849.933)	-	30.296.796	-	30.296.796
1 Ocak 2018 itibarıyla yeniden düzenlenmiş bakiye	191.447.068	233.177.582	(15.953.261)	176.405.065	222.598.194	170.869.220	148.693.675	1.127.237.543	12.032.293	1.139.269.836
Transferler	-	-	-	-	20.691.960	128.001.715	(148.693.675)	-	-	-
Toplam kapsamlı gelir/(gider)	-	-	(2.570.324)	(80.889.381)	-	-	177.897.040	94.437.335	1.860.389	96.297.724
Net dönem karı	-	-	-	-	-	-	177.897.040	177.897.040	1.860.389	179.757.429
Diğer kapsamlı gelir (gider)	-	-	(2.570.324)	(80.889.381)	-	-	-	(83.459.705)	-	(83.459.705)
Kar payları (Not 25)	-	-	-	-	-	(128.001.510)	-	(128.001.510)	-	(128.001.510)
31 Aralık 2018 Bakiyesi	191.447.068	233.177.582	(18.523.585)	95.515.684	243.290.154	170.869.425	177.897.040	1.093.673.368	13.892.682	1.107.566.050

İlişikte 12 ile 73'üncü sayfalar arasında sunulan muhasebe politikaları ve dipnotlar bu konsolide finansal tabloların tamamlayıcı parçalarıdır.

Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi

31 Aralık 2018 tarihinde sona eren yıla ait konsolide nakit akış tablosu (Para birimi - Türk Lirası (TL))

		Cari dönem (Bağımsız denetimden geçmiş) 1 Ocak- 31 Aralık 2018	Geçmiş dönem (Bağımsız denetimden geçmiş) 1 Ocak- 31 Aralık 2017
	Dipnot referansları		
İşletme faaliyetlerinden sağlanan nakit akışları		276.596.335	239.254.848
Vergi öncesi dönem karı		221.750.037	179.711.381
Sürdürülen faaliyetlerden vergi öncesi dönem karı (zararı)		221.750.037	179.711.381
Dönem net karı/(zararı) mutabakatı ile ilgili düzeltmeler		153.107.035	127.563.699
Amortisman ve itfa gideri ile ilgili düzeltmeler	10, 11, 20	84.190.355	82.959.631
Değer düşüklüğü (iptali) ile ilgili düzeltmeler		5.750.195	3.117.996
Alacaklarda değer düşüklüğü (iptali) ile ilgili düzeltmeler	7	3.571.951	1.500.477
Stok değer düşüklüğü (iptali) ile ilgili düzeltmeler	9	2.178.244	1.617.519
Karşılıklar ile ilgili düzeltmeler		14.058.273	8.033.910
Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin karşılıklar (iptali) ile ilgili düzeltmeler	13,15	11.181.119	6.900.723
Dava ve/veya ceza karşılıkları (iptali) ile ilgili düzeltmeler	13	1.591.508	964.708
Sektörel gereksinimler çerçevesinde ayrılan karşılıklar (iptali) ile ilgili düzeltmeler	13	(1.475.381)	168.479
Diğer karşılıklar ile ilgili düzeltmeler		2.761.027	-
Faiz gelirleri ve giderleri ile ilgili düzeltmeler		65.005.927	59.512.863
Faiz gelirleri ile ilgili düzeltmeler	23	(18.812.076)	(2.779.734)
Faiz giderleri ile ilgili düzeltmeler	15,23	83.818.003	62.292.597
Duran varlıkların elden çıkarılmasından kaynaklanan kayıplar/(kazançlar) ile ilgili düzeltmeler	22	(22.025.627)	(3.189.718)
Yatırım ya da finansman faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akışlarına neden olan diğer kalemlere ilişkin düzeltmeler	22	(13.638.375)	(22.870.983)
Türev finansal araçların gerçeğe uygun değer kayıpları (kazançları) ile ilgili düzeltmeler		19.766.287	-
İşletme sermayesinde gerçekleşen değişimler		(36.639.162)	(28.270.206)
Ticari alacaklardaki azalış/(artış) ile ilgili düzeltmeler		20.962.029	(55.321.030)
Faaliyetlerle ilgili diğer alacaklardaki azalış/(artış) ile ilgili düzeltmeler		(9.457.422)	5.481.951
Stoklardaki azalış/(artış) ile ilgili düzeltmeler		(96.163.883)	7.190.236
Peşin ödenmiş giderlerdeki azalış/(artış) ile ilgili düzeltmeler		(7.610.703)	2.148.755
Ticari borçlardaki artış/(azalış) ile ilgili düzeltmeler		52.497.729	11.084.590
Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlardaki artış/(azalış) ile ilgili düzeltmeler		(654.128)	(67.890)
Faaliyetlerle ilgili diğer borçlardaki artış/(azalış) ile ilgili düzeltmeler		(971.959)	2.047.811
Ertelenmiş gelirlerdeki artış/(azalış) ile ilgili düzeltmeler		1.654.249	(1.288.991)
İşletme sermayesinde gerçekleşen diğer artış (azalış) ile ilgili düzeltmeler		3.104.926	454.362
Faaliyetlerle ilgili diğer varlıklardaki azalış/(artış)		3.104.926	454.362
Faaliyetlerden Elde Edilen Nakit Akışları		338.217.910	279.004.874
Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin karşılıklar kapsamında yapılan ödemeler	13, 15	(7.122.704)	(9.418.077)
Diğer karşılıklara ilişkin ödemeler		(467.802)	(247.403)
Vergi iadeleri/(ödemeleri)		(54.500.269)	(30.669.506)
Diğer Nakit Girişleri (Çıkışları)	7	469.200	584.960
Yatırım faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akışları		(37.489.900)	(89.587.807)
Maddi ve maddi olmayan duran varlıkların satışından kaynaklanan nakit girişleri		23.762.204	5.271.774
Maddi ve maddi olmayan duran varlıkların alımından kaynaklanan nakit çıkışları	10	(100.890.479)	(116.671.242)
Alınan temettü		13.638.375	22.870.983
Diğer nakit girişleri/çıkışları		-	(1.059.322)
İştiraklerin ve/veya İş Ortaklıklarının Pay Satışı veya Sermaye Azaltımı Sebebiyle Oluşan Nakit Girişleri		26.000.000	-
Finansman faaliyetlerinden nakit akışları		(16.431.802)	(120.315.134)
Borçlanmadan kaynaklanan nakit girişleri		529.790.843	1.032.936.266
Borç ödemelerine ilişkin nakit çıkışları		(373.000.000)	(865.258.680)
Ödenen temettü	25	(128.001.510)	(237.738.315)
Ödenen faiz		(60.897.792)	(52.679.330)
Alınan faizler		15.676.657	2.424.925
Yabancı para çevrim farklarının etkisinden önce nakit ve nakit benzerlerindeki net artış (azalış)		222.674.633	29.351.907
Nakit ve nakit eşdeğerlerindeki net artış (azalış)		222.674.633	29.351.907
Dönem başı nakit ve nakit benzerleri	4	52.746.580	23.394.673
Dönem sonu nakit ve nakit benzerleri	4	275.421.213	52.746.580

İlişikte 12 ile 73'üncü sayfalar arasında sunulan muhasebe politikaları ve dipnotlar bu konsolide finansal tabloların tamamlayıcı parçalarıdır.

31 Aralık 2018 tarihi itibariyle
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

1. Şirketin organizasyonu ve faaliyet konusu

Genel

Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi "Akçansa" 1967 yılında kurulmuş olan Akçimento Ticaret Anonim Şirketi "Akçimento" ve 1974 yılında kurulmuş olan Çanakkale Çimento Sanayi Anonim Şirketi'nin "Çanakkale" birleşmesi ile 30 Eylül 1996 tarihinde kurulmuştur. 12 Ocak 1996 tarihinde tamamı Cimenteries CBR S.A. "CBR"'a ait olan Mortelmaattschappij Eindhoven B.V. (Mortel), Çanakkale'nin %97,7 payını satın almıştır. 24 Temmuz 1996 tarihinde de, CBR, Çanakkale'deki hisselerini, çoğunlukla Hacı Ömer Sabancı Holding Anonim Şirketi'ne bağlı şirketlerin elinde tuttuğu Akçimento hisselerinin %30'u ile takas etmiştir.

1 Ekim 1996 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere Akçimento, Çanakkale ile birleşmiş ve varlığını sona erdirmiş olup, yeni şirketin ismi Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi olarak belirlenmiştir. Akçansa'nın hisseleri 1986 yılından itibaren Borsa İstanbul A.Ş.'de işlem görmektedir. 27 Kasım 2006 tarihinde, HeidelbergCement A.G.'nin %100 oranında iştiraki olan CBR International Holdings B.V.'nin sahibi olduğu %39,72 oranında Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş. hisselerinin tamamı HeidelbergCement A.G.'nin %100 oranında iştiraki olan HeidelbergCement Mediterranean Basin Holdings S.L. şirketine devir olmuştur. 1 Mart 2017 tarihinde HeidelbergCement Mediterranean Basin Holdings S.L. şirketinin sahibi olduğu %39,72 oranında Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş. hisselerinin tamamı HeidelbergCement A.G. şirketine devredilmiştir.

Akçansa'nın genel merkezi ve kayıtlı ofisinin adresi Kısıklı Caddesi, No: 38, Altunizade, Üsküdar, İstanbul'dur.

Konsolide finansal tablolar yayınlanmak üzere 21 Şubat 2019 tarihinde Akçansa yönetimi tarafından onaylanmıştır. Genel Kurul'un ve ilgili yasal kuruluşların yasal mevzuata göre düzenlenmiş finansal tabloları ve bu finansal tabloları tashih etme hakkı vardır. 17 no'lu dipnotta detaylarıyla anlatıldığı üzere Akçansa'yı Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş. ve HeidelbergCement A.G. birlikte kontrol etmektedir.

Konsolide finansal tabloların sunumu amacıyla, Akçansa ve Karçimsa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Karçimsa - %50,99'u Akçansa'ya ait olan bağlı ortaklık) bundan böyle "Akçansa ve bağlı ortaklığı" veya "Şirket" olarak adlandırılacaktır. 31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibariyle personel sayıları (hepsi Türkiye'de istihdam edilmiş) sırasıyla 1.094 ve 1.101 olarak gerçekleşmiştir.

Faaliyet konusu

Şirket, çimento, klinker, hazır beton ve agrega üretimi ve ticareti konusunda faaliyet göstermektedir.

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

2. Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar

2.1 Konsolide finansal tabloların hazırlanma ilkeleri

Şirket ve Türkiye’de yerleşik bağlı ortaklığı Karçimsa, yasal defterlerini ve kanuni finansal tablolarını Türk Ticaret Kanunu (“TTK”) ve vergi mevzuatınca belirlenen muhasebe ilkelerine uygun olarak tutmakta ve hazırlamaktadır.

İlişikteki konsolide finansal tablolar Sermaye Piyasası Kurulu’nun (“SPK”) 13 Haziran 2013 tarih ve 28676 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Seri II, 14.1 No’lu “Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği” (“Tebliğ”) hükümleri uyarınca Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (“KGK”) tarafından yürürlüğe konulmuş olan Türkiye Muhasebe Standartları’na (TMS) uygun olarak hazırlanmıştır. TMS; Türkiye Muhasebe Standartları, Türkiye Finansal Raporlama Standartları ile bunlara ilişkin ek ve yorumlardan oluşmaktadır.

Konsolide finansal tablolar Şirket’in yasal kayıtlarına dayandırılmış olup, KGK tarafından yayınlanan Türkiye Muhasebe Standartları’na göre Şirket’in durumunu layıkıyla arz edebilmek için bir takım düzeltme ve sınıflandırma değişikliklerine tabi tutularak hazırlanmıştır. Söz konusu düzeltmeler genel olarak ertelenmiş vergiler, kıdem tazminatı, maddi varlık amortismanlarının ekonomik ömürlerine ve kıst esasına göre ayrılması, karşılıkların muhasebeleşmesi, finansal varlıkların gerçeğe uygun değerinin diğer kapsamlı gelire yansıtılması ve ticari alacak ve borçların reeskonta tabi tutulmasından oluşmaktadır.

İşlevsel ve raporlama para birimi

Şirket’in işlevsel ve raporlama para birimi Türk Lirası’dır (TL).

SPK’nın 17 Mart 2005 tarih ve 11/367 sayılı kararına istinaden finansal tablolardaki tutarları yeniden ifade etme işleminin uygulanmasını gerektiren objektif koşulların gerçekleşmemiş olması ve SPK’nın varolan verilere dayanarak ileride bu koşulların gerçekleşme emarelerinin büyük ölçüde ortadan kalktığını öngörmesi sebebiyle, finansal tablolar en son 31 Aralık 2004 tarihi itibarıyla TMS 29 uyarınca (Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama) yeniden ifade etme işlemine tabi tutulmuştur. Dolayısıyla, 31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihli bilançolarda yer alan parasal olmayan aktif ve pasifler ve sermaye dahil özkaynak kalemleri, 31 Aralık 2004 tarihine kadar olan girişlerin 31 Aralık 2004 tarihine kadar endekslenmesi, bu tarihten sonra oluşan girişlerin ise nominal değerlerden taşınmasıyla hesaplanmıştır.

2.2. Yeni ve revize edilmiş Türkiye finansal raporlama standartları

Yeni ve düzeltilmiş standartlar ve yorumlar

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla sona eren hesap dönemine ait konsolide finansal tabloların hazırlanmasında esas alınan muhasebe politikaları aşağıda özetlenen 1 Ocak 2018 tarihi itibarıyla geçerli yeni ve değiştirilmiş TFRS standartları ve TFRYK yorumları dışında önceki yılda kullanılanlar ile tutarlı olarak uygulanmıştır. Bu standartların ve yorumların Şirket’in mali durumu ve performansı üzerindeki etkileri ilgili paragraflarda açıklanmıştır.

**31 Aralık 2018 tarihi itibariyle
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)**
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

2. Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.2. Yeni ve revize edilmiş Türkiye finansal raporlama standartları (devamı)

i) 1 Ocak 2018 tarihinden itibaren geçerli olan yeni standart, değişiklik ve yorumlar

Konsolide finansal tabloların onaylanma tarihi itibariyle yayımlanmış fakat cari raporlama dönemi için henüz yürürlüğe girmemiş ve Şirket tarafından erken uygulanmaya başlanmamış yeni standartlar, yorumlar ve değişiklikler aşağıdaki gibidir. Şirket aksi belirtilmedikçe yeni standart ve yorumların yürürlüğe girmesinden sonra konsolide finansal tablolarını ve dipnotlarını etkileyecek gerekli değişiklikleri yapacaktır.

TFRS 15 - Müşterilerle Yapılan Sözleşmelerden Doğan Hasılat

KGK Eylül 2016'da TFRS 15 Müşterilerle Yapılan Sözleşmelerden Doğan Hasılat standardını yayınlamıştır. Yayımlanan bu standart, UMSK'nın Nisan 2016'da UFRS 15'e açıklık getirmek için yaptığı değişiklikleri de içermektedir. Standarttaki yeni beş aşamalı model, hasılatın muhasebeleştirme ve ölçüm ile ilgili gereklilikleri açıklamaktadır. Standart, müşterilerle yapılan sözleşmelerden doğan hasılatın uygulanacak olup bir işletmenin olağan faaliyetleri ile ilgili olmayan bazı finansal olmayan varlıkların (örneğin maddi duran varlık çıkışları) satışının muhasebeleştirilip ölçülmesi için model oluşturmaktadır. TFRS 15'in uygulama tarihi 1 Ocak 2018 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleridir. Söz konusu değişikliğin Şirket'in finansal durumu ve performansı üzerinde önemli bir etkisi olmamıştır.

TFRS 9 Finansal Araçlar

KGK, Ocak 2017'de TFRS 9 Finansal Araçlar'ı nihai haliyle yayınlamıştır. TFRS 9 finansal araçlar muhasebeleştirme projesinin üç yönünü: sınıflandırma ve ölçme, değer düşüklüğü ve finansal risken korunma muhasebesini bir araya getirmektedir. TFRS 9 finansal varlıkların içinde yönetildikleri iş modelini ve nakit akım özelliklerini yansıtan akılcı, tek bir sınıflama ve ölçüm yaklaşımına dayanmaktadır. Bunun üzerine, kredi kayıplarının daha zamanlı muhasebeleştirilebilmesini sağlayacak ileriye yönelik bir 'beklenen kredi kaybı' modeli ile değer düşüklüğü muhasebesine tabi olan tüm finansal araçlara uygulanabilen tek bir model kurulmuştur. Buna ek olarak, TFRS 9, banka ve diğer işletmelerin, finansal borçlarını gerçeğe uygun değeri ile ölçme opsiyonunu seçtikleri durumlarda, kendi kredi değerliliklerindeki düşüşe bağlı olarak finansal borcun gerçeğe uygun değerindeki azalmadan dolayı kar veya zarar tablosunda gelir kaydetmeleri sonucunu doğuran "kendi kredi riski" denilen konuyu ele almaktadır. Standart ayrıca, risk yönetimi ekonomisini muhasebe uygulamaları ile daha iyi ilişkilendirebilmek için geliştirilmiş bir finansal risken korunma modeli içermektedir. TFRS 9, 1 Ocak 2018 veya sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için geçerlidir.

Alternatif olarak, işletmeler, standarttaki diğer şartları uygulamadan, sadece "gerçeğe uygun değer değişimi kar veya zarara yansıtılan" olarak belirlenmiş finansal yükümlülüklerin kazanç veya kayıplarının sunulmasına ilişkin hükümleri erken uygulamayı tercih edebilirler. Şirket, TFRS 9 için bir etki değerlendirmesi gerçekleştirmiştir. Bu değerlendirme, halihazırda mevcut olan bilgilere dayanmaktadır ve daha detaylı analizlerden ya da ilave desteklenebilir bilgilerden doğan değişikliklere tabi olabilecektir. TFRS 9'un üç başlığına istinaden oluşan etkiler aşağıda açıklanmıştır:

Finansal Varlıkların Sınıflandırılması ve Ölçülmesi:

Şirket, TFRS 9'un sınıflama ve ölçme gerekliliklerine istinaden finansal durum tablosu (bilanço) veya özkaynaklarında gerekli değişiklikleri yapmıştır. Hali hazırda makul değerden ölçülen finansal varlıkların makul değerden ölçülmeye devam edilmektedir. Hali hazırda satılmaya hazır finansal varlık olarak kar veya zararı diğer kapsamlı gelir tablosunda muhasebeleştirilen borsada işlem gören şirketlerin hisse senetleri gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelir tablosunda muhasebeleştirilmeye devam edecektir. Şirket'in hali hazırda maliyet değeri ile gösterilen finansal yatırımları gerçeğe uygun değeri ile değerlendirilip 32.786.029 TL değer artışı ve 1.639.301 TL ertelenmiş vergi yükümlülüğü diğer kapsamlı gelir tablosunda gösterilmiştir.

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

2. Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.2. Yeni ve revize edilmiş Türkiye finansal raporlama standartları (devamı)

i) 1 Ocak 2018 tarihinden itibaren geçerli olan yeni standart, değişiklik ve yorumlar

TFRS 9 Finansal Araçlar

TFRS 9 Finansal Araçlar Standardı uygulamasında Şirket, sınıflandırma ve ölçüm (değer düşüklüğü dahil) değişiklikleri ile ilgili önceki dönemlere ilişkin karşılaştırmalı bilgileri yeniden düzenlememesine izin veren muafiyetten yararlanmıştır. TFRS 9'un uygulanmasından kaynaklanan finansal varlıkların ve finansal yükümlülüklerin kayıtlı değerindeki farklılıklar 1 Ocak 2018 tarihi itibarıyla geçmiş yıllar karları içerisinde muhasebeleştirilmiştir.

Finansal varlık ve yükümlülüklerin ilk uygulama tarihinde sınıflandırılması;
Aşağıdaki tablo, TMS 39 kapsamındaki orijinal ölçüm kategorileri ve Grup'un 1 Ocak 2018'deki finansal varlıklarının ve finansal borçlarının her bir sınıfı için TFRS 9'a göre yeniden ölçüm kategorilerini göstermektedir.

Dipnot	TMS 39 kapsamında orijinal sınıflama	TFRS 9 kapsamında yeni sınıflama	TMS 39 kapsamında orijinal değeri	TFRS 9 kapsamında yeni değeri
Finansal varlıklar				
Ticari alacaklar ve diğer alacaklar	7,8	Krediler ve alacaklar	İtfa edilmiş maliyet Gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelirlere yansıtılan	498.076.343
Finansal yatırımlar	5	Satılmaya hazır finansal varlıklar		193.205.274
Finansal yükümlülükler				
Banka kredileri	6	İtfa edilmiş maliyet	İtfa edilmiş maliyet	385.419.133

Değer Düşüklüğü:

TFRS 9, Grup'un tüm borçlanma araçları, alacaklara ilişkin değer düşüklüğü karşılığını 12 aylık beklenen kredi zararları veya ömür boyu beklenen kredi zararları olarak kayıtlarına almaktadır. Şirket, kolaylaştırılmış yöntemi uygulayıp ve ticari alacaklar üzerindeki ömür boyu beklenen zararları muhasebeleştirilmiştir. Değer düşüklüğü karşılığı 1.063.167 TL artmış, ertelenmiş vergi yükümlülüğü ise 213.235 TL azalmıştır.

TFRS 9 standardına geçişin 1 Ocak 2018 tarihi itibarıyla geçmiş yıl kar/(zararları) üzerindeki etkisi aşağıdaki gibi özetlenmiştir

	1 Ocak 2018- TFRS 9 uygulamasının etkisi
Geçmiş yıl karları / (zararları)	171.719.153
TFRS 9'a göre beklenen kredi zararlarının muhasebeleştirilmesi	(1.063.167)
Vergi etkisi	213.234
TFRS 9 uyarınca geçmiş yıl düzeltmelerinin toplam etkisi	(849.933)
TFRS 9'a göre açılış bakiyesi (1 Ocak 2018)	170.869.220

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

2. Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.2. Yeni ve revize edilmiş Türkiye finansal raporlama standartları (devamı)

i) 1 Ocak 2018 tarihinden itibaren geçerli olan yeni standart, değişiklik ve yorumlar

UFRS 4 Sigorta Sözleşmeleri (Değişiklikler);

KGK Aralık 2017'de, TFRS 4 'Sigorta Sözleşmeleri' standardında değişiklikler yayımlamıştır. TFRS 4'te yapılan değişiklik iki farklı yaklaşım sunmaktadır: 'örtülü yaklaşım (overlay approach)' ve 'erteleyici yaklaşım (deferral approach)'. Değişiklikler, 1 Ocak 2018 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanacaktır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. Söz konusu değişiklikler Şirket için geçerli değildir ve Şirket'in finansal durumu veya performansı üzerinde etkisi olmamıştır.

UFRS Yorum 22 Yabancı Para Cinsinden Yapılan İşlemler ve Avans Bedelleri

Bu yorum yabancı para cinsinden alınan veya yapılan avans ödemelerini kapsayan işlemlerin muhasebeleştirilmesi konusuna açıklık getirmektedir.

Bu yorum, ilgili varlığın, gider veya gelirin ilk muhasebeleştirilmesinde kullanılacak döviz kurunun belirlenmesi amacı ile işlem tarihini, işletmenin avans alımı veya ödemesinden kaynaklanan parasal olmayan varlık veya parasal olmayan yükümlüklerini ilk muhasebeleştirdiği tarih olarak belirtmektedir. İşletmenin bu Yorumu gelir vergilerine, veya düzenlediği sigorta poliçelerine (reasürans poliçeleri dahil) veya sahip olduğu reasürans poliçelerine uygulamasına gerek yoktur.

Yorum, 1 Ocak 2018 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanacaktır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. Söz konusu değişikliklerin Şirket'in finansal durumu ve performansı üzerinde etkisi olmamıştır.

UFRS 2 Hisse Bazlı Ödeme İşlemlerinin Sınıflandırma ve Ölçümü (Değişiklikler)

UMSK Haziran 2016'da, UFRS 2 Hisse Bazlı Ödemeler standardında değişiklikler yayınlamıştır. Değişiklikler, belirli hisse bazlı ödeme işlemlerinin nasıl muhasebeleştirilmesi gerektiği ile ilgili UFRS 2'ye açıklık getirilmesini amaçlamaktadır. Değişiklikler aşağıdaki konuların muhasebeleştirilmesini kapsamaktadır;

- a. nakit olarak ödenen hisse bazlı ödemelerin ölçümünde hakediş koşullarının etkileri,
- b. stopaj vergi yükümlülükleri açısından net mahsup özelliği bulunan hisse bazlı ödeme işlemleri,
- c. işlemin niteliğini nakit olarak ödenen hisse bazlı işlemde özkaynağa dayalı hisse bazlı işleme dönüştüren hüküm ve koşullardaki değişiklikler.

Değişiklikler, 1 Ocak 2018 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanacaktır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. Söz konusu değişiklikler Şirket için geçerli değildir ve Şirket'in finansal durumu veya performansı üzerinde etkisi olmamıştır.

UMS 40 Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller: Yatırım Amaçlı Gayrimenkullerin Transferleri (Değişiklikler)

KGK Aralık 2017'de, TMS 40 "Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller" standardında değişiklik yayınlamıştır. Yapılan değişiklikler, kullanım amacı değişikliğinin, gayrimenkulün 'yatırım amaçlı gayrimenkul' tanımına uymasına ya da uygunluğunun sona ermesine ve kullanım amacı değişikliğine ilişkin kanıtların mevcut olmasına bağlı olduğunu belirtmektedir. Değişiklikler, 1 Ocak 2018 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanacaktır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. Söz konusu değişiklikler Şirket için geçerli değildir ve Şirket'in finansal durumu veya performansı üzerinde etkisi olmamıştır.

**31 Aralık 2018 tarihi itibariyle
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)**
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

2. Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.2. Yeni ve revize edilmiş Türkiye finansal raporlama standartları (devamı)

TFRS Yıllık İyileştirmeler – 2014-2016 Dönemi

KGK Aralık 2017’de, aşağıda belirtilen standartları değiştirerek, TFRS Standartları 2014-2016 dönemine ilişkin Yıllık İyileştirmelerini yayınlamıştır:

TMS 28 “İştiraklerdeki ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlar”: Bu değişiklik, iştirakteki veya iş ortaklığındaki yatırım, bir girişim sermayesi kuruluğu veya benzeri işletmeler yoluyla dolaylı olarak ya da bu işletmelerce doğrudan elde tutuluyorsa, işletmenin, iştirakteki ve iş ortaklığındaki yatırımlarını TFRS 9 Finansal Araçlar uyarınca gerçeğe uygun değer farkı kâr veya zarara yansıtılan olarak ölçmeyi seçebilmesinin, her iştirak veya iş ortaklığının ilk muhasebeleştirilmesi sırasında geçerli olduğuna açıklık getirmektedir. Değişiklik, 1 Ocak 2018 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanmaktadır. Söz konusu değişiklikler Şirket için geçerli değildir ve Şirket’in finansal durumu veya performansı üzerinde etkisi olmamıştır.

ii) Yayınlanan ama yürürlüğe girmemiş ve erken uygulamaya konulmayan standartlar

Konsolide finansal tabloların onaylanma tarihi itibariyle yayımlanmış fakat cari raporlama dönemi için henüz yürürlüğe girmemiş ve Şirket tarafından erken uygulanmaya başlanmamış yeni standartlar, yorumlar ve değişiklikler aşağıdaki gibidir. Şirket aksi belirtilmedikçe yeni standart ve yorumların yürürlüğe girmesinden sonra konsolide finansal tablolarını ve dipnotlarını etkileyecek gerekli değişiklikleri yapacaktır.

TFRS 16 Kiralama İşlemleri

KGK Nisan 2018’de TFRS 16 “Kiralama İşlemleri” standardını yayımlanmıştır. Yeni standart, faaliyet kiralaması ve finansal kiralama ayrımını ortadan kaldırarak kiracı durumundaki şirketler için birçok kiralamanın tek bir model altında bilançoya alınmasını gerektirmektedir. Kiralayan durumundaki şirketler için muhasebeleştirme büyük ölçüde değişmemiş olup faaliyet kiralaması ile finansal kiralama arasındaki fark devam etmektedir. TFRS 16, TMS 17 ve TMS 17 ile ilgili Yorumların yerine geçecek olup 1 Ocak 2019 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için geçerlidir ve erken uygulamaya izin verilmektedir.

Kiracılar, bu standardı kısa vadeli kiralamalara (kira süresi 12 ay ve daha kısa olan kiralamalar) veya dayanak varlığın düşük değerli olduğu kiralamalara (örneğin kişisel bilgisayarlar, bazı ofis ekipmanları, vb.) uygulamama istisnasına sahiptir. Kiralamanın fiilen başladığı tarihte kiracı, kira yükümlülüğünü o tarihte ödenmemiş olan kira ödemelerinin bugünkü değeri üzerinden ölçer (kiralama yükümlülüğü) ve aynı tarih itibariyle ilgili kullanım hakkı varlığını da kayıtlarına alarak kira süresi boyunca amortismanı tabi tutar. Kira ödemeleri, kiralamadaki zımnî faiz oranının kolaylıkla belirlenebilmesi durumunda, bu oran kullanılarak iskonto edilir. Kiracı, bu oranın kolaylıkla belirlenememesi durumunda, kiracının alternatif borçlanma faiz oranını kullanır. Kiracı, kiralama yükümlülüğü üzerindeki faiz gideri ile kullanım hakkı varlığının amortisman giderini ayrı olarak kaydetmelidir.

Kiracının, belirli olayların gerçekleşmesi halinde kiralama yükümlülüğünü yeniden ölçmesi söz konusu olacaktır (örneğin kiralama süresindeki değişiklikler, ileriye dönük kira ödemelerinin belirli bir endeks veya orandaki değişimler nedeniyle değişikliğe uğraması, vb.). Bu durumda kiracı, kiralama yükümlülüğünün yeniden ölçüm etkisini kullanım hakkı varlığı üzerinde bir düzeltme olarak kaydedecektir.

Şirket, standardın finansal durumu ve performansı üzerine etkilerini değerlendirmektedir, ancak yapılan ön analizlere ilişkin açıklamalara aşağıda yer verilmiştir:

**31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)**
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

2. Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.2. Yeni ve revize edilmiş Türkiye finansal raporlama standartları (devamı)

ii) Yayınlanan ama yürürlüğe girmemiş ve erken uygulamaya konulmayan standartlar (devamı)

TFRS 16 Kiralama İşlemleri (devamı)

TFRS 16'ya geçiş:

Şirket, geçiş tarihi itibarıyla kiralama süresi 12 ay veya daha kısa bir süre içinde bitecek kiralamar ve düşük değerli kiralamar için tanınan kolaylaştırıcı uygulamalardan faydalanmayı planlamaktadır. Şirket'in/Grup'un ofis ekipman kiralamarı (kişisel bilgisayarlar, fotokopi makinaları gibi) düşük değerli kiralama olarak değerlendirilmektedir.

Varlıklar

Maddi duran varlıklar (kullanım hakkı varlığı) 68.764.001

Peşin ödenmiş giderler (7.708.671)

Kaynaklar

Kiralama yükümlülüğü 61.055.330

Ertelenmiş vergi yükümlülüğü (782.307)

Özkaynaklar net etki (3.129.229)

TFRS 16'ya geçişi sebebiyle, Şirket'in esas faaliyet karında iyileşme olacak ancak finansman giderlerinde artış olacaktır. Bu, önceki dönemlerde TMS 17 kapsamında faaliyet kiralaması olarak muhasebeleştirilen kiralamarın muhasebeleşmesindeki değişimden kaynaklanmaktadır.

TMS 28 "İştiraklerdeki ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlar"da yapılan değişiklikler (Değişiklikler)

KGK Aralık 2017'de, TMS 28 İştiraklerdeki ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlar standardında değişikliklerini yayınlamıştır. Söz konusu değişiklikler, iştirak veya iş ortaklığındaki net yatırımın bir parçasını oluşturan iştirak veya iş ortaklığındaki uzun vadeli yatırımlar için TFRS 9 Finanslar Araçları uygulayan işletmeler için açıklık getirmektedir.

TFRS 9 Finansal Araçlar, TMS 28 İştiraklerdeki ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlar uyarınca muhasebeleştirilen iştiraklerdeki ve iş ortaklıklarındaki yatırımları kapsamamaktadır. Söz konusu değişiklikle KGK, TFRS 9'un sadece şirketin özkaynak yöntemi kullanarak muhasebeleştirdiği yatırımları kapsam dışında bıraktığına açıklık getirmektedir. İşletme, TFRS 9'u, özkaynak yöntemine göre muhasebeleştirmede ve özü itibarı ile ilgili iştirak ve iş ortaklıklarındaki net yatırımın bir parçasını oluşturan uzun vadeli yatırımlar dahil olmak üzere iştirak ve iş ortaklıklarındaki diğer yatırımlara uygulayacaktır.

Değişiklik, 1 Ocak 2019 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanacaktır. Erken uygulamaya izin verilmektedir

TFRS 10 ve TMS 28: Yatırımcı İşletmenin İştirak veya İş Ortaklığına Yaptığı Varlık Satışları veya Katkıları - Değişiklik

UMSK, özkaynak yöntemi ile ilgili devam eden araştırma projesi çıktılarına bağlı olarak değiştirilmek üzere, Aralık 2015'te TFRS 10 ve TMS 28'de yapılan söz konusu değişikliklerin geçerlilik tarihini süresiz olarak ertelemiştir. Ancak, erken uygulamaya halen izin vermektedir.

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

2. Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.2. Yeni ve revize edilmiş Türkiye finansal raporlama standartları (devamı)

ii) Yayınlanan ama yürürlüğe girmemiş ve erken uygulamaya konulmayan standartlar (devamı)

UFRYK 23 Gelir Vergisi Muameleleri Konusundaki Belirsizlikler

Yorum, gelir vergisi muameleleri konusunda belirsizlikler olması durumunda, "UMS 12 Gelir Vergileri"nde yer alan muhasebeleştirme ve ölçüm gereksinimlerinin nasıl uygulanacağına açıklık getirmektedir.

Gelir vergisi muameleleri konusunda belirsizlik olması durumunda, yorum:

- (a) işletmenin belirsiz vergi muamelelerini ayrı olarak değerlendirip değerlendirmediklerini;
- (b) işletmenin vergi muamelelerinin vergi otoriteleri tarafından incelenmesi konusunda yapmış olduğu varsayımları;
- (c) işletmenin vergilendirilebilir karını (vergi zararını), vergi matrahını, kullanılmamış vergi zararlarını, kullanılmamış vergi indirimlerini ve vergi oranlarını nasıl belirlediğini; ve
- (d) işletmenin bilgi ve koşullardaki değişiklikleri nasıl değerlendirdiğini

ele almaktadır.

Yorum, 1 Ocak 2019 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanacaktır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. İşletme bu yorumu erken uygulaması durumunda, erken uyguladığına dair açıklama yapacaktır. İşletme, ilk uygulamada, bu yorumu UMS 8'e uygun olarak geriye dönük, ya da ilk uygulama tarihinde birikmiş etkiyi geçmiş yıl kar zararının (veya uygunsa, özkaynak kaleminin diğer bir unsurunun) açılış bakiyesine bir düzeltme olarak kaydetmek suretiyle geriye dönük olarak uygulayabilir. Söz konusu değişikliklerin Şirket'in finansal durumu ve performansı üzerindeki etkileri değerlendirilmektedir.

Yıllık İyileştirmeler - 2015–2017 Dönemi

UMSK Aralık 2017'de, "IFRS Yıllık İyileştirmeler, 2015-2017 Dönemi"ni yayınlamıştır.

- *UFRS 3 İşletme Birleşmeleri ve UFRS 11 Müşterek Anlaşmalar* — UFRS 3'teki değişiklikler bir şirketin müşterek faaliyet olarak muhasebeleştirdiği işletmenin kontrolünü elde etmesi sonucu, ilgili işletmede kontrol öncesi sahip olduğu paylarını yeniden ölçmesi gerektiğine açıklık getirmektedir. UFRS 11'deki değişiklikler bir şirketin müşterek faaliyet olarak muhasebeleştirdiği işletmenin kontrolünü elde etmesi sonucu, ilgili işletmede kontrol öncesi sahip olduğu paylarını yeniden ölçmesine gerek olmadığına açıklık getirmektedir.
- *UMS 12 Gelir Vergileri* — Değişiklikler, temettülere (kar dağıtımı) ilişkin tüm gelir vergisi etkilerinin, vergilerin nasıl doğduğuna bakılmaksızın kar veya zararda muhasebeleştirilmesi gerektiği konusuna açıklık getirmektedir.
- *UMS 23 Borçlanma Maliyetleri* — Değişiklikler, ilgili varlık amaçlanan kullanıma veya satışa hazır duruma geldikten sonra ödenmemiş özel borçlanmaların bulunması durumunda, ilgili borcun şirketin genellikle genel borçlanmalarındaki aktifleştirme oranını belirlerken borçlandığı fonların bir parçası durumuna geldiğine açıklık getirmektedir. Söz konusu değişikliklerin Şirket'in finansal durumu ve performansı üzerindeki etkileri değerlendirilmektedir.

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

2. Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.2. Yeni ve revize edilmiş Türkiye finansal raporlama standartları (devamı)

ii) Yayınlanan ama yürürlüğe girmemiş ve erken uygulamaya konulmayan standartlar (devamı)

Planda Yapılan Değişiklik, Küçülme veya Yerine Getirme (TMS 19 Değişiklikler)

KGK Ocak 2019'de TMS 19 Değişiklikler "Planda Yapılan Değişiklik, Küçülme veya Yerine Getirme"yi yayınlamıştır. Değişiklik; planda yapılan değişiklik, küçülme veya yerine getirme gerçekleşikten sonra yıllık hesap döneminin kalan kısmı için tespit edilen hizmet maliyetinin ve net faiz maliyetinin güncel aktüeryal varsayımları kullanarak hesaplanmasını gerektirmektedir. Değişiklikler, 1 Ocak 2019 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanacaktır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. İşletme bu değişiklikleri erken uygulaması durumunda, erken uyguladığına dair açıklama yapacaktır. Söz konusu değişikliklerin Şirket'in finansal durumu ve performansı üzerindeki etkileri değerlendirilmektedir.

Negatif Tazminli Erken Ödeme Özellikleri (UFRS 9 Değişiklik)

Ekim 2017'de, UMSK, bazı erken ödenebilir finansal varlıkların işletme tarafından itfa edilmiş maliyetinden ölçülebilmeleri için UFRS 9 Finansal Araçlar'da ufak değişiklikler yayınlamıştır.

UFRS 9'u uygulayan işletme, erken ödenebilir finansal varlığı, gerçeğe uygun değer değişimi kar veya zarar yansıtılan varlık olarak ölçmektedir. Değişikliklerin uygulanması ile, belirli koşulların sağlanması durumunda, işletmeler negatif tazminli erken ödenebilir finansal varlıkları itfa edilmiş maliyetinden ölçebileceklerdir.

Değişiklik, 1 Ocak 2019 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanacaktır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. Söz konusu değişikliklerin Şirket'in finansal durumu ve performansı üzerindeki etkileri değerlendirilmektedir.

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

2. Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.2. Yeni ve revize edilmiş Türkiye finansal raporlama standartları (devamı)

iii) Uluslararası Muhasebe Standartları Kurumu (UMSK) tarafından yayınlanmış fakat KGK tarafından yayınlanmamış yeni ve düzeltilmiş standartlar ve yorumlar

Aşağıda listelenen yeni standartlar, yorumlar ve mevcut UFRS standartlarındaki değişiklikler UMSK tarafından yayınlanmış fakat cari raporlama dönemi için henüz yürürlüğe girmemiştir. Fakat bu yeni standartlar, yorumlar ve değişiklikler henüz KGK tarafından TFRS'ye uyarlanmamıştır/yayınlanmamıştır ve bu sebeple TFRS'nin bir parçasını oluşturmazlar. Şirket konsolide finansal tablolarında ve dipnotlarda gerekli değişiklikleri bu standart ve yorumlar TFRS'de yürürlüğe girdikten sonra yapacaktır.

Yıllık İyileştirmeler - 2010–2012 Dönemi

TFRS 13 Gerçeğe Uygun Değer Ölçümü

Karar Gerekçeleri'nde açıklandığı üzere, üzerlerinde faiz oranı belirtilmeyen kısa vadeli ticari alacak ve borçlar, iskonto etkisinin önemsiz olduğu durumlarda, fatura tutarından gösterilebilecektir. Değişiklikler derhal uygulanacaktır.

UFRS 17 – Yeni Sigorta Sözleşmeleri Standardı

UMSK, sigorta sözleşmeleri için muhasebeleştirme ve ölçüm, sunum ve açıklamayı kapsayan kapsamlı yeni bir muhasebe standardı olan UFRS 17'yi yayımlamıştır. UFRS 17 hem sigorta sözleşmelerinden doğan yükümlülüklerin güncel bilanço değerleri ile ölçümünü hem de karın hizmetlerin sağlandığı dönem boyunca muhasebeleştirmesini sağlayan bir model getirmektedir. Gelecekteki nakit akış tahminlerinde ve risk düzeltilmesinde meydana gelen bazı değişiklikler de hizmetlerin sağlandığı dönem boyunca muhasebeleştirilmektedir. İşletmeler, iskonto oranlarındaki değişikliklerin etkilerini kar veya zarar ya da diğer kapsamlı gelirden muhasebeleştirmeyi tercih edebilirler. Standart, katılım özelliklerine sahip sigorta sözleşmelerinin ölçüm ve sunumu için özel yönlendirme içermektedir. UFRS 17, 1 Ocak 2021 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanacaktır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. Değişiklik Şirket için geçerli değildir ve Şirket'in finansal durumu veya performansı üzerinde etkisi olmayacaktır.

İşletmenin tanımlanması (UFRS 3 Değişiklikleri)

UMSK Ekim 2018'de UFRS 3 'İşletme Birleşmeleri'nde yer alan işletme tanımına ilişkin değişiklikler yayımlamıştır. Bu değişikliğin amacı, bir işletmenin işletme birleşimi olarak mı yoksa bir varlık edinimi olarak mı muhasebeleştirileceğini belirlemeye yardımcı olmaktadır.

Değişiklikler aşağıdaki gibidir:

İşletme için minimum gereksinimlerin netleştirilmesi;

Piyasa katılımcılarının eksik unsurları tamamlaması konusundaki değerlendirmenin ortadan kaldırılması;

İşletmelerin edinme sürecin önemli olup olmadığını değerlendirmesine yardımcı uygulama rehberi eklenmesi;

İşletmenin ve çıktıların tanımlarını sınırlandırmak; ve

İsteğe bağlı bir gerçeğe uygun değer konsantrasyon testi yayımlamak.

Değişiklik, 1 Ocak 2020 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanacaktır. Erken uygulamaya izin verilmektedir.

Değişiklik Şirket için geçerli değildir ve Şirket'in finansal durumu veya performansı üzerinde etkisi olmayacaktır.

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

2. Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.2. Yeni ve revize edilmiş Türkiye finansal raporlama standartları (devamı)

- ii) **Uluslararası Muhasebe Standartları Kurumu (UMSK) tarafından yayınlanmış fakat KGK tarafından yayınlanmamış yeni ve düzeltilmiş standartlar ve yorumlar**

Önemliliğin Tanımı (UMS 1 ve UMS 8 Değişiklikleri)

Ekim 2018'de UMSK, "UMS 1 Finansal Tabloların Sunumu" ve "UMS 8 Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerinde Değişiklikler ve Hatalar" standartlarında değişiklikler yapmıştır. Bu değişikliklerin amacı, "önemlilik" tanımını standartlar arasında uyumlu hale getirmek ve tanımın belirli kısımlarını açıklığa kavuşturmadır. Yeni tanıma göre, bilginin saklanması, hatalı olması veya verilmemesi durumunda finansal tabloların birincil kullanıcıların bu tablolara dayanarak verdikleri kararları etkileyebileceği varsayılabilirse, bilgi önemlidir. Değişiklikler, bilginin önemliliğinin niteliğine, büyüklüğüne veya her ikisine bağlı olacağını açıklamaktadır. Şirketler bilginin tek başına veya başka bilgiler ile birlikte kullanıldığında finansal tablolar üzerinde ki etkisinin önemliliği değerlendirmek ile yükümlüdür.

Değişiklik, 1 Ocak 2020 ve sonrasında başlayan yıllık hesap dönemleri için uygulanacaktır. Erken uygulamaya izin verilmektedir.

Değişiklik Şirket için geçerli değildir ve Şirket'in finansal durumu veya performansı üzerinde etkisi olmayacaktır.

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

2. Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.3. Önemli muhasebe değerlendirme, tahmin ve varsayımları

- a) Kıdem tazminatı yükümlülüğü, iskonto oranları, gelecekteki maaş artışları ve çalışanların ayrılma oranlarını içeren birtakım varsayımlara dayalı aktüeryal hesaplamalar ile belirlenmektedir. Bu planların uzun vadeli olması sebebiyle, söz konusu varsayımlar önemli belirsizlikler içerir. Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin karşılıklara ilişkin detaylar Dipnot 15'de yer almaktadır.
- b) Şüpheli alacak karşılıkları, Şirket yönetiminin bilanço tarihi itibarıyla varolan ancak cari ekonomik koşullar çerçevesinde tahsil edilememe riski olan alacaklara ait gelecekteki zararları karşılayacağına inandığı tutarları yansıtmaktadır. Alacakların değer düşüklüğüne uğrayıp uğramadığı değerlendirilirken ilişkili kuruluş ve anahtar müşteriler dışında kalan borçluların geçmiş performansları piyasadaki kredibiliteleri ve bilanço tarihinden finansal tabloların onaylanma tarihine kadar olan performansları ile yeniden görüşülen koşullar da dikkate alınmaktadır. İlgili bilanço tarihi itibarıyla şüpheli alacak karşılıkları Dipnot 7'de yansıtılmıştır.
- c) Şirket yönetimi maddi ve maddi olmayan varlıkların faydalı ekonomik ömürlerinin belirlenmesinde teknik ekibinin tecrübeleri doğrultusunda önemli varsayımlarda bulunmuştur (Dipnot 10 ve 11).
- d) Dava karşılıkları ayrılırken, ilgili davaların kaybedilme olasılığı ve kaybedildiği takdirde katlanılacak olan sonuçlar Şirket hukuk müşavirlerinin görüşleri doğrultusunda değerlendirilmekte ve Şirket Yönetimi elindeki verileri kullanarak en iyi tahminlerini yapıp gerekli gördüğü karşılığa ilişkin açıklamalar Dipnot 13'te yer almaktadır.
- e) Stok değer düşüklüğü ile ilgili olarak stoklar fiziksel olarak ve ne kadar geçmişten geldiği incelenmekte, teknik personelin görüşleri doğrultusunda kullanılabilirliği belirlenmekte ve kullanılamayacak olduğu tahmin edilen kalemler için karşılık ayrılmaktadır. Stokların net gerçekleşebilir değerinin belirlenmesinde de liste satış fiyatları ve yıl içinde verilen ortalama iskonto oranlarına ilişkin veriler kullanılmakta ve katlanılacak satış giderlerine ilişkin tahminler yapılmaktadır. Bu çalışmalar sonucunda net gerçekleşebilir değeri maliyet değerinin altında olan stoklar için karşılığın detayları Dipnot 9'da yer almaktadır.
- f) Şirket, şerefiyeye ilişkin değer düşüklüğü analizini indirgenmiş nakit akımlarını kullanarak yapmaktadır. Bu analizlerde Şirket'in gelecekteki faaliyetlerine ve kullanılan iskonto oranlarına ilişkin muhtelif varsayımlar bulunmaktadır (Dipnot 12, Dipnot 5)
- g) Şirket maden sahalarını doğaya kazandırma karşılığı hesaplanmasında da teknik personelin görüşlerini alarak varsayımlarda bulunmaktadır. Bu çalışmalar sonucunda, maden sahalarını doğaya kazandırma karşılıklarına ilişkin açıklamalar Dipnot 13'te yer almaktadır.

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

2. Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.4 Önemli muhasebe politikalarının özeti

Uygulanan konsolidasyon esasları

Konsolide finansal tablolar Akçansa'nın ve %50,99'una sahip olduğu Karçimsa'nın finansal tablolarını kapsamaktadır. Bağlı ortaklık, kontrolün Akçansa'ya geçtiği tarihten itibaren konsolide edilmeye başlanır ve kontrolün Akçansa'dan çıkması ile konsolide edilme işlemi son bulur.

Yukarıda da belirtildiği üzere konsolide finansal tablolar Akçansa ve onun kontrol ettiği bağlı ortaklığın aynı döneme ait finansal tablolarından oluşur. Kontrol, Şirket'in, yatırım yaptığı işletmeyi ancak ve ancak şu göstergelerin tümü birden mevcut olduğunda sağlanmaktadır; a) Yatırım yaptığı işletme üzerinde güce sahipse, b) Yatırım yaptığı işletmeyle olan ilişkisinden dolayı değişen getirilere maruz kalmakta veya bu getirilerde hak sahibi ise, c) Elde edeceği getirilerin miktarını etkileyebilmek için yatırım yaptığı işletme üzerindeki gücünü kullanma imkanına sahip ise.

Bağlı ortaklık tam konsolidasyon yöntemi kullanılarak konsolide edilmiş, dolayısıyla kayıtlı bağlı ortaklık değerleri, ilgili özkaynakları karşılığında netleştirilmiştir. Bağlı ortaklığın ana ortaklık dışı hak sahiplerine atfedilen özkaynak ve net dönem karları, konsolide bilanço ve gelir tablosunda kontrol gücü olmayan paylar olarak gösterilmektedir.

Yıl içinde satın alınan veya elden çıkarılan bağlı ortaklıkların sonuçları, satın alım tarihinden sonra veya elden çıkarma tarihine kadar konsolide kapsamlı gelir tablosuna dahil edilir. Kontrol gücü olmayan paylar ters bakiye ile sonuçlansa dahi, toplam kapsamlı gelir ana ortaklık hissedarlarına ve kontrol gücü olmayan paylara aktarılır.

Akçansa ve bağlı ortaklığı arasındaki işlemler ve bakiyeler ile bu işlemlerle ilgili olarak oluşan kar marjları elimine edilmiştir. Konsolide finansal tablolar benzer işlemler için aynı muhasebe prensipleri kullanılarak hazırlanmıştır.

Şirket'in bağlı ortaklığındaki sermaye payında kontrol kaybına neden olmayan değişiklikler özkaynak işlemleri olarak muhasebeleştirilir. Şirket'in payı ile kontrol gücü olmayan payların defter değerleri, bağlı ortaklık paylarındaki değişiklikleri yansıtmak amacıyla düzeltilir. Kontrol gücü olmayan payların düzeltildiği tutar ile alınan veya ödenen bedelin gerçeğe uygun değeri arasındaki fark, doğrudan özkaynaklarda Şirket'in payı olarak muhasebeleştirilir.

Şirket'in bir bağlı ortaklığındaki kontrolü kaybetmesi durumunda, satış sonrasındaki kar/zarar, i) alınan satış bedeli ile kalan payın gerçeğe uygun değerlerinin toplamı ile ii) bağlı ortaklığın varlık (şerefiye dahil) ve yükümlülüklerinin ve kontrol gücü olmayan payların önceki defter değerleri arasındaki fark olarak hesaplanır. Bağlı ortaklığın varlıkların gerçeğe uygun değer ile veya yeniden değerlendirilmiş tutarları ile değerlendirilmesi ve buna ilişkin birikmiş kazancın/zararın diğer kapsamlı gelir içinde muhasebeleştirilmesi ve özkaynakta toplanması durumunda, diğer kapsamlı gelir içinde önceden muhasebeleştirilen ve özkaynakta toplanan tutarlar, Şirket'in ilgili varlıkları satmış olduğu varsayımı üzerine kullanılacak muhasebe yöntemine göre kayda alınır (örneğin; konuyla ilgili TFRS standartları uyarınca, kar/zarara aktarılması ya da doğrudan geçmiş yıl karlarına transfer). Bağlı ortaklığın satışı sonrası kalan yatırımın kontrolünün kaybedildiği tarihteki gerçeğe uygun değeri, TFRS 9 hükümleri kullanılarak bulunur.

Netleştirme / mahsup

Finansal varlık ve yükümlülükler, netleştirmeye yönelik yasal bir hakka ve yaptırım gücüne sahip olunması ve söz konusu varlık ve yükümlülükleri net bazda tahsil etme/ödeme veya eş zamanlı sonuçlandırma niyetinin olması durumunda bilançoda netleştirilerek gösterilmektedir.

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

2. Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.4 Önemli muhasebe politikalarının özeti (devamı)

Nakit ve nakit benzerleri

Konsolide nakit akış tablosunun sunumu açısından, nakit ve nakit benzerleri, kasadaki nakit varlığı, bankalardaki nakit para, çekler (vadesiz) ve orijinal vadesi 3 aydan kısa vadeli mevduatları içermektedir.

Nakit ve nakit benzerleri elde etme maliyetleri ve tahakkuk etmiş faizlerinin toplamı ile gösterilmiştir.

Stoklar

Stoklar maliyet değeri veya net gerçekleşebilir değerden düşük olanı ile değerlendirilmiştir. Stokları bulundukları duruma getirmek için yapılan harcamalar aşağıdaki gibi muhasebeleştirilmiştir:

İlk madde ve malzemeler – aylık ağırlıklı ortalama ile belirlenen satın alım maliyetinden oluşmaktadır.

Mamul ve yarı mamüller – Direkt malzeme ve işçilik giderleri, değişken ve sabit genel üretim giderleri belli oranlarda (normal faaliyet kapasitesi göz önünde tutularak) dahil edilmiştir. Envanter değerlendirme yöntemi aylık ağırlıklı ortalama yöntemidir.

Net gerçekleşebilir değer, tahmini satış fiyatından, tahmini tamamlanma maliyetleri ve satışın gerçekleştirilmesi için gerekli tahmini maliyetler düşülerek belirlenen tutardır.

Maddi duran varlıklar

Maddi duran varlığın maliyet değeri; alış fiyatı ve iadesi mümkün olmayan vergiler ve maddi varlığı kullanıma hazır hale getirmek için yapılan masraflardan oluşmaktadır.

Maddi duran varlıklar, maliyet değerinden birikmiş amortisman ve var ise değer düşüklüğü karşılığı çıkartıldıktan sonraki net değerleri ile gösterilmiştir. Üzerinden maden çıkarılan araziler haricinde, arazi amortismanına tabi tutulmamıştır. Üzerinden maden çıkarılan araziler ise, yıl içerisinde tüketilen rezervin toplam rezerve oranı esas alınarak amortismanına tabi tutulmuştur.

İnşa edilme aşamasındaki varlıklar, maliyet değerlerinden varsa değer düşüklüğü kaybı düşülerek gösterilirler. Maliyete yasal harçlar da dahil edilir. Kullanıma ve satışa hazır hale getirilmesi önemli ölçüde zaman isteyen varlıklar söz konusu olduğunda, borçlanma maliyetleri aktifleştirilir. Bu varlıkların inşası bittiğinde ve kullanıma hazır hale geldiklerinde ilgili maddi duran varlık kalemine sınıflandırılırlar. Bu tür varlıklar, diğer sabit varlıklar için kullanılan amortisman yönteminde olduğu gibi, kullanıma hazır olduklarında amortismanına tabi tutulurlar.

Amortismanına tabi tutulan varlıklar, maliyet tutarları üzerinden aşağıda belirtilen tahmini ekonomik ömürlerine dayanan oranlarla doğrusal amortismanına tabi tutulmuştur.

	Ekonmik ömürler
Yerüstü yer altı düzenleri ve binalar	20-50 yıl
Makina tesis ve cihazlar	5-20 yıl
Döşeme ve demirbaşlar	5-10 yıl
Taşıt araç ve gereçleri	5 yıl
Özel maliyetler	5-47 yıl

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

2. Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.4 Önemli muhasebe politikalarının özeti (devamı)

Maddi duran varlıklar (devamı)

Finansal kiralama ile alınan varlıklar, sahip olunan maddi duran varlıklarda olduğu gibi beklenen faydalı ömrüne göre amortismanına tabi tutulur. Eğer finansal kiralama döneminin sonunda sahipliğin kazanılıp kazanılmayacağı kesin değil ise beklenen faydalı ömrü ile söz konusu kiralama süresinden kısa olanına göre amortismanına tabi tutulur.

Bir maddi duran varlık elden çıkarıldığında veya kullanımı ya da satışından, gelecekte ekonomik yarar elde edilmesinin beklenmemesi durumunda bilanço dışı bırakılır. Maddi duran varlıkların elden çıkarılması ya da bir maddi duran varlığın hizmetten alınması sonucu oluşan kazanç veya kayıp satış hasılatı ile varlığın defter değeri arasındaki fark olarak belirlenir ve gelir tablosuna dahil edilir.

Maddi olmayan duran varlıklar

Maddi olmayan duran varlıklar başlıca bilgisayar yazılımları ve maden çıkarma haklarından oluşmakta olup, maliyet bedeli üzerinden aktifleştirilir. Maddi olmayan varlıklar maden çıkarma hakları dışında, doğrusal amortisman yöntemine göre ilgili kıymetin tahmini ekonomik ömrü üzerinden itfa edilmektedir. Maden çıkarma hakları yıl içerisinde tüketilen rezervin toplam rezerve oranı esas alınarak amortismanına tabi tutulmuştur.

Maddi olmayan duran varlıkların taşıdıkları değerler, şartlarda değişiklik olduğu takdirde herhangi bir değer düşüklüğü olup olmadığını test etmek için incelenmektedir.

Bir maddi olmayan duran varlık elden çıkarıldığında veya kullanımı ya da satışından, gelecekte ekonomik yarar elde edilmesinin beklenmemesi durumunda bilanço dışı bırakılır. Bir maddi olmayan duran varlığın bilanço dışı bırakılmasından kaynaklanan kâr ya da zarar, varsa, varlıkların elden çıkarılmasından sağlanan net tahsilatlar ile defter değerleri arasındaki fark olarak hesaplanır. Bu fark, ilgili varlık bilanço dışına alındığı zaman kâr veya zararda muhasebeleştirilir.

Şerefiye

Bir işletmenin satın alınması ile ilgili katlanılan satın alma maliyeti ile iktisap edilen işletmenin tanımlanabilir varlık, yükümlülük ve koşullu yükümlülüklerinin gerçeğe uygun değeri arasındaki fark şerefiye olarak konsolide finansal tablolarda muhasebeleştirilmiştir.

Türkiye Finansal Raporlama Standardı ("TFRS") 3 "İşletme birleşmeleri" çerçevesinde şerefiye tutarı itfa edilmemektedir. Şerefiye, taşındığı değer in gerçekleşmeyeceği durum ve şartlarda ve yılda en az bir kere olmak üzere gerekli görüldüğü zamanlarda değer düşüklüğü için gözden geçirilmektedir.

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

2. Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.4 Önemli muhasebe politikalarının özeti (devamı)

Finansal olmayan varlıkların değer düşüklüğü

Şirket, her bilanço tarihinde maddi ve maddi olmayan duran varlıklarının, maliyet değerinden birikmiş amortismanlar düşülerek bulunan defter değerine ilişkin değer kaybının olduğuna dair herhangi bir gösterge olup olmadığını değerlendirir. Eğer böyle bir gösterge mevcutsa, değer düşüklüğü tutarını belirleyebilmek için o varlığın geri kazanılabilir tutarı tahmin edilir. Varlığın tek başına geri kazanılabilir tutarının hesaplanmasının mümkün olmadığı durumlarda, o varlığın ait olduğu nakit üreten biriminin geri kazanılabilir tutarı hesaplanır.

Geri kazanılabilir tutar, satış maliyetleri düşüldükten sonra elde edilen gerçeğe uygun değer veya kullanımdaki değer büyük olanıdır. Kullanımdaki değer hesaplanırken, geleceğe ait tahmini nakit akımları, paranın zaman değerini ve varlığa özgü riskleri yansıtan vergi öncesi iskonto oranı kullanılarak bugünkü değerine indirilir. Bu çalışmalar sırasında kullanılan başlıca varsayımlar, önümüzdeki yıllardaki enflasyon beklentileri, satış ve maliyetlerde beklenen artışlar, ihracat-iç Pazar kompozisyonunda beklenen değişimler ve beklenen ülke büyüme oranlarından ibarettir.

Varlığın (veya nakit üreten birimin) geri kazanılabilir tutarının defter değerinden daha az olması durumunda varlığın (veya nakit üreten birimin) defter değeri, geri kazanılabilir tutarına indirilir. Bu durumda oluşan değer düşüklüğü kayıpları gelir tablosunda muhasebeleştirilir.

Değer düşüklüğünün iptali nedeniyle varlığın (veya nakit üreten birimin) kayıtlı değerinde meydana gelen artış, önceki yıllarda değer düşüklüğünün finansal tablolara alınmamış olması halinde oluşacak olan defter değerini (amortismanla tabi tutulduktan sonra kalan net tutar) aşmamalıdır. Değer düşüklüğünün iptali gelir tablosuna kayıt edilir. Şerefiye için ayrılan değer düşüklüğü gelecek dönemlerde ters çevrilemez.

Yabancı para cinsinden işlemler

Yabancı para cinsinden yapılan işlemler, işlemin yapıldığı tarihteki kurlarla TL'ye çevrilmiştir. 31 Aralık 2018 tarihindeki yabancı para cinsinden aktif ve pasifler, bilanço tarihindeki Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası alış kuru ile değerlendirilmiş olup ortaya çıkan kur farkları ilgili gelir ve gider hesaplarına yansıtılmıştır.

Dönem sonlarında kullanılan kurlar aşağıdaki gibidir:

Tarih	TL/ABD Doları	TL/Avro
Alış kuru		
31 Aralık 2018	5,2609	6,0280
31 Aralık 2017	3,7719	4,5155

Karşılıklar, koşullu yükümlülükler ve varlıklar

Karşılıklar

Karşılıklar ancak Şirket'in geçmişten gelen ve halen devam etmekte olan bir yükümlülüğü (yasal ya da yapısal) varsa, bu yükümlülük sebebiyle işletmeye ekonomik çıkar sağlayan kaynakların elden çıkarılma olasılığı mevcut ise ve yükümlülüğün tutarı güvenilir bir şekilde belirlenebiliyorsa kayıtlara alınır. Paranın zaman içindeki değer kaybı önem kazandığında karşılıklar ileride oluşması muhtemel giderlerin bilanço tarihindeki indirgenmiş değeriyle yansıtılır. İndirgenmiş değer kullanıldığında, zamanın ilerlemesinden dolayı karşılıklarda meydana gelecek artışlar faiz gideri olarak kaydedilir.

**31 Aralık 2018 tarihi itibariyle
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)**
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

2. Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.4 Önemli muhasebe politikalarının özeti (devamı)

Karşılıklar, koşullu yükümlülükler ve varlıklar (devamı)

Koşullu yükümlülükler ve varlıklar

Koşullu yükümlülükler, kaynak aktarımını gerektiren durum yüksek bir olasılık taşıyor ise finansal tablolarda yansıtılmayıp dipnotlarda açıklanmaktadır. Koşullu varlıklar ise finansal tablolara yansıtılmayıp ekonomik getiri yaratma ihtimali yüksek olduğu takdirde dipnotlarda açıklanır.

Kurum kazancı üzerinden hesaplanan vergiler

Vergi karşılığı, dönem karı veya zararı hesaplanmasında dikkate alınan cari dönem ve ertelenmiş vergi karşılıklarının tamamıdır.

Ertelenmiş vergi, bilanço yükümlülüğü metodu dikkate alınarak, aktif ve pasiflerin finansal raporlamada yansıtılan değerleri ile yasal vergi hesabındaki bazları arasındaki geçici farklardan oluşan vergi etkileri dikkate alınarak yansıtılmaktadır. Ertelenmiş vergi yükümlülüğü vergilendirilebilir tüm geçici farklar üzerinden hesaplanır.

Ertelenmiş vergi varlıkları, indirilebilir geçici farkların ve kullanılmamış vergi zararlarının ileride indirilebilmesi için yeterli karların oluşması mümkün görünüyorsa, tüm geçici farklar ve kullanılmamış vergi zararları üzerinden ayrılır. Her bilanço döneminde Şirket, ertelenmiş vergi varlıklarını gözden geçirmekte ve gelecekte indirilebilir olması ihtimalini göz önüne alarak muhasebeleşirmektedir.

Ertelenmiş vergi varlıklarının ve yükümlülüklerinin hesaplanmasında söz konusu varlığın gerçekleşeceği ve yükümlülüğün yerine getirileceği dönemlerde oluşması beklenen vergi oranları, bilanço tarihi itibariyle uygulanan vergi oranları (vergi mevzuatı) baz alınarak hesaplanır.

Çalışanlara sağlanan faydalar / kıdem tazminatı karşılığı / kullanılmamış izin karşılığı

(a) Tanımlanan fayda planı:

Şirket, mevcut iş kanunu gereğince, en az bir yıl hizmet verdikten sonra emeklilik nedeni ile işten ayrılan veya istifa ve kötü davranış dışındaki nedenlerle işine son verilen personele belirli miktarda kıdem tazminatı ödemekle yükümlüdür.

Not 15'te daha detaylı belirtildiği üzere, Şirket finansal tablolarda yer alan kıdem tazminatı karşılığını, bağımsız bir aktüer tarafından yapılan aktüer çalışmasına dayanarak "Projeksiyon Metodu"nu kullanarak yansıtmıştır. Kıdem tazminatı yükümlülüğü, profesyonel aktüerler tarafından tahmin edilen faiz oranı ile iskonto edilerek hesaplanmıştır. Aktüeryal kazanç/kayıp, diğer kapsamlı gelir/gider olarak özkaynaklar içerisinde gösterilir.

Konsolide bilançolarda kıdem tazminatı karşılıkları uzun vadeli borçlar altında çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin uzun vadeli karşılıklar içerisinde gösterilmiştir.

(b) Tanımlanan katkı planları:

Şirket, Sosyal Güvenlik Kurumu'na zorunlu olarak sosyal sigortalar primi ödemektedir. Şirket'in bu primleri ödediği sürece başka yükümlülüğü kalmamaktadır. Bu primler tahakkuk ettikleri dönemde personel giderlerine yansıtılmaktadır. İlgili primlere ilişkin 31 Aralık 2018 tarihinde sona eren dönemde toplam 14.614.076 TL (31 Aralık 2017 – 13.602.110 TL) tutarında gider gerçekleşmiştir.

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

2. Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.4 Önemli muhasebe politikalarının özeti (devamı)

Çalışanlara sağlanan faydalar / kıdem tazminatı karşılığı / kullanılmamış izin karşılığı (devamı)

(c) Kullanılmamış izin karşılığı :

Çalışanlara sağlanan kısa vadeli faydalar, tamamının hizmetin sunulduğu yıllık raporlama dönemini takip eden on iki ay içinde yerine getirilmesi beklenen kısa vadeli faydaları içermektedir. Bu kapsamda, Şirket'in beklentisi izin karşılıklarının tamamının yıllık raporlama dönemini takip eden on iki ay içinde yerine getirilmesi olduğu için söz konusu izin karşılıklarını çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin kısa vadeli borç karşılıklarında gösterilmektedir.

Kiralamalar

Kiralama işlemleri – kiracı olarak

Finansal kiralama

Şirket'e kiralanmış varlığın mülkiyeti ile ilgili bütün risk ve faydaların devrini öngören finansal kiralamalar, finansal kiralamanın başlangıç tarihinde, kiralamaya söz konusu olan varlığın gerçeğe uygun değeri ile kira ödemelerinin bugünkü değerinden küçük olanı esas alınarak yansıtılmaktadır. Finansal kira ödemeleri kira süresi boyunca, her bir dönem için geriye kalan borç bakiyesine sabit bir dönemsel faiz oranı üretecek şekilde anapara ve finansman gideri olarak ayrılmaktadır. Finansman giderleri dönemler itibarıyla doğrudan gelir tablosuna yansıtılmaktadır. Aktifleştirilen kiralanan varlıklar, varlığın tahmin edilen ömrü üzerinden amortismanla tabi tutulmaktadır.

Kiralama işlemleri – kiralayan ve kiracı olarak

Operasyonel kiralama işlemleri

Mülkiyete ait risk ve getirilerin önemli bir kısmının kiraya verene ait olduğu kiralama işlemi, operasyonel kiralama olarak sınıflandırılır. Operasyonel kiralama olarak yapılan ödemeler, kira dönemi boyunca doğrusal yöntem ile konsolide kapsamlı gelir tablosuna gider olarak kaydedilir.

Operasyonel kiralamalarda kira tahsilatları, kiralama dönemi boyunca doğrusal yöntemle gelir olarak kaydedilir. Bir operasyonel kiralama işleminin yapılması sırasında ilk katlanılan direkt giderler varlığın taşınan değerine eklenir ve kira süresi boyunca, kira gelirleriyle aynı şekilde giderleştirilir.

İlişkili taraflar

Aşağıdaki kriterlerden birinin varlığında, taraf Şirket ile ilişkili sayılır:

- a) Bir kişi veya bu kişinin yakın ailesinin bir üyesi, aşağıdaki durumlarda Şirket ile ilişkili sayılır:
Söz konusu kişinin,
 - (i) Şirket üzerinde kontrol veya müşterek kontrol gücüne sahip olması durumunda,
 - (ii) Şirket üzerinde önemli etkiye sahip olması durumunda,
 - (iii) Şirket veya Şirket'in bir ana ortaklığının kilit yönetici personelinin bir üyesi olması durumunda.
- b) Aşağıdaki koşullardan herhangi birinin mevcut olması halinde işletme Şirket ile ilişkili sayılır:
 - (i) İşletme ve Şirket'in aynı grubun üyesi olması halinde.
 - (ii) İşletmenin, diğer işletmenin (veya diğer işletmenin de üyesi olduğu bir grubun üyesinin) iştiraki ya da iş ortaklığı olması halinde.
 - (iii) Her iki işletmenin de aynı bir üçüncü tarafın iş ortaklığı olması halinde.
 - (iv) İşletmelerden birinin üçüncü bir işletmenin iş ortaklığı olması ve diğer işletmenin söz konusu üçüncü işletmenin iştiraki olması halinde.

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

2. Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.4 Önemli muhasebe politikalarının özeti (devamı)

İlişkili taraflar (devamı)

- (v) İşletmenin, Şirket'in ya da Şirket ile ilişkili olan bir işletmenin çalışanlarına ilişkin olarak işten ayrılma sonrasında sağlanan fayda plânlarının olması halinde. Şirket'in kendisinin böyle bir plânının olması halinde, sponsor olan işverenler de Şirket ile ilişkilidir.
- (vi) İşletmenin (a) maddesinde tanımlanan bir kişi tarafından kontrol veya müştereken kontrol edilmesi halinde.
- (vii) (a) maddesinin (i) bendinde tanımlanan bir kişinin işletme üzerinde önemli etkisinin bulunması veya söz konusu işletmenin (ya da bu işletmenin ana ortaklığının) kilit yönetici personelinin bir üyesi olması halinde.

İlişkili taraflarla yapılan işlem, ilişkili taraflar arasında kaynaklarının, hizmetlerin ya da yükümlülüklerin bir bedel karşılığı olup olmadığına bakılmaksızın transferidir.

Gelirlerin muhasebeleştirilmesi

Şirket, taahhüt edilmiş bir mal veya hizmeti müşterisine devrederek edim yükümlülüğünü yerine getirdiğinde veya getirdikçe hasılatı konsolide finansal tablolara alır. Bir varlığın kontrolü müşterinin eline geçtiğinde (veya geçtikçe) varlık devredilmiş olur.

Şirket aşağıda yer alan 5 temel prensip doğrultusunda hasılatı finansal tablolara almaktadır:

- Müşteri sözleşmelerinin belirlenmesi,
- Sözleşmelerdeki performans yükümlülüklerinin belirlenmesi,
- Sözleşmelerdeki işlem fiyatının belirlenmesi,
- İşlem fiyatının sözleşmelerdeki performans yükümlülüklerine dağıtılması,
- Her performans yükümlülüğü yerine getirildiğinde hasılatın muhasebeleştirilmesi.

Şirket, aşağıdaki şartların tamamının karşılanması durumunda müşterisi ile yaptığı bir sözleşmeyi hasılat olarak muhasebeleştirir:

Sözleşmenin tarafları sözleşmeyi (yazılı, sözlü ya da diğer ticari teamüllere uygun olarak) onaylamış ve kendi edimlerini yerine getirmeyi taahhüt etmiştir,

- Şirket, devredilecek mal veya hizmetlerle ilgili her bir tarafın haklarını tanımlayabilmektedir,
- Şirket, devredilecek mal veya hizmetler için yapılacak ödeme koşullarını tanımlayabilmektedir,
- Sözleşme özü itibarıyla ticari niteliktedir,
- Şirket'in, müşteriye devredilecek mal veya hizmetler karşılığı bedel tahsil edecek olması muhtemeldir.

Şirket, bir bedelin tahsil edilebilirliğinin muhtemel olup olmadığını değerlendirirken, sadece müşterinin bu bedeli vadesinde ödeyebilme kabiliyetini ve buna ilişkin niyetini dikkate alır. Sözleşme başlangıcında Şirket müşteriyle yaptığı sözleşmede taahhüt ettiği mal veya hizmetleri değerlendirir ve müşteriye devretmek için verdiği her bir taahhüdü edim yükümlülüğü olarak tanımlamaktadır.

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

2. Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.4 Önemli muhasebe politikalarının özeti (devamı)

Gelirlerin muhasebeleştirilmesi (devamı)

Sözleşme başlangıcında Şirket müşterileriyle yaptığı sözleşmede taahhüt ettiği mal veya hizmetleri değerlendirir ve müşteriye devretmek için verdiği her bir taahhüdü edim yükümlülüğü olarak aşağıdaki şekilde tanımlar:

a) farklı mal veya hizmet (mal veya hizmetler paketi) veya

b) büyük ölçüde benzerlik gösteren ve müşteriye devrinde aynı yöntem izlenen bir seri farklı mal veya hizmet

Bir seri birbirinden farklı mal veya hizmet, aşağıdaki şartların birlikte karşılanması durumunda aynı devir şekline tabidir:

a) Grup'un müşterisine devretmeyi taahhüt ettiği seri içerisindeki her bir farklı mal veya hizmetin gerekli şartları karşılayarak zamanla tamamlanacak bir edim yükümlülüğü teşkil etmesi ile

b) Standardın ilgili paragrafları uyarınca, Grup'un seriyi oluşturan her bir farklı mal veya hizmetin müşteriye devrinde edim yükümlülüğünün tam olarak ifa edilmesine yönelik ilerlemesini ölçmede aynı yöntemin kullanılması.

Borçlanma maliyetleri

Öngörülen kullanımına veya satışına hazır hale gelmesi önemli bir zamanı gerektiren varlıkların satın alımı, inşası veya üretimi ile direkt ilişkili olan borçlanma maliyetleri ilgili varlıkların maliyetinin parçası olarak aktifleştirilir. Diğer borçlanma maliyetleri gerçekleştirildiği dönemlerde gider yazılır. Borçlanma maliyetleri faiz ve borçlanmaya bağlı olarak katlanılan diğer maliyetleri içerir.

Hisse başına kar / (zarar)

Gelir tablosunda belirtilen hisse başına kazanç, net karın, raporlama boyunca piyasada bulunan hisse senetlerinin ağırlıklı ortalama adedine bölünmesiyle bulunmaktadır.

Türkiye'de şirketler sermayelerini hali hazırda bulunan hissedarlarına, çeşitli içsel kaynaklardan "bedelsiz hisse" yolu ile artırmaktadırlar. Bu tip "bedelsiz hisse" dağıtımları, hisse başına kazanç hesaplamalarında, ihraç edilmiş hisse gibi değerlendirilir. Buna göre, bu hesaplamalarda kullanılan ağırlıklı ortalama hisse sayısı, söz konusu hisse senedi dağıtımlarının geçmişe dönük etkileri de dikkate alınarak bulunur.

Bilanço tarihinden sonraki olaylar

Bilanço tarihinden sonra ortaya çıkan ve Şirket'in bilanço tarihindeki durumunu etkileyebilecek hususlar konsolide finansal tablolara yansıtılmaktadır. Düzeltme gerektirmeyen bilanço tarihinden sonra ortaya çıkan hususlar ise önemlilik derecesine göre notlarda açıklanmaktadır.

İşlem ve teslim tarihindeki muhasebeleştirme

Tüm finansal varlık alış ve satışları işlem tarihinde, bir başka deyişle Şirket'in alımı veya satımı gerçekleştireceğini taahhüt ettiği tarihte muhasebeleştirilir. Olağan alış ve satışlar, varlığın teslim süresinin genelde bir mevzuat veya piyasalardaki düzenlemelere göre belirlendiği alış ve satışlardır.

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

2. Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.4 Önemli muhasebe politikalarının özeti (devamı)

Finansal araçlar

Şirket, finansal varlıklarını “itfa edilmiş maliyet bedeli” yöntemi ile muhasebeleştirilen finansal varlıklar ile “gerçeğe uygun değeri kar veya zarara yansıtılan” veya “gerçeğe uygun değeri diğer kapsamlı gelir tablosuna yansıtılan” finansal varlıklar olarak üç sınıfta muhasebeleştirmektedir. Sınıflandırma, finansal varlıklardan faydalanma amaçlarına göre belirlenen iş modeli ve beklenen nakit akışları esas alınarak yapılmaktadır. Şirket yönetimi, finansal varlıklarının sınıflandırmasını satın alındıkları tarihte yapar.

(a) İtfa edilmiş maliyet bedelinden muhasebeleştirilen varlıklar

Şirket yönetiminin “sözleşmeye dayalı nakit akışlarını tahsil etme iş modeli”ni benimsediği ve sözleşme şartlarının belirli tarihlerde sadece anapara ve anapara bakiyesinden kaynaklanan faiz ödemelerini içerdiği, sabit veya belirli ödemeleri olan, aktif bir piyasada işlem görmeyen ve türev araç olmayan finansal varlıkları, “itfa edilmiş maliyet bedelinden muhasebeleştirilen varlıklar” olarak sınıflandırılır. Vadeleri konsolide finansal durum tablosu tarihinden itibaren 12 aydan kısa ise dönen varlıklar, 12 aydan uzun ise duran varlıklar olarak sınıflandırılırlar. İtfa edilmiş maliyet bedelinden muhasebeleştirilen varlıklar, konsolide finansal durum tablosunda “ticari alacaklar”, “diğer alacaklar” ve “nakit ve nakit benzerleri” kalemlerini içermektedir. Bunlarla birlikte ticari alacaklar içerisinde yer alan, kabili rücu faktoring işlemleri kapsamında faktoring şirketlerinden tahsil edilen ticari alacaklar, söz konusu alacaklara ilişkin tahsilat riski devredilmediğinden itfa edilmiş maliyet bedelinden muhasebeleştirilen varlıklar olarak sınıflandırılmıştır.

Değer düşüklüğü

Şirket, konsolide finansal tablolarda yer alan itfa edilmiş maliyet bedelinden muhasebeleştirilen ticari alacakların, önemli bir finansman bileşeni içermediği için, değer düşüklüğü hesaplamalarında, “kolaylaştırılmış” uygulamayı seçerek karşılık matrisi kullanmaktadır. Bu uygulama ile Şirket, ticari alacaklar belirli sebeplerle değer düşüklüğüne uğramadığı durumlarda, beklenen kredi zarar karşılığını ömür boyu beklenen kredi zararlarına eşit bir tutardan ölçmektedir. Beklenen kredi zarar karşılığı hesaplaması Şirket’un geçmiş kredi zararı deneyimleri ve ileriye yönelik makroekonomik göstergelere dayanarak belirlediği beklenen kredi zarar oranı ile yapılmaktadır.

(b) Gerçeğe uygun değeri muhasebeleştirilen varlıklar

“ Gerçeğe uygun değeri muhasebeleştirilen varlıklar”; Şirket yönetiminin sözleşmeye dayalı nakit akışlarını tahsil etme ve/veya satış yapma iş modelini benimsediği varlıklar gerçeğe uygun değerinden muhasebeleştirilen varlıklar olarak sınıflandırılır. Grup yönetim, ilgili varlıkları konsolide finansal durum tablosu tarihinden itibaren 12 ay içinde elden çıkarmaya niyetli değilse söz konusu varlıklar duran varlıklar olarak sınıflandırılırlar. Grup, özkaynağa dayalı finansal varlıklara yapılan yatırımlar için ilk muhasebeleştirme sırasında, söz konusu yatırıma ilişkin olarak gerçeğe uygun değer farkının konsolide diğer kapsamlı gelir tablosuna veya konsolide kâr veya zarar tablosuna yansıtılan özkaynak yatırımı olmak üzere; daha sonra değiştirilemeyecek şekilde bir seçim yapar:

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

2. Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.4 Önemli muhasebe politikalarının özeti (devamı)

Finansal araçlar (devamı)

i) Gerçeğe uygun değeri kar veya zarara yansıtılan finansal varlıklar

Gerçeğe uygun değeri kar veya zarara yansıtılan finansal varlıklar; konsolide finansal durum tablosunda yer alan “türev araçlar” kalemleri ile piyasada kısa dönemde oluşan fiyat ve benzeri unsurlardaki dalgalanmalardan fayda sağlama amacıyla elde edilen veya elde edilme nedeninden bağımsız olarak, kısa dönemde kar sağlamaya yönelik bir portföyün parçası olan, alım satım amacıyla elde tutulan “finansal varlıklar” dan oluşmaktadır. Türev araçlar, gerçeğe uygun değer pozitif olması durumunda varlık, negatif olması durumunda ise yükümlülük olarak muhasebeleştirilmektedir. Grup’un türev araçları vadeli döviz alım-satım sözleşmelerine ilişkin işlemlerden oluşmaktadır. Gerçeğe uygun değeriyle ölçülen ve kar veya zarar tablosuyla ilişkilendirilen finansal varlıklar ise, konsolide finansal durum tablosuna ilk olarak işlem maliyetleri de dahil olmak üzere maliyet değerleri ile yansıtılır. Bu finansal varlıklar kayda alınmalarını izleyen dönemlerde gerçeğe uygun değerleri üzerinden değerlendirilir. Gerçekleşen ya da gerçekleşmeyen kazanç ve zararlar “finansman gelir / giderleri” içinde muhasebeleştirilir. Alınan kar payları, kar payı geliri olarak konsolide kar veya zarar tablosuna yansıtılır. Finansal riske karşı etkili bir koruma aracı olarak belirlenmemiş olan türev ürünleri teşkil eden bahse konu finansal varlıklar da gerçeğe uygun değer farkı kar veya zarara yansıtılan finansal varlıklar olarak sınıflandırılır (Dipnot 21).

ii) Gerçeğe uygun değeri diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklar

Gerçeğe uygun değeri konsolide diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklar Grup tarafından elde tutulan ve aktif bir piyasada işlem gören borsaya kote özkaynak araçları ile bazı borçlanma senetlerinden oluşmakta olup, konsolide finansal durum tablosunda “finansal yatırımlar” altında muhasebeleştirilmektedir. Gerçeğe uygun değerleri ile gösterilen bu varlıkların değerlerindeki değer düşüklüğü ve etkin faiz yöntemi kullanılarak hesaplanan faiz ve parasal varlıklarla ilgili kur farkına ilişkin kar veya zarar tutarları haricindeki değişiklikler sebebiyle oluşan gerçekleşmemiş kazançlar ve kayıplar, finansal varlığın konsolide finansal tablolardan çıkarıldığı tarihe kadar özkaynaklarda finansal varlık değer artış fonunda olmak üzere konsolide diğer kapsamlı gelir tablosu altında takip edilmektedirler. Gerçeğe uygun değer farkı konsolide diğer kapsamlı gelir tablosuna kaydedilen varlıkların satılması durumunda konsolide diğer kapsamlı gelir tablosuna sınıflandırılan değerlendirme farkları “Geçmiş yıllar karları veya zararları” altında sınıflandırılır

Finansal araçların gerçeğe uygun değeri

Gerçeğe uygun değer, piyasa katılımcıları arasında ölçüm tarihinde olağan bir işlemde, bir varlığın satışından elde edilecek veya bir borcun devrinde ödenecek fiyat olarak tanımlanır. Kote edilmiş piyasa fiyatı, şayet varsa, bir finansal aracın gerçeğe uygun değerini en iyi yansıtan değerdir.

Şirket’in finansal araçlarının gerçeğe uygun değerlerinin tahmininde belirtilen yöntemler ve varsayımlar Not 28’de açıklanmıştır.

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

2. Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.4 Önemli muhasebe politikalarının özeti (devamı)

Ticari ve diğer alacaklar

Ticari alacaklar fatura edilmiş tutarları ile kayıtlara alınmakta ve etkin faiz oranı metoduyla indirgenmiş net değeri ile ve varsa şüpheli alacak karşılığı düşüldükten sonra taşınmaktadır.

Ticari alacaklar içine sınıflandırılan senetler ve vadeli çekler etkin faiz oranı metoduyla reeskonta tabi tutularak indirgenmiş değerleri ile taşınır.

Şirket, konsolide finansal tablolarında itfa edilmiş maliyet bedelinden muhasebeleştirilen ve önemli bir finansman bileşeni içermeyen (1 yıldan kısa vadeli olan) ticari alacaklarının değer düşüklüğü hesaplamaları kapsamında TFRS 9 standardında tanımlanan “basitleştirilmiş yaklaşımı” uygulamayı tercih etmiştir. Söz konusu yaklaşım ile Grup, ticari alacakların belirli sebeplerle değer düşüklüğüne uğramadığı durumlarda (gerçekleşmiş değer düşüklüğü zararları haricinde), ticari alacaklara ilişkin zarar karşılıklarını “ömür boyu beklenen kredi zararlarına” eşit bir tutardan ölçmektedir.

Finansal yatırımlar

Tüm finansal yatırımlar ilk alım anındaki gerçeğe uygun değeri ifade ettiği düşünülen ve işlem maliyetlerini de içeren maliyet bedeli ile kayıtlara alınır. 31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla tüm finansal yatırımlar, “satılmaya hazır finansal varlıklar”dır.

İlk kayda alımdan sonra satılmaya hazır finansal yatırımlar gerçeğe uygun değerleri ile değerlendirilir. Finansal yatırımlardan elde edilen faiz, faiz geliri olarak gösterilmiştir. Finansal yatırımlardan elde edilen diğer kazanç veya kayıplar, ilgili varlıklar satılana, nakde dönüşene veya başka bir şekilde elden çıkarılana veya herhangi bir şekilde değer düşüklüğüne maruz kalana kadar özkaynaklar içinde ayrı bir kalemde “değer artış fonları” hesap kaleminde gösterilir, bu tarihten sonra ise gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilir.

Borsa İstanbul A.Ş.’de işlem gören finansal yatırımlar, bilanço tarihindeki iş günü sonunda borsada oluşan piyasa fiyatları esas alınarak değerlendirilmiştir. Borsada işlem görmeyen finansal yatırımları değerlemek için uygulanabilir bir değerlendirme metodu olmadığı zaman, ilgili finansal yatırımlar tarihi maliyetleri ile değerlendirilmiştir.

Finansal varlıklarda değer düşüklüğü

Gerçeğe uygun değer farkı kâr veya zarara yansıtılan finansal varlıklar dışındaki finansal varlık veya finansal varlık grupları, her bilanço tarihinde değer düşüklüğüne uğradıklarına ilişkin göstergelerin bulunup bulunmadığına dair değerlendirmeye tabi tutulur. Finansal varlığın ilk muhasebeleştirilmesinden sonra bir veya birden fazla olayın meydana gelmesi ve söz konusu olayın ilgili finansal varlık veya varlık grubunun güvenilir bir biçimde tahmin edilebilen gelecekteki nakit akımları üzerindeki olumsuz etkisi sonucunda ilgili finansal varlığın değer düşüklüğüne uğradığına ilişkin tarafsız bir göstergenin bulunması durumunda değer düşüklüğü zararı oluşur.

Satılmaya hazır özkaynak araçları için gerçeğe uygun değerinin önemli ve sürekli bir düşüş ile maliyetin altına inmesi objektif bir değer düşüklüğü göstergesi sayılır.

Finansal varlıklardan kaynaklanan kazanç veya kayıplardan, değer düşüklüğü kazanç ve kayıpları ile kur farkı gelir veya giderleri dışında kalanlar diğer kapsamlı gelire yansıtılır. Söz konusu varlıkların satılması durumunda diğer kapsamlı gelire sınıflandırılan değerlendirme farkları geçmiş yıl karlarına sınıflandırılır.

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

2. Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.4 Önemli muhasebe politikalarının özeti (devamı)

Finansal yatırımlar (devamı)

Finansal varlıklarda değer düşüklüğü (devamı)

Bir karşılık hesabının kullanılması yoluyla defter değerinin azaltıldığı ticari alacaklar haricinde, bütün finansal varlıklarda, değer düşüklüğü doğrudan ilgili finansal varlığın kayıtlı değerinden düşülür. Ticari alacağın tahsil edilememesi durumunda söz konusu tutar karşılık hesabından düşülerek silinir. Karşılık hesabındaki değişimler gelir tablosunda muhasebeleştirilir.

Satılmaya hazır özkaynak araçlarının gerçeğe uygun değerinde değer düşüklüğü sonrasında meydana gelen artış, doğrudan özkaynaklarda muhasebeleştirilir.

Satılmaya hazır özkaynak araçları için daha önceki dönemlerde kar/zarar içinde muhasebeleştirilen değer düşüklüğü zararı, kar/zarar içinde iptal edilmez. Değer düşüklüğü zararı sonucunda oluşan gerçeğe uygun değer artışı, diğer kapsamlı gelir içinde muhasebeleştirilir ve yatırımlara ilişkin yeniden değerlendirme karşılığı başlığı altında toplanır. Satılmaya hazır borçlanma senetleri için değer düşüklüğü zararı, yatırımın gerçeğe uygun değerindeki artışın değer düşüklüğü zararının muhasebeleştirilmesi sonrasında ortaya çıkan bir olayla ilişkilendirilmesinin söz konusu olması durumlarda, sonraki dönemlerde kar/zarar içinde iptal edilir.

Finansal yükümlülükler

Finansal yükümlülükler başlangıçta işlem maliyetlerinden arındırılmış gerçeğe uygun değerleriyle muhasebeleştirilir ve sonraki dönemlerde etkin faiz oranı üzerinden hesaplanan faiz gideri ile birlikte etkin faiz yöntemi kullanılarak itfa edilmiş maliyet bedelinden taşınır.

Etkin faiz yöntemi, finansal yükümlülüğün itfa edilmiş maliyetlerinin hesaplanması ve ilgili faiz giderinin ilişkili olduğu döneme dağıtılması yöntemidir. Etkin faiz oranı; finansal aracın beklenen ömrü boyunca veya uygun olması halinde daha kısa bir zaman dilimi süresince gelecekte yapılacak tahmini nakit ödemelerini tam olarak ilgili finansal yükümlülüğün net bugünkü değerine indirgeyen orandır.

Banka kredileri

Bütün banka kredileri, ilk kayıt anında gerçeğe uygun değerlerini de yansıttığı düşünülen ve ihraç maliyetini içeren maliyet bedeli ile kaydedilir.

İlk kayda alımdan sonra krediler, etkin faiz oranı yöntemiyle indirgenmiş net değerleri ile gösterilir. İndirgenmiş değer hesaplanırken ilk ihraç anındaki maliyetler ve geri ödeme sırasındaki indirimler ve primler göz önünde bulundurulur.

İtfa sürecinde veya yükümlülüklerin kayda alınması sırasında ortaya çıkan gelir veya giderler, gelir tablosu ile ilişkilendirilir.

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

2. Finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (devamı)

2.4 Önemli muhasebe politikalarının özeti (devamı)

Ticari ve diğer borçlar

Ticari ve diğer borçlar, mal ve hizmet alımı ile ilgili ileride doğacak faturalanmış ya da faturalanmamış tutarın gerçeğe uygun değerini temsil eden indirgenmiş maliyet bedeliyle kayıtlarda yer almaktadır.

Finansal varlık ve yükümlülüklerin kayda alınması ve kayıttan çıkarılması

Şirket, finansal varlık veya yükümlülükleri, ilgili finansal araç sözleşmelerine taraf olduğu takdirde bilançosuna yansıtmaktadır. Şirket finansal varlığın tamamını veya bir kısmını, sadece söz konusu varlıkların konu olduğu sözleşmeden doğan haklar üzerindeki kontrolünü kaybettiği zaman kayıttan çıkartır. Şirket finansal yükümlülükleri ancak sözleşmede tanımlanan yükümlülüğü ortadan kalkar, iptal edilir veya zaman aşımına uğrar ise kayıttan çıkartır.

**31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)**
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))**3. Bölümlere göre raporlama**

Şirket'in yurt dışı satışlarının büyük bölümü, farklı coğrafi bölgelere tek seferlik yapılan satışlardan oluşmakta ve satışların coğrafi bölgelere göre dağılımı yıllara göre tutarlılık göstermemektedir. Bu nedenle, hasılatın detayı, Not 18'de yurt içi ve yurt dışına yapılan satışlar olarak verilmiştir.

Şirket'in iş faaliyetleri, sağladığı hizmet ve ürünlerin içeriğine bağlı olarak yönetilmekte ve organize edilmektedir. Şirket bölümlerine göre raporlamasını TFRS 8'e göre yapmaktadır. Şirket'in iş alanları hakkındaki bilgiler, Şirket'in 31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla çimento (klinker ve agrega dahil) ve hazır beton faaliyetlerinden elde edilen kazancı ve kar bilgilerini içermektedir.

1 Ocak - 31 Aralık 2018	Çimento	Hazır beton	Dağıtılmamış	Eliminasyon	Toplam
Hasılat	1.380.568.817	468.689.488	-	(133.688.204)	1.715.570.101
Satışların maliyeti (-)	(1.018.592.084)	(465.131.471)	-	133.688.204	(1.350.035.351)
Brüt kar	361.976.733	3.558.017	-	-	365.534.750
Genel yönetim, pazarlama giderleri (-)	(81.782.539)	(13.652.879)	-	-	(95.435.418)
Esas faaliyetlerden diğer gelirler/giderler (-), net	(22.653.186)	18.784.843	-	-	(3.868.343)
Faaliyet karı	257.541.008	8.689.981	-	-	266.230.989
Yatırım faaliyetlerinden gelirler / giderler (-), net	35.664.002	-	-	-	35.664.002
Finansman gelirleri/giderleri (-), net	(77.672.629)	(2.472.325)	-	-	(80.144.954)
Sürdürülen faaliyetler vergi öncesi karı	215.532.381	6.217.656	-	-	221.750.037
Sürdürülen faaliyetler vergi gideri, net	-	-	(41.992.608)	-	(41.992.608)
Dönem vergi gideri (-)	-	-	(49.980.521)	-	(49.980.521)
Ertelenmiş vergi gelir/(gideri)	-	-	7.987.913	-	7.987.913
Sürdürülen faaliyetler dönem karı	215.532.381	6.217.656	(41.992.608)	-	179.757.429

31 Aralık 2018	Çimento	Hazır beton	Dağıtılmamış	Eliminasyon	Toplam
Varlıklar ve yükümlülükler					
Bölüm varlıkları	1.515.048.672	205.482.254	-	-	1.720.530.926
İştirakler	-	-	140.844.587	-	140.844.587
Dağıtılmamış varlıklar	-	-	299.151.580	-	299.151.580
Toplam varlıklar	1.515.048.672	205.482.254	439.996.167	-	2.160.527.093
Dağıtılmamış yükümlülükler	-	-	2.160.527.093	-	2.160.527.093
Toplam yükümlülükler	-	-	2.160.527.093	-	2.160.527.093

1 Ocak - 31 Aralık 2018	Çimento	Hazır beton	Dağıtılmamış	Eliminasyon	Toplam
Diğer bölüm bilgileri					
Yatırım harcamaları (giderleri)					
Maddi ve maddi olmayan duran varlıklar	86.401.190	14.489.289	-	-	100.890.479
Toplam yatırım harcamaları	86.401.190	14.489.289	-	-	100.890.479
Amortisman gideri	67.089.825	12.999.878	-	-	80.089.703
İtfa payları	4.027.052	73.600	-	-	4.100.652

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
 (Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

3. Bölümlere göre raporlama (devamı)

1 Ocak - 31 Aralık 2017	Çimento	Hazır beton	Dağıtılmamış	Eliminasyon	Toplam
Hasılat	1.204.504.028	422.522.613	-	(108.025.926)	1.519.000.715
Satışların maliyeti (-)	(892.209.518)	(429.012.821)	-	108.025.926	(1.213.196.413)
Brüt kar	312.294.510	(6.490.208)	-	-	305.804.302
Genel yönetim, pazarlama giderleri (-)	(66.001.886)	(14.307.246)	-	-	(80.309.132)
Esas faaliyetlerden diğer gelirler/giderler (-), net	(9.388.528)	(902.294)	-	-	(10.290.822)
Faaliyet karı	236.904.096	(21.699.748)	-	-	215.204.348
Yatırım faaliyetlerinden gelirler / giderler (-), net	23.228.805	2.831.896	-	-	26.060.701
Finansman gelirleri/giderleri (-), net	(61.586.260)	32.592	-	-	(61.553.668)
Sürdürülen faaliyetler vergi öncesi karı	198.546.641	(18.835.260)	-	-	179.711.381
Sürdürülen faaliyetler vergi gideri, net	-	-	(30.897.779)	-	(30.897.779)
Dönem vergi gideri (-)	-	-	(28.837.177)	-	(28.837.177)
Ertelenmiş vergi gelir/(gideri)	-	-	(2.060.602)	-	(2.060.602)
Sürdürülen faaliyetler dönem karı	198.546.641	(18.835.260)	(30.897.779)	-	148.813.602

31 Aralık 2017	Çimento	Hazır beton	Dağıtılmamış	Eliminasyon	Toplam
Varlıklar ve yükümlülükler					
Bölüm varlıkları	1.427.570.594	228.401.127	-	-	1.655.971.721
İştirakler	-	-	193.205.274	-	193.205.274
Dağıtılmamış varlıklar	-	-	67.018.847	-	67.018.847
Toplam varlıklar	1.427.570.594	228.401.127	260.224.121	-	1.916.195.842
Dağıtılmamış yükümlülükler	-	-	1.916.195.842	-	1.916.195.842
Toplam yükümlülükler	-	-	1.916.195.842	-	1.916.195.842

1 Ocak - 31 Aralık 2017	Çimento	Hazır beton	Dağıtılmamış	Eliminasyon	Toplam
Diğer bölüm bilgileri					
Yatırım harcamaları (giderleri)					
Maddi ve maddi olmayan duran varlıklar	109.515.960	8.214.604	-	-	117.730.564
Toplam yatırım harcamaları	109.515.960	8.214.604	-	-	117.730.564
Amortisman gideri	65.134.786	12.837.638	-	-	77.972.424
İtfa payları	4.892.411	94.796	-	-	4.987.207

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
 (Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

4. Nakit ve nakit benzerleri

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Banka (kısa vadeli mevduatlar dahil)	263.702.182	37.067.636
Vadesi raporlama döneminden önce olan çekler	11.719.000	15.678.860
Kasa	31	84
Toplam	275.421.213	52.746.580

Vadeli mevduatlar Şirket'in acil nakit ihtiyaçlarına bağlı olarak Türk Lirası için 1-30 gün ve ABD Doları için 1-30 gün (31 Aralık 2017 – TL ve ABD Doları için 1-30 gün), arasında değişen vadelerde yapılmıştır. Faiz oranı TL için %23,30, ABD Doları için %4,00'tür (31 Aralık 2017 – TL için %11,00, ABD Doları için %3,50).

31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla bloke mevduat bulunmamaktadır.

5. Finansal yatırımlar

	31 Aralık 2018		31 Aralık 2017	
	Pay oranı (%)	Tutar	Pay oranı (%)	Tutar
Gerçeğe uygun değerle yansıtılan finansal yatırımlar				
Çimsa Çimento Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi (Çimsa)	8,98	91.585.728	8,98	165.824.755
Arpaş Ambarlı Römorkaj Pilataj Ticaret A.Ş. (Arpaş) (*)	16,00	33.627.428	16,00	841.399
Liman İşletmeleri ve Nakliyecilik A.Ş. (Liman İşletmeleri)	15,00	13.218.698	15,00	23.431.933
Eterpark Endüstri Ürünleri İmalat Ticaret İthalat İhracat Pazarlama A.Ş. (Eterpark)	8,73	1.549.260	8,73	2.686.527
Altaş Ambarlı Liman Tesisleri A.Ş. (Altaş)	14,00	863.473	14,00	420.660
Toplam		140.844.587		193.205.274

(*)Arpaş, elinde bulundurduğu ve 24 Eylül 2018 tarihinde sona ermesi beklenen işletme lisansını geçici izin ile kullanmaya devam etmektedir. Şirket lisansın henüz yenilenmemesi sebebiyle elinde bulundurduğu hisselerin gerçeğe uygun değerini, düzeltilmiş net aktif değer yöntemi kullanarak hesaplamıştır.

Hisse senetleri Borsa İstanbul A.Ş.'de işlem gören Çimsa 31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 iş günleri sonunda borsada oluşan piyasa fiyatları ile değerlendirilmiştir. 74.239.027 TL (31 Aralık 2017 – 25.716.787 TL artış) tutarındaki cari dönemde ortaya çıkan borsa rayicindeki azalış, kapsamlı gelir tablosu içinde gösterilmiştir.

	31 Aralık 2017	TFRS 9 Etkisi	1 Ocak 2018	Değer artışı/(azalışı)	31 Aralık 2018
Çimsa	165.824.755	-	165.824.755	(74.239.027)	91.585.728
Arpaş	841.399	32.786.029	33.627.428	-	33.627.428
Liman İşletmeleri	23.431.933		23.431.933	(10.213.235)	13.218.698
Eterpark	2.686.527		2.686.527	(1.137.267)	1.549.260
Altaş	420.660		420.660	442.813	863.473

Şirket, 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla finansal yatırımlarını gerçeğe uygun değeri ile değerlemiştir ve net 21.878.340 TL değer artışı kapsamlı gelir tablosu içinde gösterilmiştir. Bu analiz içerisinde finansal yatırımların 2025 yılına kadar öngörülen finansal tabloları üzerinde indirgenmiş nakit akım tahminini TL cinsinden yaparken kullandığı başlıca varsayımlar, ağırlıklı ortalama sermaye maliyeti (Altaş: %24,56, Eterpark: %25,14, Liman İşletmeleri:%24,57) ve uzun vadeli büyüme oranıdır (%6,5).

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
 (Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

6. Finansal borçlar

Kısa vadeli finansal borçlar

31 Aralık 2018					
	Para birimi	Ana para	Vade	Faiz (%)	TL Bakiye
Kısa vadeli krediler	TL (**)	150.000.000	15 Ekim 2019	%37,20	162.958.870
	TL (**)	100.000.000	3 Mayıs 2019	%17,45	112.201.654
	TL (**)	50.000.000	9 Eylül 2019	%36,55	55.267.447
	TL (**)	50.000.000	4 Ekim 2019	%37,30	54.066.014
	TL	877.341	2 Ocak 2019	-	877.341
	ABD Doları (**)	5.000.000	23 Mayıs 2019	%3,24	25.622.132
	ABD Doları (**)	5.000.000	23 Mayıs 2019	%3,24	25.274.229
	ABD Doları (**)	5.000.000	23 Mayıs 2019	%3,24	25.279.303
					461.546.990
31 Aralık 2017					
	Para birimi	Ana para	Vade	Faiz (%)	TL Bakiye
Kısa vadeli krediler	TL (**)	100.000.000	5 Ekim 2018	%14,20	103.073.563
	TL (**)	50.000.000	18 Aralık 2018	%15,75	50.393.195
	TL (**)	100.000.000	8 Ekim 2018	%13,75	103.074.287
	TL (**)	60.000.000	13 Nisan 2018	%14,20	65.798.549
	TL (**)	63.000.000	1 Ocak 2018	%15,15	63.079.539
					385.419.133

Şirket' in 31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla uzun vadeli finansal borçlanmaların kısa vadeli kısmına ait bakiye bulunmamaktadır.

Uzun vadeli finansal borçlar

31 Aralık 2018					
	Para birimi	Ana para	Vade	Faiz (%)	TL Bakiye
Uzun vadeli krediler	TL (**)	25.000.000	31 Mart 2020	%15,75	25.151.480
	TL (**)	75.000.000	31 Mart 2020	%15,50	78.462.542
					103.614.022

Finansal borçlanmaların 1 Ocak – 31 Aralık 2018 ve 1 Ocak – 31 Aralık 2017 dönemi içerisindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

Banka Kredileri	Ana para	Faiz	Kur farkı	Toplam
Dönem başı 1 Ocak	374.043.469	11.375.664	-	385.419.133
Dönem içinde alınan-oluşan karşılık/kur farkı	529.790.843	71.200.829	12.648.000	613.639.672
Dönem içinde ödenen-iptal edilen karşılık	(373.000.000)	(60.897.792)	-	(433.897.792)
31 Aralık 2018	530.834.312	21.678.701	12.648.000	565.161.013

Banka Kredileri	Anapara	Faiz	Toplam
Dönem başı 1 Ocak	206.365.883	2.151.640	208.517.523
Dönem içinde alınan-ayrılan karşılık	1.032.936.266	61.903.354	1.094.839.620
Dönem içinde ödenen-iptal edilen karşılık	(865.258.680)	(52.679.330)	(917.938.010)
31 Aralık 2017	374.043.469	11.375.664	385.419.133

(**) Sabit faizli krediler

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

7. Ticari alacaklar ve borçlar

Ticari alacaklar

Kısa vadeli ticari alacaklar

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Ticari alacaklar, net	243.862.814	234.964.631
Vadeli çekler ve alacak senetleri, net	167.837.871	218.787.815
İştiraklerden alacaklar (Not 26)	104.380	122.669
Diğer ilişkili taraflardan alacaklar (Not 26)	32.136.978	16.133.278
Şüpheli alacaklar	17.243.698	14.140.947
Şüpheli alacak karşılığı (-)	(17.243.698)	(14.140.947)
	443.942.043	470.008.393

Etkin faiz oranı metoduyla indirgenmiş net alacaklar hesaplanırken kullanılan oranlar TL için %24,6538 ve ABD Doları için %2,80763 (31 Aralık 2017 – TL için %14,9600, ABD Doları için %1,69428'dur).

Ticari alacaklar için ayrılan şüpheli alacak karşılığı, geçmiş tahsil edilememe tecrübesine dayanılarak belirlenmiştir.

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihleri itibarıyla şüpheli alacak karşılığının hareketi aşağıda sunulmuştur:

	2018	2017
1 Ocak	14.140.947	13.225.430
Cari dönem şüpheli alacak karşılık gideri (Not 19)	3.571.951	1.500.477
Tahsilatlar (Not 19)	(469.200)	(584.960)
31 Aralık	17.243.698	14.140.947

Ticari alacakların tahsil süresi ürün niteliğine ve müşteri ile yapılan sözleşmelere bağlı olarak değişmekte olup ortalama 89 gündür (31 Aralık 2017 - 90 gün).

Şirket, ticari alacaklar üzerindeki ömür boyu beklenen zararları ticari alacaklar, net hesabı içinde muhasebeleştirmiştir.

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

7. Ticari alacaklar ve borçlar (devamı)

Ticari alacaklar (devamı)

Kısa vadeli ticari alacaklar (devamı)

31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla, alacakların vadelerine göre detayı ana hatlarıyla şöyledir:

	Vadesi gelmemiş alacak	Vadesi geçmiş ama şüpheli alacak karşılığı ayrılmayan alacaklar					Toplam
		1 aya kadar	1-2 ay	2-3 ay	3-4 ay	4 ay üzeri	
31 Aralık 2018	395.856.095	11.884.836	2.886.264	781.105	197.067	95.318	411.700.685
31 Aralık 2017	451.891.283	1.539.193	158.908	50.300	46.741	66.021	453.752.446

Ticari borçlar

Kısa vadeli ticari borçlar

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Satıcılar, net	263.192.346	258.941.287
İştiraklere borçlar (Not 26)	812.399	4.868.029
Diğer ilişkili taraflara borçlar (Not 26)	75.352.373	23.224.149
Ortaklara borçlar (Not 26)	625.103	451.028
	339.982.221	287.484.493

Ticari borçların ortalama ödeme süresi 30 – 45 gün arasındadır (31 Aralık 2017: 30–45 gün arasındadır).

Etkin faiz oranı metoduyla indirgenmiş net alacaklar hesaplanırken kullanılan oranlar, TL için %24,6538 ve ABD Doları için %2,80763 (31 Aralık 2017 – TL için %14,9600, ABD Doları için %1,69428'dur).

8. Diğer alacaklar, diğer borçlar, ertelenmiş gelirler ve çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlar

Kısa vadeli diğer alacaklar

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Devreden KDV	9.972.059	727.871
Sigorta alacakları	470.391	605.879
Personelden alacaklar (Not 26)	240.479	98.902
Verilen depozito ve teminatlar	9.550	9.550
Diğer	338.469	26.625.749
	11.030.948	28.067.951

31 Aralık 2018 tarihi itibariyle
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

8. Diğer alacaklar, diğer borçlar, ertelenmiş gelirler ve çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlar (devamı)

Kısa vadeli diğer borçlar

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Alınan depozito ve teminatlar	3.432.587	4.133.376
Ödenecek vergi ve fonlar	2.646.317	2.516.155
Ödenecek diğer yükümlülükler (*)	5.937.677	6.339.009
	12.016.581	12.988.540

(*) Bakiyenin büyük bir kısmı maden istihracı ile sağlanacak gelirden Devlet payına düşen kısımdan oluşmaktadır.

Kısa vadeli ertelenmiş gelirler

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Alınan avanslar	5.142.166	3.487.917
	5.142.166	3.487.917

Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında kısa vadeli borçlar

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Ödenecek sosyal güvenlik kesintileri	3.050.519	4.318.051
Personele borçlar (Not 26)	1.663.056	1.342.159
Ödenecek vergi ve fonlar	2.658.123	2.365.616
	7.371.698	8.025.826

Uzun vadeli diğer alacaklar

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Verilen depozito ve teminatlar	2.959.286	2.464.863
	2.959.286	2.464.863

31 Aralık 2018 tarihi itibariyle
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

9. Stoklar

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Hammadde stokları, net	151.220.635	106.599.000
Yarı mamul stokları	64.173.987	24.175.183
Mamul stokları	25.872.139	8.317.553
Yoldaki mallar	3.673.193	11.862.579
	244.939.954	150.954.315

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihleri itibariyle ayrılan stok değer düşüklüğü karşılığının hareketi aşağıda sunulmuştur:

	2018	2017
1 Ocak	21.361.639	19.744.120
Dönem gideri (*)	2.178.244	1.617.519
31 Aralık	23.539.883	21.361.639

(*)Satışların maliyeti içerisinde muhasebeleştirilmiştir

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
 (Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

10. Maddi duran varlıklar

	1 Ocak 2018	Girişler	Transferler (*)	Çıkışlar	31 Aralık 2018
Maliyet					
Arazi, yerüstü ve yeraltı düzenleri	170.635.632	22.092	4.533.477	(1.547.076)	173.644.125
Binalar	301.436.519	-	8.575.281	(4.400)	310.007.400
Makine, tesis ve cihazlar	1.529.791.962	397.320	80.270.735	(1.326.270)	1.609.133.747
Döşeme, demirbaş ve taşıt araçları	89.809.313	528.588	7.008.524	(453.319)	96.893.106
Özel maliyetler	67.385.268	19.562	11.297.965	(622.091)	78.080.704
Yapılmakta olan yatırımlar	40.745.229	99.817.698	(118.572.763)	-	21.990.164
Toplam	2.199.803.923	100.785.260	(6.886.781)	(3.953.156)	2.289.749.246
Eksi: Birikmiş amortisman					
Arazi, yerüstü ve yeraltı düzenleri	87.447.516	3.141.578	-	(48.880)	90.540.214
Binalar	192.837.250	10.714.268	-	(4.400)	203.547.118
Makine tesis ve cihazlar	994.890.474	53.463.287	-	(1.159.664)	1.047.194.097
Döşeme, demirbaş ve taşıt araçları	52.772.785	7.972.372	-	(381.545)	60.363.612
Özel maliyetler	41.376.571	4.798.198	-	(622.090)	45.552.679
Toplam	1.369.324.596	80.089.703	-	(2.216.579)	1.447.197.720
Maddi varlıklar, net	830.479.327				842.551.526
	1 Ocak 2017	Girişler	Transferler (*)	Çıkışlar	31 Aralık 2017
Maliyet					
Arazi, yerüstü ve yeraltı düzenleri	166.466.182	-	4.556.226	(386.776)	170.635.632
Binalar	294.591.473	80.000	6.928.392	(163.346)	301.436.519
Makine, tesis ve cihazlar	1.455.781.715	362.426	84.274.446	(10.626.625)	1.529.791.962
Döşeme, demirbaş ve taşıt araçları	88.970.045	857.406	8.885.624	(8.903.762)	89.809.313
Özel maliyetler	59.923.997	18.776	10.638.684	(3.196.189)	67.385.268
Yapılmakta olan yatırımlar	46.953.430	116.411.956	(122.620.157)	-	40.745.229
Toplam	2.112.686.842	117.730.564	(7.336.785)	(23.276.698)	2.199.803.923
Eksi: Birikmiş amortisman					
Arazi, yerüstü ve yeraltı düzenleri	84.547.582	3.246.603	-	(346.669)	87.447.516
Binalar	182.108.705	10.859.248	-	(130.703)	192.837.250
Makine tesis ve cihazlar	953.638.364	51.396.075	-	(10.143.965)	994.890.474
Döşeme, demirbaş ve taşıt araçları	53.489.122	8.021.764	-	(8.738.101)	52.772.785
Özel maliyetler	38.763.041	4.448.734	-	(1.835.204)	41.376.571
Toplam	1.312.546.814	77.972.424	-	(21.194.642)	1.369.324.596
Maddi varlıklar, net	800.140.028				830.479.327

(*) 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla yapılmakta olan yatırımlardan maddi olmayan varlıklara 6.886.781 TL tutarında transfer gerçekleşmiştir (31 Aralık 2017 – 7.336.785 TL)

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla finansal kiralama yoluyla alınan maddi varlıkların toplam maliyet tutarı 16.133.647 TL (31 Aralık 2017 – 16.327.406 TL), toplam birikmiş amortisman tutarı 10.474.662 TL (31 Aralık 2017 – 10.645.035 TL)' dir.

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla halen kullanımda olan ancak tamamen amorti olmuş maddi ve maddi olmayan varlıkların maliyet değeri 866.380.580 TL'dir (31 Aralık 2017 – 817.157.331 TL).

Varlıklar üzerinde rehin ve ipotekler

Şirket'in 31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla maddi varlıkları üzerinde ipotek veya rehin bulunmamaktadır.

**31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)**
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))**11. Maddi olmayan duran varlıklar**

	1 Ocak 2018	Girişler / itfa gideri	Yapılmakta olan yatırımlardan transfer	Çıkışlar	31 Aralık 2018
Maliyet					
Haklar ve diğer maddi olmayan varlıklar	77.469.209	105.219	6.886.781	-	84.461.209 (*)
Eksi: Birikmiş itfa payları			-		
Haklar ve diğer maddi olmayan varlıklar	35.050.205	4.100.652	-	-	39.150.857 (**)
Maddi olmayan varlıklar, net	42.419.004				45.310.352

	1 Ocak 2017	Girişler / itfa gideri	Yapılmakta olan yatırımlardan transfer	Çıkışlar	31 Aralık 2017
Maliyet					
Haklar ve diğer maddi olmayan varlıklar	70.755.406	-	6.713.803	-	77.469.209 (*)
Eksi: Birikmiş itfa payları					
Haklar ve diğer maddi olmayan varlıklar	30.062.998	4.987.207		-	35.050.205 (**)
Maddi olmayan varlıklar, net	40.692.408				42.419.004

(*) 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla, maddi olmayan duran varlıkların 44.995.972 TL (31 Aralık 2017 – 44.655.615 TL) tutarındaki kısmı, maden çıkarma haklarından oluşmaktadır.

(**) 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla maddi olmayan duran varlıklar ile ilgili birikmiş itfa paylarının 12.370.783 TL (31 Aralık 2017 - 11.968.353 TL) tutarındaki kısmı, maden çıkarma hakları ile ilgili birikmiş itfa paylarından oluşmaktadır.

Haklar ve diğer maddi olmayan duran varlıklar başlıca maden çıkarma hakları, bilgisayar yazılımları ve diğer haklarından oluşmaktadır.

12. Şerefiye

Şirket, 1 Mayıs 2007 tarihi itibarıyla satın alınan Ladik Çimento fabrikasına ait varlık ve yükümlülüklerin gerçeğe uygun değer belirlenmesine ait tüm işlemler sonuçlandırmış, bu çalışma sonucunda 129.457.887 TL tutarında şerefiyeyi kayıtlara yansıtmıştır

Şirket, 28 Kasım 2017 tarihi itibarıyla Çarşamba Hazır Beton tesisini 1.059.322 TL ye satın almış olup, bu işlem sonucunda 436.340 TL makine ve ekipmanı kayıtlarına alıp, 622.982 TL tutarındaki şerefiyeyi kayıtlarına yansıtmıştır

Şirket, 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla Şerefiye hesabı üzerinde ilgili olduğu nakit üreten birimin kullandığı değerine dayalı bir değer düşüklüğü analizi yapmış, bu çalışma sonucunda bir karşılık ayırmaya gerek görmemiştir. Bu analiz içerisinde Şirket'in; 2023 yılına kadar onaylanmış finansal bütçeler üzerinde indirgenmiş nakit akım tahminini TL cinsinden yaparken kullandığı başlıca varsayımlar, ağırlıklı ortalama sermaye maliyetini %23,86 (31 Aralık 2017 - %17,70) alarak, %3,00 (31 Aralık 2017 - %3) duyarlılığında test edilmesidir. Şirket, içinde bulunduğu sektörde operasyonel sonuçların ve ileriye yönelik tahminlerin değerlendirilmesinde beş yıllık analizin uygun olduğunu öngörmektedir ve değer düşüklüğü testini beş yıllık bütçelere dayandırmaktadır.

Şirket, 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla Şerefiye hesabı üzerinde ilgili olduğu nakit üreten birimin kullandığı değerine dayalı bir değer düşüklüğü analizi yapmış, bu çalışma sonucunda bir karşılık ayırmaya gerek görmemiştir. Bu analiz içerisinde Şirket'in; 2022 yılına kadar onaylanmış finansal bütçeler üzerinde indirgenmiş nakit akım tahminini TL cinsinden yaparken kullandığı başlıca varsayımlar, ağırlıklı ortalama sermaye maliyetini %17,70 (31 Aralık 2016 - %13,50) alarak, %3,00 (31 Aralık 2016 - %3) duyarlılığında test edilmesidir. Şirket, içinde bulunduğu sektörde operasyonel sonuçların ve ileriye yönelik tahminlerin değerlendirilmesinde beş yıllık analizin uygun olduğunu öngörmektedir ve değer düşüklüğü testini beş yıllık bütçelere dayandırmaktadır.

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
 (Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

13. Karşılıklar, koşullu varlık ve yükümlükler

Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin kısa vadeli karşılıklar

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
İzin karşılığı	3.879.167	3.708.806
Üst düzey yönetime ödenecek prim karşılığı (Jestiyon primi)	4.061.004	2.326.456
	7.940.171	6.035.262

Diğer kısa vadeli borç karşılıkları

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Dava karşılığı	3.929.524	2.805.818
Diğer karşılıklar	2.761.027	-
	6.690.551	2.805.818

	Dava karşılığı (Not 21)	İzin karşılığı	Jestiyon primi	Diğer karşılıklar
1 Ocak 2018	2.805.818	3.708.806	2.326.456	-
İzinlerde artış / (azalış), net	-	170.361	-	-
Cari dönem gideri	-	-	3.284.867	2.761.027
Ödemeler	(467.802)	-	(1.550.319)	-
Tahminlerdeki değişiklikler	1.591.508	-	-	-
31 Aralık 2018	3.929.524	3.879.167	4.061.004	2.761.027

	Dava karşılığı (Not 21)	İzin karşılığı	Jestiyon primi
1 Ocak 2017	2.088.513	3.533.696	3.159.662
İzinlerde artış / (azalış), net	-	175.110	-
Cari dönem gideri	-	-	2.326.456
Ödemeler	(247.403)	-	(3.159.662)
Tahminlerdeki değişiklikler	964.708	-	-
31 Aralık 2017	2.805.818	3.708.806	2.326.456

Diğer uzun vadeli borç karşılıkları

Maden sahalarını doğaya kazandırma karşılığı	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
1 Ocak	4.286.042	3.728.320
Cari yıl gideri/(iptali)	(1.475.381)	168.479
İskonto etkisi	(30.825)	389.243
	2.779.836	4.286.042

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
 (Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

13. Karşılıklar, koşullu varlık ve yükümlükler (devamı)

Alınan ve verilen teminatlar

31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla Şirket'in kendi tüzel kişiliği adına alınan ve verilen teminatlar aşağıdaki gibidir:

	Para birimi	31 Aralık 2018		31 Aralık 2017	
		Orijinal tutar	Orijinal tutar	Orijinal tutar	TL karşılığı
Alınan teminat mektupları	Avro	298.970	1.802.191	193.568	3.171.130
Alınan teminat mektupları	ABD Doları	37.289	196.174	431.459	1.257.578
Alınan teminat mektupları	TL	-	249.810.158	-	262.235.200
Alınan ipotekler	TL	-	54.183.853	-	20.906.323
Alınan çek ve senetler	TL	-	14.620.146	-	12.827.146
Alınan çek ve senetler	Avro	53.100	320.087	53.100	1.495.461
Alınan çek ve senetler	ABD Doları	135.225	711.405	135.225	475.883
Toplam alınan teminatlar			321.644.014		302.368.721

Birim	Para	31 Aralık 2018		31 Aralık 2017	
		Orijinal tutar	TL karşılığı	Orijinal tutar	TL karşılığı
A. Kendi Tüzel Kişiliği Adına Vermiş Olduğu Teminat, Rehin ve İpoteklerin (TRİ) Toplam Tutarı		-	111.510.474		55.406.140
	TL	-	21.279.978	-	50.190.229
	ABD Doları	17.151.152	90.230.496	990.770	3.737.085
	Avro	-	-	327.500	1.478.826
B. Tam Konsolidasyon Kapsamına Dahil Edilen Ortaklıklar Lehine Vermiş Olduğu TRİ'lerin Toplam Tutarı		-	-	-	-
C. Olağan Ticari Faaliyetlerinin Yürütülmesi Amacıyla Diğer 3. Kişilerin Borcunu Temin Amacıyla Vermiş Olduğu TRİ'lerin Toplam Tutarı		-	-	-	-
D. Diğer Verilen TRİ'lerin Toplam Tutarı		-	-	-	-
i. Ana Ortak lehine Vermiş Olduğu TRİ'lerin Toplam Tutarı		-	-	-	-
ii. B ve C maddeleri Kapsamına Girmeyen Diğer Grup Şirketleri Lehine Vermiş Olduğu TRİ'lerin Toplam Tutarı		-	-	-	-
iii. C Maddesi Kapsamına Girmeyen 3. kişiler Lehine Vermiş Olduğu TRİ'lerin Toplam Tutarı		-	-	-	-
Toplam verilen teminatlar			111.510.474		55.406.140

Şirket'in vermiş olduğu diğer TRİ'lerin Şirket'in öz kaynaklarına oranı 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla %0'dır (31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla %0).

Aktifler üstündeki sigorta tutarı

Aktif değerler içinde yer alan kasa mevcudu, stoklar ve maddi varlıklara ilişkin sigorta tutarı 4.312.377.174 TL'dir (31 Aralık 2017 – 3.040.151.134 TL).

Davalar

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla Şirket aleyhine açılmış ve sürmekte olan davaların tutarı 13.451.975 TL'dir (31 Aralık 2017 – 12.092.619 TL). Bu davalar çoğunlukla işçiler veya onların aileleri tarafından iş kazaları veya üçüncü kişiler tarafından Şirket'in çalışanlarının iddia edilen dikkatsizlikleri dolayısıyla açılmış davalardan oluşmaktadır. Davaların Şirket'in aleyhine sonuçlanma ve işveren mali mesuliyet sigortası kapsamında olmayan davaların riskli olanları için 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla 3.929.524 TL tutarında karşılık ayrılmıştır (31 Aralık 2017 – 2.805.818 TL).

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

13. Karşılıklar, koşullu varlık ve yükümlülükler (devamı)

Çevre ve toprak koruma ve arazi kullanım kanunlarına göre doğabilecek muhtemel yükümlülükler

Çevre koruma ile ilgili mevzuat uyarınca, Şirket'in maden çıkarma, çimento üretimi gibi faaliyetleri ile ilgili yükümlülükleri bulunmaktadır. İşbu mevzuat dolayısıyla doğan tüm vergi, harç ve emisyon ücreti vb. yükümlülükler, Şirket tarafından yerine getirilmektedir. Söz konusu mevzuat ayrıca, maden ocaklarının terk edilmesi sırasında ortaya çıkabilecek, toprağı kirletici ve bozucu olumsuzlukların giderilmesine ilişkin düzenlemeler de içermektedir. Bunun sonucu olarak Şirket, işletmekte olduğu maden sahalarına ilişkin olarak mevzuatın gereklerini karşılayacağını düşündüğü doğaya kazandırma planlarının tahmini maliyetinin net bugünkü değerini hesaplamıştır. Bu maliyetin 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla açılmış arazinin yüzölçümüne karşılık gelen net bugünkü değeri 2.779.836 TL'lik (31 Aralık 2017 – 4.286.042 TL) kısmını anılan tarih itibarıyla maden sahalarını doğaya kazandırma karşılığı olarak kayıtlarına alarak, 'Uzun Vadeli Borç Karşılıkları' kalemi içerisinde göstermiştir.

Türev Araçlar

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Türev Araçlar	19.766.287	-
	19.766.287	-

Şirket, HSBC bank ile toplam değeri 14.400.000 ABD doları olan kredilerinin kur farkı riskinden korunmak için forward işlemi yapmıştır. 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla 19.766.287 TL gerçeğe uygun değeri türev yükümlülük olarak kaydedilmiştir.

14. Taahhütler

Operasyonel kiralama taahhütleri

İptal edilemeyecek durumdaki operasyonel kiralama ile ilgili gelecekte yapılacak olan ödemeler aşağıdaki gibidir:

Operasyonel kiralama taahhütleri	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Bir yıl içerisinde	26.650.420	30.811.054
Bir-beş yıl arasında	45.306.377	48.122.635
Beş yıldan uzun	141.043.296	99.484.175
	213.000.093	178.417.864

Şirket'in 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla operasyonel kiralama faaliyetleriyle ilgili olarak 18.232.620 TL (31 Aralık 2017 – 19.887.538 TL) tutarında gider konsolide gelir tablosuna yansıtılmıştır.

**31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)**
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))**15. Çalışanlara sağlanan faydalar****Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin uzun vadeli karşılıklar**

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Kıdem tazminatı karşılığı	37.833.667	34.311.969
Kıdem teşvik karşılığı	8.080.969	6.236.256
	45.914.636	40.548.225

Türk İş Kanunu'na göre, Şirket en az bir yıl hizmet verdikten sonra emeklilik nedeni ile işten ayrılan veya istifa ve kötü hal dışındaki nedenlerle işine son verilen personele belirli miktarda kıdem tazminatı ödemekle yükümlüdür. Ödenecek tazminat her hizmet yılı için bir aylık maaş tutarı veya kıdem tazminatı tavanından küçük olanı kadardır ve bu miktar 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla 5.434,42 TL (31 Aralık 2017 – 4.732,48 TL) ile sınırlandırılmıştır.

Türkiye Muhasebe Standartları (TMS) 19 (Çalışanlara Sağlanan Faydalar)'a uygun olarak Şirket'in yükümlülüklerinin hesaplanabilmesi için aktüer hesaplama gerekmektedir. Şirket, kıdem tazminatı karşılığını, TMS 19'a uygun olarak "Projeksiyon Metodu"nu kullanarak ve profesyonel aktüer tarafından yapılan hesaplamaları baz alarak aktüer metod ve varsayımlar çerçevesinde konsolide finansal tablolara yansıtmıştır. Oluşan tüm aktüeryal kazanç ve kayıplar, diğer kapsamlı gelir/(gider) olarak özkaynaklar içerisinde yansıtılmıştır.

Bilanço tarihleri itibarıyla yükümlülüğü hesaplamak için kullanılan temel aktüeryal varsayımlar aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
İskonto oranı	%16,40	%11,50
Tahmin edilen maaş artış oranı	%11,00	%6,50

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihleri itibarıyla kıdem tazminatı karşılığının hareketi aşağıda sunulmuştur:

Kıdem tazminatı karşılıkları	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Dönem başı bakiyesi	34.311.969	29.523.925
Ödenen kıdem tazminatı	(4.190.242)	(5.029.637)
Aktüeryal kazanç/kayıp	3.212.905	6.406.643
Faiz gideri	3.870.825	3.065.328
Hizmet maliyeti	628.210	345.710
	37.833.667	34.311.969

31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla kıdem tazminatı karşılığı hesaplamasında kullanılan iskonto oranının duyarlılık analizi aşağıdaki gibidir:

	2018		2017	
	%1 azalış	%1 artış	%1 azalış	%1 artış
Duyarlılık seviyesi	(%15,40)	(%17,40)	(%10,50)	(%12,50)
Kıdem tazminatı yükümlülüğü değişimi	1.037.858	(846.249)	875.000	(702.000)

**31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)**
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))**15. Çalışanlara sağlanan faydalar (devamı)**

Şirket, bağlı olduğu Çimento Endüstrisi İşverenleri Sendikası ile T. Çimse-iş Sendikası arasında yapılan Şirket Toplu İş Sözleşmesi görüşmelerinde mutabakat sağlayarak, 31 Ocak 2018 tarihinde, 1 Ocak 2018 – 31 Aralık 2019 yürürlük süreli Şirket Toplu İş Sözleşmesini imzalamıştır.

Kıdem teşvik karşılıkları	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Açılış	6.236.256	6.476.915
Ödenen kıdem teşvik tutarı	(1.382.143)	(1.228.778)
Dönem içinde giderleştirilen tutar	3.226.856	988.119
	8.080.969	6.236.256

Kıdem teşvik karşılığı çalışanlara Şirket politikası doğrultusunda sağlanan fayda olup, bilanço tarihleri itibarıyla yükümlülük doğmuş değer, etkin iskonto oranı ile bugünkü değerine indirgenerek Şirket'in mali tablolarında gösterilmektedir.

16. Peşin ödenmiş giderler, diğer varlık ve yükümlülükler**Kısa vadeli peşin ödenmiş giderler**

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Peşin ödenen giderler	10.138.081	7.460.590
Verilen iş avansları	10.465.275	3.696.748
Verilen sipariş avansları	-	55.883
	20.603.356	11.213.221

Uzun vadeli peşin ödenmiş giderler

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Yatırım sipariş avansları	773.601	2.487.922
Peşin ödenen kiralar	936.471	966.422
Diğer	76.730	111.890
	1.786.802	3.566.234

17. Özkaynaklar**Sermaye-karşılıklı iştirak sermayesi düzeltmesi**

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Adi hisse adedi (onaylanmış ve dolaşımda olan)		
0,01 TL hisse değeri	19.144.706.825	19.144.706.825

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla Şirket'in ödenmiş yasal sermayesi, 191.447.068 TL'dir (31 Aralık 2017 191.447.068 TL) (tarihi maliyet esasına göre).

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

17. Özkaynaklar (devamı)

31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla Şirket'in ortaklık yapısı ve ortakların payları aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018		31 Aralık 2017	
	Tutar	%	Tutar	%
Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş.	76.035.136	39,72	76.035.136	39,72
HeidelbergCement AG	76.035.135	39,72	76.035.135	39,72
Halka açık kısım	39.376.797	20,56	39.376.797	20,56
Nominal sermaye toplamı	191.447.068	100,00	191.447.068	100,00

Hisselerle ilgili hiçbir ilave hak, imtiyaz ve sınırlama bulunmamaktadır.

Yasal ve diğer yedekler

Türk Ticaret Kanunu uyarınca yasal yedekler birinci ve ikinci yedek akçelerden oluşmaktadır. Yasal yedekler Şirket'in tarihi ödenmiş sermayesinin %20'sine ulaşıncaya kadar, net dönem karının %5'i birinci yasal yedekler olarak ayrılmaktadır. İkinci yasal yedek ise, Şirket'in ödenmiş sermayesinin %5'inin üzerindeki tüm kar dağıtımının üzerinden %10 oranında ayrılmaktadır. Türk Ticaret Kanunu'na göre, yasal yedekler ödenmiş sermayenin %50'sini geçmedikleri sürece dağıtılamaz, fakat kar yedeklerinin tükendiği noktada zararları kapatmak için kullanılabilirler.

Halka açık şirketler, kar payı dağıtımlarını SPK'nın 1 Şubat 2014 tarihinden itibaren yürürlüğe giren II-19.1 no'lu Kâr Payı Tebliği'ne göre yaparlar.

Ortaklıklar, kârlarını genel kurulları tarafından belirlenecek kâr dağıtım politikaları çerçevesinde ve ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak genel kurul kararıyla dağıtır. Söz konusu tebliğ kapsamında, asgari bir dağıtım oranı tespit edilmemiştir. Şirketler esas sözleşmelerinde veya kar dağıtım politikalarında belirlenen şekilde kar payı öderler. Ayrıca, kar paylarının eşit veya farklı tutarlı taksitler halinde ödenebilecektir ve ara dönem finansal tablolarda yer alan kâr üzerinden nakden kâr payı avansı dağıtılabilecektir.

TTK'ya göre ayrılması gereken yedek akçeler ile esas sözleşmede veya kâr dağıtım politikasında pay sahipleri için belirlenen kâr payı ayrılmadıkça; başka yedek akçe ayrılmasına, ertesi yıla kâr aktarılmasına ve intifa senedi sahiplerine, yönetim kurulu üyelerine, ortaklık çalışanlarına ve pay sahibi dışındaki kişilere kârdan pay dağıtılmasına karar verilemeyeceği gibi, pay sahipleri için belirlenen kâr payı nakden ödenmedikçe bu kişilere kârdan pay dağıtılamaz.

Özsermaye enflasyon düzeltmesi farkları ile olağanüstü yedeklerin kayıtlı değerleri bedelsiz sermaye artırımını; nakit kar dağıtımını ya da zarar mahsubunda kullanılabilecektir. Ancak özsermaye enflasyon düzeltme farkları, nakit kar dağıtımında kullanılması durumunda kurumlar vergisine tabi olacaktır.

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

17. Özkaynaklar (devamı)

31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla, Şirket'in yasal kayıtlarındaki konsolide yasal yedekler, statü yedekleri, olağanüstü yedekler, birikmiş karlar (zararlar) ve diğer yedekler aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Yasal yedekler	243.290.154	222.598.194
Statü yedekleri	35	35
Olağanüstü yedekler	215.301	215.096
Enflasyon farkından kaynaklanan birikmiş karlar	7.758.970	7.758.970
Diğer yedekler	4.812.865	3.428.990

Şirket, tam mükellef kurumlar ile Türkiye'de bir işyeri veya daimi temsilci aracılığı ile kar payı elde eden dar mükellef kurum ortaklarına 2018 yılında, %66,86 nispetinde ve tam 1,00 TL'lik nominal değerde hisseye tam 0,6686 TL brüt=net nakit temettü ödenmesine, diğer hissedarlara %66,86 nispetinde ve tam 1,00 TL'lik nominal değerde hisseye brüt tam 0,6686 TL, net tam 0,56831 TL nakit temettü ödenmesine ilişkin Genel Kurul kararı almış, toplam 128.001.510 TL tutarındaki temettü ödemesi 30 Mart 2017 tarihinden itibaren nakden yapılmıştır.

Şirket, tam mükellef kurumlar ile Türkiye'de bir işyeri veya daimi temsilci aracılığı ile kar payı elde eden dar mükellef kurum ortaklarına 2017 yılında, %123,89 nispetinde ve tam 1,00 TL'lik nominal değerde hisseye tam 1,2389 TL brüt=net nakit temettü ödenmesine, diğer hissedarlara %123,89 nispetinde ve tam 1,00 TL'lik nominal değerde hisseye brüt tam 1,2389 TL, net tam 1,0531 TL nakit temettü ödenmesine ilişkin Genel Kurul kararı almış, toplam 237.183.773 TL tutarındaki temettü ödemesi 30 Mart 2017 tarihinden itibaren nakden yapılmıştır.

Kontrol gücü olmayan paylar

Konsolidasyon kapsamındaki bağlı ortaklıkların ödenmiş / çıkarılmış sermaye dahil bütün özsermaye hesap grubu kalemlerinden, ana ortaklık ve bağlı ortaklıklar dışı paylara isabet eden tutarlar indirilir ve konsolide bilançoda özsermaye hesap grubunda "Kontrol Gücü Olmayan Paylar" hesap grubu adıyla gösterilir.

**31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)**
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))**18. Satışlar ve satışların maliyeti****Satış gelirleri**

	1 Ocak – 31 Aralık 2018	1 Ocak – 31 Aralık 2017
Yurtiçi satışlar	1.388.277.177	1.369.087.002
Yurtdışı satışlar	320.661.429	181.712.238
Satış iskontoları (-)	(18.958.454)	(24.048.898)
Diğer indirimler (-)	(34.453.270)	(39.150.286)
	1.655.526.882	1.487.600.056
Yurtiçi hizmet satışları	60.043.219	31.400.659
Toplam	1.715.570.101	1.519.000.715

Satışların maliyeti

	1 Ocak – 31 Aralık 2018	1 Ocak – 31 Aralık 2017
Direkt hammadde ve malzeme giderleri	1.098.423.498	919.940.984
Direkt işçilik giderleri	78.873.204	71.918.979
Tükenme payları ve amortisman giderleri	74.135.461	72.474.323
Diğer üretim giderleri	104.017.118	90.532.095
Toplam üretim maliyeti	1.355.449.281	1.154.866.381
Yarı mamül değişimi	(39.998.804)	363.659
Dönem başı yarı mamül	24.175.183	24.538.842
Dönem sonu yarı mamül	64.173.987	24.175.183
Mamül değişimi	(17.554.586)	1.626.582
Dönem başı mamül	8.317.553	9.944.135
Dönem sonu mamül	25.872.139	8.317.553
Satılan ticari malların maliyeti	32.804.827	39.766.686
Yurtiçi hizmet satış maliyeti	19.334.633	16.573.105
Toplam	1.350.035.351	1.213.196.413

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

19. Pazarlama giderleri, genel yönetim giderleri

	1 Ocak – 31 Aralık 2018	1 Ocak – 31 Aralık 2017
Genel yönetim giderleri	73.808.950	60.712.698
Pazarlama giderleri	21.626.468	19.596.434
	95.435.418	80.309.132

	1 Ocak – 31 Aralık 2018	1 Ocak – 31 Aralık 2017
Genel yönetim giderleri		
Personel giderleri	35.881.509	30.581.994
Danışmanlık giderleri	10.151.722	7.250.078
Dışarıdan sağlanan fayda ve hizmetler	5.137.095	4.212.663
Amortisman ve tükenme payları	7.730.671	7.509.858
Kira giderleri	3.229.580	3.113.681
Temsil ve ağırlama giderleri	2.443.664	1.288.305
Seyahat giderleri	1.026.887	886.215
Vergi, resim ve harçlar	784.563	638.659
Sigorta giderleri	280.181	243.919
Diğer giderler	7.143.078	4.987.326
	73.808.950	60.712.698
Pazarlama giderleri		
Personel giderleri	8.725.689	9.113.196
Temsil ve ağırlama giderleri	679.857	1.883.499
Satış teminat giderleri	2.829.509	2.350.161
Kira giderleri	1.351.943	1.294.747
Dışarıdan sağlanan fayda ve hizmetler	952.310	1.143.047
Seyahat giderleri	386.593	348.671
Amortisman ve tükenme payları	233.064	239.652
Kıdem tazminatı	468.485	-
Vergi, resim ve harçlar	256.940	102.097
Şüpheli alacak giderleri (Not 7)	3.102.751	915.517
Diğer giderler	2.639.327	2.205.847
	21.626.468	19.596.434

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

20. Niteliklerine göre giderler

Amortisman ve itfa payı giderleri

	1 Ocak – 31 Aralık 2018	1 Ocak – 31 Aralık 2017
Maddi duran varlıklar		
Üretim maliyetleri	73.256.742	71.598.672
Genel yönetim giderleri	4.558.846	3.646.114
Pazarlama giderleri	227.340	230.365
Diğer faaliyet giderleri	2.046.775	2.497.273
Toplam amortisman giderleri	80.089.703	77.972.424
Maddi olmayan duran varlıklar		
Üretim maliyetleri	878.719	875.651
Genel yönetim giderleri	3.171.825	3.863.744
Pazarlama giderleri	5.724	9.287
Diğer faaliyet giderleri	44.384	238.525
Toplam itfa payı	4.100.652	4.987.207

Personel giderleri

	1 Ocak – 31 Aralık 2018	1 Ocak – 31 Aralık 2017
Personel giderleri		
Maaş ve ücretler	86.115.719	78.525.456
Diğer sosyal giderler	33.302.116	29.401.041
Kıdem tazminatı karşılık gideri,net (Not 15)	4.499.035	3.411.038
	123.916.870	111.337.535

21. Esas faaliyetlerden diğer gelir/giderler

Esas faaliyetlerden diğer gelirler

	1 Ocak – 31 Aralık 2018	1 Ocak – 31 Aralık 2017
Operasyonel kur farkı gelirleri	30.469.260	3.445.897
Kira geliri	3.417.551	3.357.153
Yardımcı malzeme satış karı	1.862.241	1.779.640
Vade farkı gelirleri	336.623	268.046
Reeskont gelirleri	48.886	65.508
Maden sahalarını doğaya kazandırma karşılığı (Not 13)/(iptali)	1.475.381	-
Hazır beton tesisi kurulum hizmet bedeli	2.523.934	-
Diğer	4.038.327	4.672.852
	44.172.203	13.589.096

**31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)**
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))**21. Esas faaliyetlerden diğer gelir/giderler (devamı)****Esas faaliyetlerden diğer giderler (-)**

	1 Ocak – 31 Aralık 2018	1 Ocak – 31 Aralık 2017
Operasyonel kur farkı giderleri	27.539.765	2.952.690
Yardım ve teberrular	5.467.585	10.431.587
Emlak vergisi	4.815.335	3.322.167
Reeskont giderleri	4.154.535	2.377.599
Kiralanın terminallerin gideri	1.240.848	1.811.441
Kanunen kabul edilmeyen giderler (*)	1.805.338	1.340.501
Yasal davalar için ayrılan karşılıklar (Not 13)	1.123.706	717.305
Tazminat ve cezalar	701.560	588.680
Maden sahalarını doğaya kazandırma karşılığı (Not 13)	-	168.479
Atık bertaraf giderleri	18.644	21.805
Diğer	1.173.230	147.664
	48.040.546	23.879.918

(*)Aidat, idari para cezası ve dava temyiz cezalarından oluşmaktadır.

22. Yatırım faaliyetlerinden gelirler ve giderler

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihleri itibarıyla yatırım faaliyetlerinden gelirlerin detayı aşağıdaki gibidir :

	1 Ocak – 31 Aralık 2018	1 Ocak – 31 Aralık 2017
Temettü gelirleri (*)	13.638.375	22.870.983
Maddi duran varlık satış karı	22.036.236	3.189.718
	35.674.611	26.060.701

(*) 31 Aralık 2018 ve 2017 tarihleri itibarıyla temettü gelirlerinin detayı aşağıdaki gibidir :

	1 Ocak – 31 Aralık 2018	1 Ocak – 31 Aralık 2017
Çimsa	6.065.280	17.225.395
Arpaş	7.485.760	5.645.588
Eterpark	87.335	-
	13.638.375	22.870.983

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihleri itibarıyla yatırım faaliyetlerinden giderlerin detayı aşağıdaki gibidir :

	1 Ocak – 31 Aralık 2018	1 Ocak – 31 Aralık 2017
Maddi duran varlık satış zararı	10.609	-
	10.609	-

**31 Aralık 2018 tarihi itibariyle
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)**
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))**23. Finansman gelirleri ve giderleri**

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihleri itibariyle finansman gelirlerinin detayı aşağıdaki gibidir :

	1 Ocak – 31 Aralık 2018	1 Ocak – 31 Aralık 2017
Finansal kur farkı gelirleri	20.932.456	13.071.894
Faiz gelirleri	18.812.076	2.779.734
	39.744.532	15.851.628

31 Aralık 2018 ve 2017 tarihleri itibariyle finansman giderlerinin detayı aşağıdaki gibidir :

	1 Ocak – 31 Aralık 2018	1 Ocak – 31 Aralık 2017
Finansal kur farkı giderleri	12.434.371	12.047.372
Faiz giderleri	87.688.828	65.357.924
Türev araçları gideri	19.766.287	-
	119.889.486	77.405.296

24. Vergi varlık ve yükümlülükleri (ertelenmiş varlık ve yükümlülükler dahil)

Şirket'in 31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibariyle ertelenen vergi varlıklarının ve yükümlülüklerinin detayı aşağıdaki gibidir :

	Ertelenmiş Vergi Varlıkları(*)		Ertelenmiş Vergi Yükümlülükleri(*)		Ertelenmiş vergi geliri (gideri)	
	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017	1 Ocak- 31 Aralık 2018	1 Ocak- 31 Aralık 2017
Maddi ve maddi olmayan varlık						
üzerinde geçici farklar	-	-	(28.220.775)	(28.789.059)	568.284	(2.724.734)
Şerefiye	-	-	(25.941.416)	(25.916.497)	(24.919)	(24.920)
Stoklar	5.532.065	4.972.269	-	-	559.796	619.291
Kıdem tazminatı karşılıkları	7.698.301	7.039.075	-	-	659.226	1.134.190
Alacak ve borç reeskontu	1.574.916	827.612	-	-	747.304	479.311
Maden sahalarını doğaya kazandırma						
Karşılığı	607.458	904.988	-	-	(297.530)	159.324
Diğer geçici farklar, net (yenileme fonu dahil)	(269.667)	(1.742.338)	-	-	1.472.671	(1.725.815)
Türev araçlar	4.348.583	-	-	-	4.348.583	-
Mali zarar	(22.751)	22.751	-	-	(45.502)	22.751
Diğer kapsamlı gelir kalemlerine ilişkin						
vergi gelir / giderleri	-	-	1.242.883	(3.657.034)	4.899.917	2.567.168
Muhasebe politikalarındaki değişikliklere ilişkin						
düzeltmelerin etkisi	-	-	(1.426.065)	-	(1.426.065)	-
	19.468.905	12.024.357	(54.345.373)	(58.362.590)	11.461.765	506.566

(*) Bu iki bakiyenin toplam net tutarı bilançoda 1.025.662 TL (31 Aralık 2017 – 989.811 TL) tutarında ertelenmiş vergi varlıkları ve 35.902.130 TL (31 Aralık 2017 – 47.328.044 TL) tutarında ertelenmiş vergi yükümlülüğü olarak gösterilmiştir.

31 Aralık 2018 tarihi itibariyle
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

24. Vergi varlık ve yükümlükleri (ertelenmiş varlık ve yükümlülükler dahil) (devamı)

Net ertelenmiş vergi yükümlülükleri hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak – 31 Aralık 2018	1 Ocak – 31 Aralık 2017
1 Ocak bakiyesi	46.338.233	46.844.799
Gelir tablosuna kaydedilen ertelenmiş vergi (geliri)/gideri	(7.987.913)	2.060.602
Diğer kapsamlı gelir kalemlerine ilişkin vergi (geliri) / gideri	(4.899.917)	(2.567.168)
Yeni standartların vergi etkisi	1.426.065	-
31 Aralık net bakiyeleri	34.876.468	46.338.233

Ertelenen vergi, yükümlülük yöntemi kullanılarak, varlık ve yükümlülüklerin finansal tablolarda yer alan kayıtlı değerleri ile vergi değerleri arasındaki geçici farklar üzerinden hesaplanır. Ertelenen vergi hesaplanmasında yürürlükteki vergi mevzuatı uyarınca finansal durum tablosu tarihi itibariyle geçerli bulunan vergi oranları kullanılır.

1 Ocak 2018 tarihinden itibaren 3 yıl için geçerli vergi oranı %22 olarak değiştiği için, 31 Aralık 2017 tarihi itibariyle ertelenmiş vergi hesaplamasında, 3 yıl içinde (2018, 2019 ve 2020 yılları içinde) gerçekleşmesi / kapanması beklenen geçici farklar için %22 vergi oranı kullanılmıştır. Ancak, 2020 yılından sonrası için geçerli kurumlar vergisi oranı %20 olduğu için, 2020 sonrası gerçekleşmesi / kapanması beklenen geçici farklar için %20 vergi oranı kullanılmıştır.

Türkiye’de kurumlar vergisi oranı %20’dir Ancak Kurumlar Vergisi Kanunu’na eklenen Geçici 10’ncu madde uyarınca %20’lik kurumlar vergisi oranı, kurumların 2018, 2019 ve 2020 yılı vergilendirme dönemlerine (özel hesap dönemi tayin edilen kurumlar için ilgili yıl içinde başlayan hesap dönemlerine) ait kurum kazançları için %22 olarak uygulanacaktır. Kurumlar vergisi oranı kurumların ticari kazancına vergi yasaları gereğince indirimi kabul edilmeyen giderlerin ilave edilmesi, vergi yasalarında yer alan istisna ve indirimlerin indirilmesi sonucu bulunacak safi kurum kazancına uygulanır. Kurumlar vergisi, ilgili olduğu yıl sonunu takip eden dördüncü ayın yirmi beşinci günü akşamına kadar beyan edilmekte ve ilgili ayın sonuna kadar ödenmektedir.

Türkiye’de vergi mevzuatı, ana ve bağlı ortaklıklarının konsolide vergi beyannamesi doldurmasına izin vermemektedir. Bu yüzden finansal tablolara yansıtılan vergi karşılığı, şirket bazında ayrı ayrı hesaplanmıştır.

Kurumlar Vergisi Kanunu’na göre beyanname üzerinde gösterilen mali zararlar 5 yılı aşmamak kaydıyla dönemin kurumlar vergisi matrahından indirilebilir. Beyanlar ve ilgili muhasebe kayıtları vergi dairesince beş yıl içerisinde incelenebilmekte ve vergi hesapları revize edilebilmektedir. Şirket’in 31 Aralık 2018 tarihi itibariyle mali zararı bulunmamaktadır. (31 Aralık 2017 – 103.413 TL)

**31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)**
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))**24. Vergi varlık ve yükümlükleri (ertelenmiş varlık ve yükümlülükler dahil) (devamı)**

31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla ödenecek gelir vergisi aşağıda özetlenmiştir:

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Cari dönem kurumlar vergisi	49.980.521	28.837.177
Peşin ödenen vergi	(45.686.767)	(20.023.675)
Ödenecek gelir vergisi	4.293.754	8.813.502

Vergi öncesi kara yasal vergi oranı uygulanıp bulunan vergi gideri ile ertelenmiş vergi gideri dahil toplam gelir tablosunda gösterilen vergi gideri arasındaki mutabakat:

	1 Ocak- 31 Aralık 2018	1 Ocak- 31 Aralık 2017
Vergi ve kontrol gücü olmayan paylar öncesi kar	221.750.037	179.711.381
Geçerli olan yasal kurumlar vergisi oranı %22	(48.785.008)	(35.942.276)
Vergiden istisna gelirlerin etkisi	10.177.052	8.226.518
Vergi matrahından indirilemeyen giderlerin etkisi	(4.500.886)	(3.267.828)
Mali zarar	22.751	20.683
Diğer	1.093.483	65.124
	(41.992.608)	(30.897.779)

25. Pay başına kazanç

Pay başına kar/zarar, net dönem karının yıl sonu itibarıyla bulunan hisse senedi adedinin ağırlıklı ortalamasına bölünmesi ile hesaplanır. 31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 itibarıyla hisse senedi adedinin ağırlıklı ortalaması 19.144.706.825 adettir.

Finansal tabloların hazırlandığı tarih itibarıyla ve bu konsolide finansal tabloların tamamlanmasından önce, çıkarılan veya çıkarılacak olan adi hisse senetleri yoktur.

Pay başına kazanç ve hisse başına dağıtılan brüt temettü aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak – 31 Aralık 2018	1 Ocak – 31 Aralık 2017
Net dönem karı	177.897.040	148.693.675
Çıkarılmış adi hisselerin ağırlıklı ortalama adedi (her biri 1 kr)	19.144.706.825	19.144.706.825
Pay başına kar (kr) (*)	0,929	0,777
Hissedarlara dağıtılan temettü	128.001.510	237.183.773
Pay başına dağıtılan brüt temettü (kr) (*)	0,669	1,239

(*) Şirketin tüm hisse sahipleri aynı eşit haklara sahip olması ve imtiyazlı hisse bulunmaması nedeniyle adi ve seyreltilmiş hisse başına kar ve hisse başına dağıtılan temettü tutarları farklılık göstermemektedir.

**31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)**
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))**26. İlişkili taraf açıklamaları**

Bir şirketin ilişkili şirket olarak tanımlanması, şirketlerden birinin diğeri üzerinde kontrol gücüne sahip olması veya ilgili şirketin finansal ve idari kararlarını oluşturmada önemli bir etkisi olmasına bağlı olarak belirlenmektedir. Şirket, Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş. (%39,72) (31 Aralık 2017 - %39,72) ve Heidelbergcement Grubu (%39,72) (31 Aralık 2017 - %39,72) tarafından ortak kontrol edilmektedir. Konsolide finansal tablolar için hissedar şirketleri ve finansal varlıklar ve onların iştirakleri ve bağlı ortaklıkları ile diğ er Sabancı ve Heidelbergcement Grubu şirketlerinin bakiyeleri ayrı kalemler olarak gösterilmiş ve bu şirketler ve Şirket'in üst düzey yöneticileri ilişkili şirketler olarak adlandırılmıştır.

31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla ilişkili kuruluşların bakiyeleri ve 31 Aralık 2018 ve 2017 tarihleri itibarıyla bu kuruluşlarla yapılan toplam işlem tutarları ana hatlarıyla şöyledir:

İlişkili taraflara satışlar

İlişkili Kuruluş	1 Ocak – 31 Aralık 2018			1 Ocak – 31 Aralık 2017		
	Mamul	Hizmet	Diğ er	Mamul	Hizmet	Diğ er
Ortaklar						
Hacı ÖmerSabancı Holding A.Ş.	-	-	6.764	-	-	6.728
Finansal varlıklar						
Çimsa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Çimsa)	-	-	43.025	238.545	-	65.525
Arpaş Ambarlı Römorkaj Pilotaj Ticaret A.Ş. (Arpaş)	-	1.127.796	-	-	747.845	-
Diğ er(*)						
HeidelbergCement A.G.	-	-	1.087.660	-	-	437.295
HC Trading Malta Ltd.	316.383.277	-	-	170.469.400	-	4.909.056
Afyon Çimento Sanayii ve Tic. A.Ş.	-	-	-	-	-	6.333
Enerjisa Üretim Santralleri A.Ş.	-	-	7.410.669	-	-	951.885
(*) Şirket ortaklarının ilişkili kuruluşlarıdır.						

**31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)**
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))**26. İlişkili taraf açıklamaları (devamı)****İlişkili taraflardan alımlar**

İlişkili Kuruluş	1 Ocak – 31 Aralık 2018			1 Ocak – 31 Aralık 2017		
	Mamul	Hizmet	Diğer (*)	Mamul	Hizmet	Diğer (*)
Ortaklar						
Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş.	-	-	1.062.139	-	-	756.309
Finansal varlıklar						
Çimsa	-	919.192	15.511	2.048.759	985.451	-
Liman İşletmeleri ve Nakliyecilik A.Ş. (Liman İşletmeleri)	-	1.948.370	497.298	-	1.627.277	451.125
Eterpark End. Ürün. İmal.Tic.İth.İhr.Paz.A.Ş.(Eterpark)	-	1.944.124	175.152	-	1.990.962	155.624
Altaş Ambarlı Liman Tesisleri Tic. A.Ş. (Altaş)	-	-	1.453.801	-	-	1.481.704
Arpaş Ambarlı Römorkaj Pilotaj Tic A.Ş (Arpaş)		6.779	-	-	2.357	-
Diğer(**)						
Aksigorta Sigortacılık A.Ş.	-	-	6.497.679	-	119.721	5.359.598
Brisa Bridgestone Lastik Sanayi ve Ticaret A.Ş.	-	-	293.745	-	-	354.629
Bimsa Uluslararası İş Bilgi ve Yönetim Sistemleri A.Ş.	-	176.799	4.352.831	-	105.769	1.200.098
Kardemir Demir Çelik San. Ve Tic. A.Ş.	6.496.589	-	10.778	4.686.802	-	14.007
Avivasa Sigorta A.Ş.	-	-	254.002	-	13.634	234.344
Teknosa İç ve Dış Tic. A.Ş.	-	-	162.001	-	-	166.546
S.A.Cimenteries Cbr.	-	-	-	-	-	1.183
Carrefoursa	-	-	46.488	-	-	193.062
HeidelbergCement A.G.	-	-	-	-	-	12.536
HC Trading Malta Limited	-	-	-	-	-	3.926.439
Enerjisa Üretim Santralleri A.Ş.	-	-	2.848.236	-	-	-
Enerjisa Enerji A.Ş.	139.538.609	-	-	70.921.752	-	-
HC Technology Center	-	999.383	-	-	709.988	-
Kordsa	-	-	41.711	-	-	701.070
Enerjisa Elektrik Perakende Satış A.Ş.	-	-	-	-	-	-
Temsa İş Makinaları İmalat Pazarlama ve Satış A.Ş.	-	-	187.166	-	-	208.604
HC Green Trading	-	-	601.252	-	-	-

(*) Büyük bir çoğunluğu, maddi varlık alımı veya satımı, vade farkı ve kur farkı gelir giderlerinden oluşmaktadır.
(**) Şirket ortaklarının ilişkili kuruluşlarıdır.

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
 (Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

26. İlişkili taraf açıklamaları (devamı)

	İlişkili taraflardan alacaklar		İlişkili taraflara borçlar	
	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Ortaklar				
Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş.	-	-	625.103	451.028
Toplam (*)	-	-	625.103	451.028
Finansal yatırımlar				
Arpaş	94.936	71.607	-	789
Çimsa	9.444	51.062	3.100	3.579.839
Liman İşletmeleri	-	-	374.849	277.618
Eterpark	-	-	265.390	488.786
Altaş	-	-	169.061	520.997
Toplam (*)	104.380	122.669	812.400	4.868.029
Diğer(**)				
Aksigorta Sigortacılık A.Ş.	-	-	35.144	34.951
Brisa Bridgestone Lastik Sanayi ve Ticaret A.Ş.	-	-	106.616	195.457
Teknosa A.Ş.	-	-	51.063	40.674
Bimsa Uluslararası İş Bilgi ve Yönetim Sistemleri A.Ş.	-	-	4.863.971	1.330.558
Avivasa Sigorta A.Ş.	19.412	3.598	-	20.094
Enerjisa Enerji A.Ş.	-	-	67.770.272	18.907.286
Enerjisa Üretim Santralleri A.Ş.	-	-	-	-
HeidelbergCement A.G.	16.891	-	-	12.536
HC Trading Malta Ltd.	30.536.865	15.267.836	-	-
Kardemir Demir Çelik San. Ve Tic. A.Ş.	550.627	277.674	1.987.634	1.063.479
Çukurova Dış Ticaret A.Ş.	5.442	5.442	-	-
Temsa İş Makinaları İmalat Pazarlama ve Satış A.Ş.	-	-	73.517	81.863
HC TechnologyCenter	-	-	464.156	709.988
Kordsa	-	-	-	827.263
Akbank	1.007.741	578.728	-	-
Toplam	32.136.978	16.133.278	75.352.373	23.224.149
Personel (**)	240.479	98.902	1.663.056	1.342.159
Toplam	32.481.837	16.354.849	78.452.932	29.885.365

(*) "Kısa vadeli ticari alacaklar/borçlar" hesapları içerisinde gösterilmiştir (Not 7).

(**) "Diğer alacaklar ve çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlar" hesapları içerisinde gösterilmiştir.

(***) Şirket ortaklarının ilişkili kuruluşlarıdır.

**31 Aralık 2018 tarihi itibariyle
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)**
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))**26. İlişkili taraf açıklamaları (devamı)**

31 Aralık 2018 tarihi itibariyle ticari alacaklar içerisinde yer alan Doğrudan Borçlandırma Sistemi (DBS)'inden alacakların 19.234.290 TL (31 Aralık 2017 – 14.153.801 TL)'lik kısmı Akbank T.A.Ş.'ye aittir.

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Bankalardaki mevduat		
Akbank T.A.Ş.	106.982.437	27.425.270
Finansal borçlar		
Akbank T.A.Ş.	112.201.504	219.266.031
	1 Ocak – 31 Aralık 2018	1 Ocak – 31 Aralık 2017
İlişkili kuruluşlara finansal giderler		
Akbank T.A.Ş.	27.792.876	28.695.864
İlişkili kuruluşlardan faiz gelirleri		
Akbank T.A.Ş.	5.733.312	2.023.089
Komisyon gelirleri		
Arpaş	1.101.559	866.087
Yapılan bağışlar		
Sabancı Üniversitesi	95.350	109.300
Vaksa Hacı Ömer Sabancı Vakfı	3.162.000	2.616.699
	3.257.350	2.725.999
Üst yönetim kadrosuna ait ücretler ve menfaatler toplamı		
	1 Ocak – 31 Aralık 2018	1 Ocak – 31 Aralık 2017
Üst yönetim kadrosuna sağlanan kısa vadeli faydalar	5.494.264	6.239.397
İşten ayrılma sonrası faydalar	2.337.632	333.482
Diğer uzun vadeli faydalar	171.898	408.602
Toplam kazançlar	8.003.794	6.981.481
SGK işveren payı	303.045	237.810

**31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)**
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))**27. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi****Finansal risk yönetimi amaçları ve politikaları**

Şirketin kullandığı belli başlı finansal araçlar, banka kredileri, finansal kiralalamalar, nakit ve kısa vadeli banka mevduatlarıdır. Bu araçları kullanmaktaki asıl amaç Şirket'in operasyonları için finansman yaratmaktır. Şirket ayrıca direkt olarak faaliyetlerden ortaya çıkan ticari alacaklar ve ticari borçlar gibi finansal araçlara da sahiptir.

Kullanılan araçlardan kaynaklanan risk, yabancı para riski, faiz riski, kredi riski ve likidite riskidir. Şirket yönetimi bu riskleri aşağıda belirtildiği gibi yönetmektedir. Şirket ayrıca finansal araçların kullanılmasından ortaya çıkabilecek piyasa riskini de takip etmektedir.

Yabancı para riski

Şirket'in yaptığı işlemlerden doğan yabancı para riski vardır. Bu riskler Şirket'in değerlendirme para birimi dışındaki para birimi cinsinden mal alımı ve satımı yapmasından kaynaklanmaktadır.

Şirket'in 31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihlerindeki net döviz alacağı sırasıyla, 49.676.709 TL ve 15.743.811TL'dir.

Şirket'in yabancı para pozisyonu aşağıdaki gibidir:

Döviz pozisyonu tablosu						
Cari dönem 31 Aralık 2018						
	TL Karşılığı (Fonksiyonel para birimi)	ABD Doları	Avro	GBP	AUD	SEK
1. Ticari alacaklar	64.169.076	12.197.357	-	-	-	-
2a. Parasal finansal varlıklar (kasa, banka hesapları dahil)	28.825.192	5.475.634	2.652	-	-	-
Toplam döviz varlıkları (1+2a)	92.994.268	17.672.991	2.652	-	-	-
3. Ticari borçlar	(43.317.559)	(7.578.788)	(492.965)	-	-	-
4. Finansal borçlar	(78.913.500)	(15.000.000)	-	-	-	-
Toplam döviz yükümlülükleri	(122.231.059)	(4.905.797)	(492.965)	-	-	-
Net döviz pozisyonu	(29.236.791)	(4.905.797)	(490.313)	-	-	-
Döviz hedge'i için kullanılan finansal araçların toplam gerçeğe uygun değeri	(19.766.287)	(3.757.206)	-	-	-	-
İhracat(*)	320.661.429	66.200.067	-	-	-	-
İthalat(*)	274.568.630	54.621.754	4.047.373	40.594	60.480	43.680

Döviz pozisyonu tablosu					
Cari dönem 31 Aralık 2017					
	TL Karşılığı (Fonksiyonel para birimi)	ABD Doları	Avro	GBP	SEK
1. Ticari alacaklar	15.346.039	4.067.398	935	-	-
2a. Parasal finansal varlıklar (kasa, banka hesapları dahil)	25.984.696	6.805.479	69.784	-	-
Toplam döviz varlıkları (1+2a)	41.330.735	10.872.877	70.719	-	-
3. Ticari borçlar	(25.586.924)	(5.274.006)	(1.204.737)	(49.980)	-
Toplam döviz yükümlülükleri	(25.586.924)	(5.274.006)	(1.204.737)	(49.980)	-
Net döviz pozisyonu	15.743.811	5.598.871	(1.134.018)	(49.980)	-
İhracat(*)	181.712.238	50.060.614	-	-	-
İthalat(*)	129.941.397	30.921.495	4.375.312	22.009	42.720

(*) İthalat ve ihracat rakamları 2018 yılı Ocak-Aralık ve 2017 yılı Ocak-Aralık dönemlerini kapsamaktadır.

**31 Aralık 2018 tarihi itibariyle
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)**
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))**27. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (devamı)**

Aşağıdaki tabloda, TL'deki %20 oranındaki bir değer kaybının, vergi öncesi kar seviyesinde etkisi gösterilmektedir :

Döviz kuru duyarlılık analizi

		31 Aralık 2018
		Kar/zarar
		Yabancı paranın
		değer kazanması
		değer kaybetmesi
ABD Doları'nın TL karşısında %20 değişmesi halinde:		
1- ABD Doları net varlık/yükümlülüğü	(5.161.782)	5.161.782
2- ABD Doları riskinden korunan kısım (-)	3.953.257	(3.953.257)
3- ABD Doları net etki (1+2)	(1.208.525)	1.208.525
Avro'nun TL karşısında %20 değişmesi halinde:		
4- Avro net varlık/yükümlülüğü	(681.585)	681.585
5- Avro riskinden korunan kısım (-)	-	-
6- Avro net etki (4+5)	(681.585)	681.585
Diğer döviz kurlarının TL karşısında ortalama %20 değişmesi:		
7- Diğer döviz net varlık/yükümlülüğü	(3.992)	3.992
8- Diğer döviz kuru riskinden korunan kısım (-)	-	-
9- Diğer döviz varlıkları net etki (7+8)	(3.992)	3.992
Toplam (3+6+9)	(1.894.100)	1.894.100

		31 Aralık 2017
		Kar/zarar
		Yabancı paranın
		değer kazanması
		değer kaybetmesi
ABD Doları'nın TL karşısında %20 değişmesi halinde:		
1- ABD Doları net varlık/yükümlülüğü	4.223.676	(4.223.676)
2- ABD Doları riskinden korunan kısım (-)	-	-
3- ABD Doları net etki (1+2)	4.223.676	(4.223.676)
Avro'nun TL karşısında %20 değişmesi halinde:		
4- Avro net varlık/yükümlülüğü	(1.024.131)	1.024.131
5- Avro riskinden korunan kısım (-)	-	-
6- Avro net etki (4+5)	(1.024.131)	1.024.131
Diğer döviz kurlarının TL karşısında ortalama %20 değişmesi:		
7- Diğer döviz net varlık/yükümlülüğü	(50.783)	50.783
8- Diğer döviz kuru riskinden korunan kısım (-)	-	-
9- Diğer döviz varlıkları net etki (7+8)	(50.783)	50.783
Toplam (3+6+9)	3.148.762	(3.148.762)

Döviz kurundaki değişimin, Şirket'in özsermaye kalemlerine bir etkisi yoktur.

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

27. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (devamı)

Fiyat riski

Fiyat riski yabancı para, faiz ve piyasa riskinin bir kombinasyonu olup, Şirket tarafından aynı para biriminden borç ve alacakların, faiz taşıyan varlık ve yükümlülüklerin birbirini karşılaması yoluyla doğal olarak korunma yoluyla yönetilmektedir. Piyasa riski, Şirket tarafından piyasa bilgilerinin incelenmesi ve uygun değerlendirme metodları vasıtasıyla yakından takip edilmektedir.

Şirket' in değişken faizli finansal aracı bulunmamaktadır. Mevcut kredileri sabit faizlidir.

Kredi riski

Kredi riski, karşılıklı ilişki içinde olan taraflardan birinin bir finansal araca ilişkin olarak yükümlülüğünü yerine getirememesi sonucu diğer tarafın finansal açıdan zarara uğraması riskidir. Şirket, kredi riskini belli taraflarla yapılan işlemleri sınırlandırarak ve ilişkide bulunduğu tarafların güvenilirliğini sürekli değerlendirerek yönetmeye çalışmaktadır. Şirket'in toplam kredi riski bilançoda gösterilmiştir.

Kredi risk yoğunlaşması belirli şirketlerin benzer iş alanlarında faaliyette bulunmasıyla, aynı coğrafi bölgede yer almasıyla veya ekonomik, politik ve bunun gibi diğer koşullarda meydana gelebilecek değişikliklerin bu şirketlerin sözleşmeden doğan yükümlülüklerini benzer ekonomik koşullar çerçevesinde etkilemesi ile ilgilidir. Kredi riskinin yoğunlaşması Şirket'in performansının belli bir sektörü veya coğrafik bölgeyi etkileyen gelişmelere duyarlılığını göstermektedir.

Şirket kredi riskini, satış faaliyetlerini geniş bir alana yayarak belli bir sektör veya bölgedeki şahıslar veya şirketler üzerinde istenmeyen yoğunlaşmalardan kaçınarak yönetmeye çalışmaktadır. Şirket ayrıca gerekli gördüğü durumlarda müşterilerinden teminat almaktadır.

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
 (Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

27. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (devamı)

Cari dönem	Alacaklar				Bankalardaki mevduat
	Ticari alacaklar		Diğer alacaklar		
	İlişkili taraf	Diğer taraf	İlişkili taraf	Diğer taraf	
Raporlama tarihi itibariyle maruz kalınan azami kredi riski (A+B+C+D+E) (1)	32.241.358	411.700.685	240.479	13.749.755	275.421.182
- Azami riskin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	227.193.795	240.479	-	-
A. Vadesi geçmemiş ya da değer düşüklüğüne uğramamış finansal varlıkların net defter değeri (2)	32.241.358	386.333.508	240.479	13.749.755	275.421.182
B. Koşulları yeniden görüşülmüş bulunan, aksi takdirde vadesi geçmiş veya değer düşüklüğüne uğramış sayılacak finansal varlıkların defter değeri (3)	-	9.522.587	-	-	-
C. Vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış varlıkların net defter değeri	-	15.844.590	-	-	-
- Teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	11.389.696	-	-	-
D. Değer düşüklüğüne uğrayan varlıkların net defter değerleri	-	-	-	-	-
- Vadesi geçmiş (brüt defter değeri)	-	17.243.698	-	-	-
- Değer düşüklüğü (-)	-	(17.243.698)	-	-	-

Önceki dönem	Alacaklar				Bankalardaki mevduat
	Ticari alacaklar		Diğer alacaklar		
	İlişkili taraf	Diğer taraf	İlişkili taraf	Diğer taraf	
Raporlama tarihi itibariyle maruz kalınan azami kredi riski (A+B+C+D+E) (1)	16.255.947	453.752.446	98.902	30.433.912	52.746.496
- Azami riskin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	265.093.489	98.902	-	-
A. Vadesi geçmemiş ya da değer düşüklüğüne uğramamış finansal varlıkların net defter değeri (2)	16.255.947	451.425.122	98.902	30.433.912	52.746.496
B. Koşulları yeniden görüşülmüş bulunan, aksi takdirde vadesi geçmiş veya değer düşüklüğüne uğramış sayılacak finansal varlıkların defter değeri (3)	-	466.161	-	-	-
C. Vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış varlıkların net defter değeri	-	1.861.163	-	-	-
- Teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	560.161	-	-	-
D. Değer düşüklüğüne uğrayan varlıkların net defter değerleri	-	-	-	-	-
- Vadesi geçmiş (brüt defter değeri)	-	14.140.947	-	-	-
- Değer düşüklüğü (-)	-	(14.140.947)	-	-	-

- (1) Tutarın belirlenmesinde, alınan teminatlar gibi, kredi güvenliğinde artış sağlayan unsurlar dikkate alınmamıştır.
 (2) Teminatlar, müşterilerden alınan teminat senetleri, teminat çekleri ve ipoteklerden oluşmaktadır.
 (3) Bu müşteriler ile ilgili olarak geçmişte tahsilat problemi yaşanmamıştır.

Likidite riski

Likidite riski net fonlama ihtiyacını karşılayamama riskidir. Likidite riski güvenilir kredi kuruluşlarının vermiş olduğu kredi limitlerinin de desteğiyle nakit girişleri ve çıkışlarının dengelenmesiyle düşürülmektedir.

Likidite tablosunda, türev olmayan finansal yükümlülüklerinin vadelerine göre kırılımı bilanço tarihinden yazılı sözleşmeler kapsamındaki vade tarihine kadar geçen süre dikkate alınarak ve sözleşmeye dayalı indirgenmemiş nakit akışları dikkate alınarak gösterilmiştir.

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

27. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (devamı)

31 Aralık 2018

Sözleşme uyarınca vadeler	Defter değeri	Sözleşme uyarınca nakit çıkışlar toplamı (=I+II+III+IV)	3 aydan kısa (I)	3-12 ay arası (II)	1-5 yıl arası (III)	5 yıldan uzun (IV)
Türev Olmayan Finansal Yükümlülükler	905.143.234	912.373.602	345.301.124	463.458.456	103.614.022	-
Banka kredileri	565.161.013	567.949.821	877.343	463.458.456	103.614.022	-
Ticari borçlar	339.982.221	344.423.781	344.423.781	-	-	-

Sözleşme uyarınca vadeler	Defter değeri	Sözleşme uyarınca nakit çıkışlar toplamı (=I+II+III+IV)	3 aydan kısa (I)	3-12 ay arası (II)	1-5 yıl arası (III)	5 yıldan uzun (IV)
Türev Finansal Yükümlülükler	19.766.287	19.766.287	-	19.766.287	-	-
Türev borçları	19.766.287	19.766.287	-	19.766.287	-	-

31 Aralık 2017

Sözleşme uyarınca vadeler	Defter değeri	Sözleşme uyarınca nakit çıkışlar toplamı (=I+II+III+IV)	3 aydan kısa (I)	3-12 ay arası (II)	1-5 yıl arası (III)	5 yıldan uzun (IV)
Türev Olmayan Finansal Yükümlülükler	672.903.626	678.612.129	355.094.948	323.517.181	-	-
Banka kredileri	385.419.133	386.596.720	63.079.539	323.517.181	-	-
Ticari borçlar	287.484.493	292.015.409	292.015.409	-	-	-

Sermaye yönetimi

Sermayeyi yönetirken Şirket'in hedefleri, ortaklarına getiri ve diğer paydaşlara değer yaratmaktır. Ayrıca şirket sermaye maliyetinin en alt seviyede olmasını sağlayacak sermaye yapısını sürdürmeyi hedeflemektedir.

Şirket sermaye yönetiminde, sektördeki diğer şirketlerle paralel olarak borç sermaye oranını izlemektedir. Bu oran net borcun toplam sermayeye bölünmesiyle bulunur.

	31 Aralık 2018	31 Aralık 2017
Toplam yükümlülükler	1.052.961.043	807.222.801
Eksi: Nakit ve nakit benzeri değerler (Not 4)	275.421.213	52.746.580
Net borç	777.539.830	754.476.221
Toplam özsermaye	1.107.566.050	1.108.973.040
Toplam sermaye	191.447.068	191.447.068
Borç/özsermaye oranı	0,70	0,68

**31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)**
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

28. Finansal araçlar (gerçeğe uygun değ r açıklamaları ve finansal riskten koruma muhasebesi çerçevesindeki açıklamalar) (devamı)

Gerçeğe uygun değ r, piyasa katılımcıları arasında ölç m tarihinde olağan bir işlemde, bir varlığın satışından elde edilecek veya bir borcun devrinde ödenecek fiyat olarak tanımlanır.

Bilançoda itfa edilmiş maliyet ve maliyet değ ri ile taşınan finansal varlık ve yüküml klerin gerçeğe uygun değ rlerinin aşağıdaki nedenlerle taşınan değ rlerine yakın olduğu varsayılmıştır.

Parasal varlıklar

D nem sonu kurlarıyla çevrilen d viz cinsinden olan bakiyelerin gerçeğe uygun değ rlerinin, kayıtlı değ rlerine yaklaştığı kabul edilmektedir. Nakit ve bankalardan alacaklar dahil, maliyet bedeli ile gösterilen bazı finansal varlıkların gerçeğe uygun değ rlerinin, kısa vadeli olmaları ve alacak kayıplarının ihmal edilebilir olması dolayısıyla kayıtlı değ rlerine yaklaştığı kabul edilmektedir. Menkul kıymet yatırımlarının gerçeğe uygun değ rleri finansal durum tablosu tarihindeki piyasa fiyatları esas alınarak tahmin edilmiştir. Ticari alacaklar etkin faiz yöntemi kullanılarak iskonto edilmiş maliyetleri  zerinden değ rlenmekte ve ilgili ş pheli alacak karşılıkları ile birlikte kayıtlı değ rlerinin gerçeğe uygun değ rlerine yaklaştığı kabul edilmektedir.

Bilançoda maliyet veya itfa edilmiş maliyet değ rleri ile taşınan finansal yüküml l klerin gerçeğe uygun değ rleri:

Ticari borçların ve diğ r parasal yüküml l klerin, kısa vadeli olmasından dolayı, gerçeğe uygun değ rlerin taşınan değ rlerine yakın olduğu kabul edilir. Banka kredileri iskonto edilmiş maliyet ile ifade edilir ve işlem maliyetleri kredilerin ilk maliyetine eklenir. Uzun vadeli değışken faizli banka kredilerinin faiz oranları değışen piyasa koşulları dikkate alınarak g ncellendiğı i in bu kredilerin gerçeğe uygun değ rlerinin taşıdıkları değ ri ifade ettiğı d ş n lmektedir. Uzun vadeli sabit faizli banka kredilerinin, bilanço tarihi itibarıyla ge erli olan sabit faiz oranı ile değ rlendiğinde, gerçeğe uygun değ rlerinin taşınan değ re yakın olduğu g r lm şt r. Kısa vadeli kredilerinin ise vadelerinin kısa olması nedeniyle taşınan değ rlerinin gerçeğe uygun değ ri yansıttığı varsayılmaktadır.

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

28. Finansal araçlar (gerçeğe uygun değer açıklamaları ve finansal riskten koruma muhasebesi çerçevesindeki açıklamalar) (devamı)

Gerçeğe uygun değer ölçümleri hiyerarşi tablosu

Şirket, finansal tablolarında gerçeğe uygun değerleri ile yansıtılan finansal araçlarını her finansal araç sınıfının değerlendirme girdilerinin kaynağına göre, üç seviyeli hiyerarşi kullanarak, aşağıdaki şekilde sınıflandırmaktadır.

Seviye 1: Belirlenen finansal araçlar için aktif piyasada işlem gören (düzeltilmemiş) piyasa fiyatı kullanılan değerlendirme teknikleri

Seviye 2: Dolaylı veya dolaysız gözlemlenebilir girdi içeren diğer değerlendirme teknikleri

Seviye 3: Gözlemlenebilir piyasa girdilerini içermeyen değerlendirme teknikleri

31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 tarihleri itibarıyla, Şirket'in gerçeğe uygun değer ile takip ettiği finansal varlık ve yükümlülüklerin hiyerarşi tablosu aşağıdaki gibidir:

31 Aralık 2018	Seviye 1 (*)	Seviye 2	Seviye 3
Gerçeğe uygun değer ile gösterilen varlıklar			
Finansal yatırımlar			
Çımsa	91.585.728	-	-
Arpaş	-	-	33.627.428
Liman İşletmeleri	-	-	13.218.698
Altaş	-	-	863.473
Eterpark	-	-	1.549.260
Toplam varlıklar	91.585.728		49.258.859

Gerçeğe uygun değer ile gösterilen yükümlülükler

Türev araçlar	-	19.766.287	-
Toplam yükümlülükler	-	19.766.287	-

31 Aralık 2017	Seviye 1 (*)	Seviye 2	Seviye 3
Gerçeğe uygun değer ile gösterilen varlıklar			
Finansal yatırımlar			
Çımsa	165.824.755	-	-
Toplam varlıklar	165.824.755	-	-

(*) Borsada bilanço tarihi itibarıyla oluşan piyasa fiyatları ile değerlendirilmiştir.

Arpaş, Eterpark, Altaş ve Liman İşletmeleri'nin gerçeğe uygun değerinin tespitinde düzeltilmiş net aktif değeri ("DNA") ve indirgenmiş nakit akımı ("İNA") uygulanmıştır.

İNA yöntemi bir işletmenin özsermayesinin değerini, işletmenin tahmini toplam değerinden faaliyetlerini finanse etmek amacıyla kullanılan borçların piyasa değerini çıkarmak yoluyla tahmin eder.

İşletmenin toplam değeri aşağıdaki temel unsurlardan oluşur:

Tahmin yapılan döneme ait şirket faaliyetlerinden sağlanan nakit akımlarının bugünkü değeri ile faaliyetler için zorunlu olmayan diğer aktiflerin ve menkul kıymetlerin değeri toplamı.

Tahmin yapılan dönem sonrasında faaliyetler ile ilişkilendirilebilen işin bugünkü değerini ifade eden tahmini bir "devam eden değer".

Faaliyetlerden sağlanan nakit akımı, faaliyetler ile ilgili nakit girişleri ile ödenecek nakit vergiler için tahsis edilmiş nakit çıkışları arasındaki farka eşittir. Nakit çıkışları, şirket stratejilerini desteklemek için gerekli olan işletme sermayesini ve sabit kıymet yatırımlarını da içermelidir. Vergi sonrası net nakit akımı, borçları ve hissedarlara kar paylarını ödemek (veya gelecekte işletmenin faaliyetlerine tekrar yatırım yapmak) için mevcut olan nakit değerleri ifade eder.

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

28. Finansal araçlar (gerçeğe uygun değer açıklamaları ve finansal riskten koruma muhasebesi çerçevesindeki açıklamalar) (devamı)

Gerçeğe uygun değer ölçümleri hiyerarşi tablosu (devamı)

Devam eden değer aşağıdaki gibi hesaplanır:

Gelecekteki nakit akımları sabit hızla büyüyen bir daimi gelir (sonsuz kadar her sene aynı hızda artarak devam eden nakit akımları) olarak değerlendirilebilir. Böyle bir daimi gelirin değeri (yani, işletmenin projeksiyonu yapılan dönem sonundaki değeri), sonsuz kadar süreceği beklenen yıllık nakit akımının ağırlıklı ortalama sermaye maliyetine bölünmesi suretiyle hesaplanır. Bu şekilde hesaplanan devam eden değer, normal yöntemle bugünkü değere indirgenir.

İskonto Oranı: İskonto oranı, belirli bir iş ya da projeye yapılan yatırımdan beklenen getiriyi ifade etmektedir. Bu oran, riskten arındırılmış bir yatırımdan beklenen normal getiriye ek olarak yatırımcıların beklediği risk primi de hesaba katılarak, bir iş ya da projenin gelecekteki nakit akımlarına uygulanır. İNA hesaplamalarında kullanılan iskonto oranı, ağırlıklı ortalama sermaye maliyetine ("AOSM") dayandırılmıştır. Ağırlıklı ortalama sermaye maliyeti, hissedarların elde etmeyi bekledikleri özsermaye getiri oranı ile tipik borçlanma maliyeti olan şirkete borç verenlerin elde ettikleri getirinin bileşik getirisiidir.

Beta: Beta çarpanı, herhangi bir şirketin ilave getirilerinin (risksiz getirilerin üzerindeki getiriler) bazı piyasa getirilerinin üzerindeki toplam ilave getirilere (R_f üzerindeki yatırım endeksi) olan duyarlılığını göstermektedir. Bu nedenle, sermaye piyasası teorisine göre riskin iki bileşeninden biri olan piyasa riskinin (sistemik risk) ölçütlerinden biridir. Birin üzerindeki beta çarpanları piyasa ortalamasından daha yüksek bir dalgalanmaya işaret eder. Çalışmamızda, iskonto oranı hesaplamasında emsal şirketlerden oluşturulan grubun betası kullanılmıştır.

Ülke Risk Primi: Gelişmiş piyasalarla karşılaştırıldığında, az gelişmiş ya da gelişmekte olan ülkeler yatırımcıların alması gereken ilave riskler içermektedir. Bu risklerin ölçülmesi o ülkenin risk primini oluşturur. Bu primi belirlemede kullanılan en yaygın yöntem ise, ilgili ülkenin devlet tahvili getirisi ile gelişmiş bir ülkenin devlet tahvili arasında aynı zamanda oluşan farkın hesaplanmasıdır.

Düzeltilmiş Net Aktif Değer Yöntemi'ne göre bir şirketin hisse değeri, şirketin defter değerini, şirketin varlık ve pasiflerindeki gerçekleşmemiş değer değişikliklerine göre düzeltilen aktif temelli bir teknikte değerlendirilmektedir.

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla
konsolide finansal tablolara ilişkin dipnotlar (devamı)
(Para birimi - Aksi belirtilmedikçe Türk Lirası (TL))

28. Finansal araçlar (gerçeğe uygun değer açıklamaları ve finansal riskten koruma muhasebesi çerçevesindeki açıklamalar) (devamı)

Gerçeğe uygun değer ölçümleri hiyerarşi tablosu (devamı)

Finansal yatırımların değerlemesinde kullanılan değişkenlerin duyarlılık analizi:

31 Aralık 2018			
	Para Birimi	İskonto Oranı (%)	İskonto Oranı %1 Değişim Etkisi +/-
Liman İşletmeleri	TL	24,57	(3.270.000)/3.463.000
Eterpark	TL	25,14	(354.000)/372.000
Altaş	TL	24,56	(201.000)/312.000

29. Bilanço tarihinden sonraki olaylar

Yoktur.